

Başlarken

Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Bir Kutlu Uyanış mı Gerçekleşiyor?

Çok da soğuk geçmeyen kış günlerinin bitmesiyle beraber kış mevsimi soğuk yüzünü unutturmaya başlarken, bahar kendisini göstermeye başladı. Baharın gelişi bizim içinde bulunduğumuz coğrafyada şenliklerle kutlanır. Bu şenliklerin ortak adı Nevruz'dur. On İki Hayvanlı Türk Takviminin de yılbaşı günü olan, tarihi beş bin yıla uzanan Nevruz, Türk dünyasında da en ulu gün olarak bilinmekte ve Navrız, Yeni Gün, Ulu Kün, Mart Dokuzu, Çıl Pazı, Çanı Kün, Şagaa, Isıah, Yengi Kün gibi adlarla en canlı ve en sıcak biçimde kutlanmaktadır. Bu vesileyle Tüm Türk milletinin bütün kamu çalışanlarının, eğitim çalışanlarının ve bu coğrafya'da yaşayan herkesin bahar bayramını kutluyorum.

Bu bahar başka geliyor, ülkemizde ve bölgemizde yaşanan gelişmelere karşı oluşan toplumsal bilinçle birlikte önce doğa da ardından da milletimizin zihninde bir uyanışı beraberinde getiriyor. Bugün mevcut hükümetin baskıcı, diyalogdan yoksun ve ben yaptım oldu tarzı yaklaşımlarıyla hem halkımız hem kamu çalışanları hem de eğitim çalışanları büyük bir cenderenin içindedir. İş güvencesi ellerinden alınmaya çalışılan, özlük hakları yeniden tanımlanıyor gibi gösterilerek ellerindeki az da olsa var olan hakları adeta gasp edilmeye çalışılmaktadır. Bununla birlikte 17 Aralık 2013 günü başlayan ve en başından beri bazı duyarlı kişi ve çevrelerin bildiği malumun ilamı olan yolsuzluk operasyonları ile vatandaşın parasının kimlerin cebine gittiği, kimler tarafından ayakkabı kutularına istiflendiği, millete kimlerin küfrettiği ve hangi bakanların 29 yaşındaki bir insanın önüne yattığı toplum tarafından ayan beyan görülmüştür. Bütün bu baskılar ve haksızlıklar karşısında kim duruyor? Kim ülke çıkarları ile ilgili vicdanı sızlayarak karar veriyor? Kim milletimizin bu şekilde kandırılmasına karşı çıkıyor? Kim kamu çalışanlarının haklarını savunuyor? Kim eğitim çalışanlarının gür sesi oluyor. Tabi ki Türkiye Kamu-Sen ve Türk Eğitim Sen.

Bu noktada, mayıs ayına kadar sürecek ve kamu çalışanlarının haklarını toplu görüşme sürecinde kimin savunacağını, seslerini kimin duyuracağını belirleyecek yetki süreci çok önemlidir. Türk Eğitim Sen'in ve Türkiye Kamusen'in yetkiyi alıp bizler için mücadele edebilmesi için bu süreci iyi değerlendirmek, koşularda son düzlükte atağa kalkan yarışçılar gibi göstereceğimiz gayret ile ipi göğüsleyeceğiz, göğüslemek zorundayız. Hacı Bektaş Veli'nin "Bir olalım, iri olalım, diri olalım" sözünü şiar kabul edip bunun için üye çalışmalarına hız vermek teşkilatlarımızla beraber bu yarışta son iki ayı çok iyi değerlendirip amacımıza ulaşmalıyız.

Dergimize yazıları ile destek veren tüm yazarlarımıza teşekkür ediyor, Türk Eğitim-Sen ve teşkilatım adına saygılarımı sunuyorum.

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri
Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
GENEL MERKEZİ

Ocak - Şubat - Mart 2014
Sayı : 46

Türk Eğitim-Sen Genel
Merkezi adına Sahibi
İsmail KONCUK
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Yayın Kurulu
Musa AKKAŞ
Seyit Ali KAPLAN
Talip GEYLAN
Cengiz KOCAKAPLAN
M. Yaşar ŞAHİNDOĞAN
Basın Danışmanı
Meltem YALÇINKAYA

Yönetim Yeri
Talatpaşa Bulvarı No:160 / 7
Cebeci/ANKARA
Tel:0312 424 09 60
Faks:0312 424 09 68

Dergimiz yerel süreli ve ücretsizdir.

Üç ayda bir yayınlanır

Dergide bulunan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir
Basım Tarihi 18.04.2014

Grafik Tasarım ve Baskı

Altuğ Ajans Reklam Basın Yayın
Fatih Taha AKALAN
Bayındır 2 Sk. No: 68 /13 Kızılay/ANKARA
Tel ve Faks: 0.312 417 81 07
Basım Yeri : Matus Basımevi Reklam ve Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sit. 1514 Sokak No:2 İvedik Organize Sanayi
Yenimahalle - Ankara

TÜRK EĞİTİM-SEN, TÜRKİYE KAMU-SEN
(Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları
Konfederasyonu) Üyesidir.

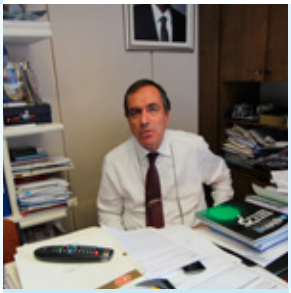
04 **Milletimizin Aklı ve Sabrı Sınanmaktadır..!**
İsmail KONCUK
Genel Başkan

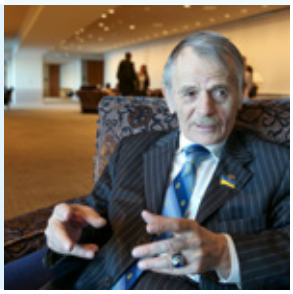
08 **CHP Konya Milletvekili Atilla KART 17 Aralık Sürecini Değerlendirdi**
Röportaj : Meltem YALÇINKAYA

14 **Bölünmeye ve Parçalanmaya Doğru Götürülen TÜRKİYE**
Prof. Dr. Çetin ELMAS
Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi,
MHP Genel Başkan Başdanışmanı

17 **İnandınız Çünkü...**
Metin ÖZKAN
Gazeteci - Yazar

20 **Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat TUNCER ile Söyleşi**
Röportaj : Meltem YALÇINKAYA

27 **Kırım Tatar Milli Meclisi Eski Başkanı Ukrayna Milletvekili Mustafa Abdülcemil KIRIMOĞLU ile Söyleşi**

Röportaj : Sinan DEMİRTÜRK
Gazi Üniversitesi

38 **Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi Prof. Dr. Recep KÖK ile Yolsuzluk ve Ekonomi Üzerine Söyleşi**

Röportaj : Türk Eğitim-Sen Ar-Ge

46 **"Milli"siz Eğitime Doğru**

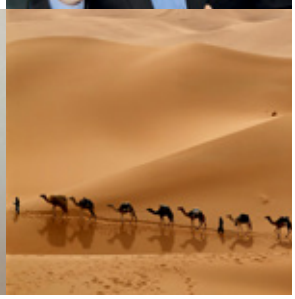
Prof. Dr. Saadettin GÖMEÇ
Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisi

50 **Yeni Dershaneler Yasası Üzerine Tespit ve Değerlendirme**

Emanullah TÜFEKÇİ
Eğitim Uzmanı

54 **İpek Yolu'nda Kültür Birliğinin Yeniden Tesisi ve Eğitim**

Ömer KIZIL

Milletimizin Aklı ve Sabrı Sınanmaktadır..!

Ulusal ve uluslararası pek çok önemli gelişmenin yaşandığı son dönemde, ülkemiz bu gelişmelere odaklanmak ve takip etmek yerine bir takım kısır çekişmeler içinde kendisini bulmuştur. Cari açığın hızla arttığı, ekonomik istikrarsızlığın ve daralmanın alıp başını gittiği, halkımızın ve kamu çalışanlarının yoksulluk, hatta açlık sınırının altında bir ücrete layık görüldüğü düzende artık hakikat hiçbir şekilde saklanamayacak boyuta ulaşmıştır. Bütün bu gelişmeler yaşanırken siyasi irade iktidara geldiği günden itibaren yapmış olduğu mağdur edebiyatına ve sanal bir düşman yaratıp toplumu kutuplaştırmaya bütün hızıyla devam etmektedir. Artık bu öyle bir boyut almıştır ki yapılan yanlışlar aleni olarak üstü kapatılmaya çalışılmakta, benim hırsızım ve kanunsuzum iyi seninki ise kötü şeklinde kendi mensuplarını savunup, mensubu olmayanları yerme haline gelmiştir. Aklı selim sahplerinin yapmış olduğu durum tespitleri ve buna istinaden ortaya koydukları çıkarımlar, kamu görevlilerinin yapmış olduğu olağan adli takip ile yargı süreçleri millî iradeye saldırı, vatan hainliği gibi suçlamalarla karşılık bulmaktadır.

Türk millî eğitim sisteminde yapılan değişiklikler, kamu çalışanlarının özlük haklarında hedeflenen daraltmalar ve iş güvencesinin ortadan kaldırılmasının gizliden gizliye hazırlıklarının yapılması, "Ne Mutlu Türküm Diyene!" ifadesinden rahatsızlık duyularak kamu kurumlarından bu yazının silinmesi, devlet kurumlarının tabelasından Türkiye Cumhuriyeti'nin kısaltması olan T.C. ibaresinin kaldırılması ve ders kitaplarındaki merhum Arif Nihat Asya'nın "Bayrak" şiirinin kullanılmasına getirilen kısıtlamalar milletimizi derinden yaralayan uygulamalar olarak tarihte yerini almıştır. Bununla birlikte Türkiye Kamu-sen ve Türk Eğitim-Sen bütün bu uygulamalara karşı bulunduğu her platformda, düzenlediği her etkinlikte gösterdiği tepkilerle Türk milletinin ve kamu çalışanlarının duygularına tercüman olarak adını Türk tarihine altın harflerle yazdırmıştır.

> **"Cari açığın hızla arttığı, ekonomik istikrarsızlığın ve daralmanın alıp başını gittiği, halkımızın ve kamu çalışanlarının yoksulluk, hatta açlık sınırının altında bir ücrete layık görüldüğü düzende artık hakikat hiçbir şekilde saklanamayacak boyuta ulaşmıştır. Bütün bu gelişmeler yaşanırken siyasi irade iktidara geldiği günden itibaren yapmış olduğu mağdur edebiyatına ve sanal bir düşman yaratıp toplumu kutuplaştırmaya bütün hızıyla devam etmektedir."**

Siyasi iradenin Bayrak şiirini öğrencileri kin ve düşmanlığa sevk ediyor gerekçesiyle ders kitaplarından kaldırmasının yankıları kamuoyunda devam ederken ve kamu vicdanındaki yara hala kanarken bütün bu gelişmelere rağmen sanki bu uygulamayı kendileri yapmamış gibi onu seçim meydanlarında siyasi bir malzeme olarak kullanması ise toplum tarafından istihzayla karşılanmış, milletimizin aklının sınandığı düşüncesini uyandırmıştır.

Siyasi irade iktidar olduğu günden itibaren; baskı, yıldırma, kayırma, kandırma, peşkeş çekme, sindirme, yönlendirme, şahsi ve parti çıkarlarına göre devleti dizayn etme anlayışı ile ülkenin temel dinamiklerini bozup toplumun her kesimini birbiri ile problemli hale getirerek insanları kendi derdine düşürüp ülke gerçeklerini göremez duruma sokmuştur. Etnik ayrımcılığı körükleyerek ülke sırlarını seçim malzemesi yaparak adeta "cambaza bak cambaza" diyerek toplumun dikkatlerini teksif edip kurmuş olduğu uluslararası rüşvet ve yolsuzluk organizasyonlarıyla yandaşlarını kalkındırma görevini şiar edinmiştir. Bu uygulamalar ve politikalar aracılığıyla siyasi irade topluma meydan okumakta; benimle birlikte hareket eden, benim doğrularımı söyleyen ve yanlışlarımı gizleyip görmezden gelen grup ve kişiler iktidarın ve ülkenin nimetlerinden yararlanır; sadece işini yapan, hakkıyla ekmeğini kazanmaya çalışan, bana gö-bekten bağlı olmayıp benimle birlikte yürümeyen kesimler ve kamu

> **“Siyasi irade iktidar olduğu günden itibaren; baskı, yıldırma, kayırma, kandırma, peşkeş çekme, sindirme, yönlendirme, şahsi ve parti çıkarlarına göre devleti dizayn etme anlayışı ile ülkenin temel dinamiklerini bozup toplumun her kesimini birbiri ile problemli hale getirerek insanları kendi derdine düşürüp ülke gerçeklerini göremez duruma sokmuştur.”**

çalışanları ötekileştirilir, hak ettiği görevde yükselmeyi ve emeğinin karşılığını alamaz demektedir.

17 Aralık 2013 sabahında çalkantılı bir ülke gündemiyle güne başladık. 10 yıldır içten içe çürüyen bir vücutta çürük ve yaraların artık dışa vurmasıydı bu operasyon, evet çürüyen ve yozlaşan devletimiz, bürokrasimiz ve siyasi iktidardı. Fakat işin esas garip olan tarafı iddiaların araştırılması ve suçluların üzerine gidilmesi gerekirken hâkimlerin, savcıların ve suçluları yakalayan polislerin üzerine gidilerek her birinin bir tarafa sürülmesidir. Valizlerle taşınan paralar, ayakkabı kutularında çıkan milyon dolarlar, takım elbise içlerinde ve çikolata kutularında bakanlara ve çocuklarına servis edilen dolarlar, yatak odalarında çıkan çelik para kasaları ve para sayma makineleri basit bir şekilde “komplo” denilerek geçiştirilmeye çalışılmış sanki bakanlar ve yakınları bu işte hiç suçlu değil de sadece bunu araştıran savcılar, polisler ve medya suçlu gibi takdim edilmeye çalışılmıştır. Dünya ve ülke kamuoyunda bu operasyonun yankıları devam ederken bizim hükümetimiz bu meselede suçlar ve suçlular üzerine yoğunlaşmak yerine suç delillerinin nasıl yayıldığı, kimlerin bunu nerelerde hangi araçlarla yaydığı üzerinde durarak bütün gücüyle bu iletişim araçlarını engelleyip yayılmasını engellemek ve üstünün örtülmesini sağlamaya çalışmıştır.

Bu gelişmelerin ardından gündemi değiştirmek için bir paralel devlet edebiyatı tutturulmuş ve ülkede bütün olan biten aksaklıklar bütün çalma çırpma işleri bu yapıya yıkılmaya çalışılırken, gerçek paralel yapı kuran ve bunu deklare edip sahada uygulayan bölücü KCK yapılanmasının ceza kesmesi, adam kaçırması, devletle pazarlık etmesi, petrolden pay istemesi, mahkeme ve kendi güvenlik güçlerini kurması gibi eylemleri ile fütursuzca Türkiye Cumhuriyeti devleti ile başbakanını tehdit etmesine göz yumulmuştur. Daha dün kahraman ilan edilen polis ve savcılar iş iktidarın kendi yolsuzluk ve hırsızlıklarına gelince vatan haini ilan edilmiştir. Adeta kamu kurumlarında bir cadı avı başlatılmış kimi veya kimleri görevden almak istiyorlarsa “paralel devlet” yaftasıyla sürgüne ve itibarsızlaştırılmaya tabi tutulmuştur.

Sırf başlayan bu yıkım ve açığa çıkan hırsızlıkları gizleyebilmek için pek çok devlet kurumu ve kuruluşunda başvurulan görevden alma, tasfiye ve el çektirme politikası pek çok devlet kurumunda işlerin tıkanmasına, ülke huzur ve güvenliğinin tehlikeye girmesine, eğitim sistemindeki zafiyetin büyümesine neden olmaktadır. Hatta son günlerde çıkan bazı kayıt ve bilgilerle ülke güvenliğinin bile sırf kendilerini bataktan çıkarmak için göz kırpmadan kullanılabileceğini göstermektedir. Buna ülkeyi sava-

şa sokmak, hukuksuz ve kanunsuz iş ve işlemler yapmak da dâhildir. Gündemdeki bu olaylar karşısında Türk milleti iktidarın bu kendisini kurtarmak için her yolu mubah gören tavrını ve yöntemlerini dikkatle izlemekte ve gerçekleri çok yakından takip etmektedir.

Dinî, millî değerleri, özgürlüğü, ulusal ve uluslararası gelişmeleri, ülke güvenliğini, hukuku siyaset malzemesi yapan siyasi iradenin bütün derdi günü kurtarmaktır. Irak'taki Türkmenlere geçmişte ve günümüzde zulüm yapılırken ses çıkarmayıp bu zulmün tablacısı olan Barzani'yi Diyarbakır'a davet etmesi, ve onu devlet protokolüyle ağırlaması, Suriye'deki Türkmenler için dile getirdiklerinin samimiyetini sorgulanır hale getirmiştir. Oslo görüşmelerinde PKK ve KCK'ya vermiş olduğu taviz ve sözler ile "Bebek Katili"nin talimatıyla İçişleri bakanını görevden alınması, camilerde hükümeti ve icraatlarını öven hutbeler okuturken "bu Bakara iyi makara" diyen eski bakanına ve milletvekiline sahip çıkması, özgürlüklerin teminatıyız derken sosyal paylaşım sitelerini kapatması, eğitim sisteminin bütün sorunlarının çözdük derken öğretmenlerin ve eğitim çalışanlarının hayat şartlarının her geçen gün daha da sıkıntılı bir hal alması, yoksulluk hatta açlık sınırının altında ücret alan kamu çalışanına zam verirken 123 lirayı artırın dediğimizde binlerce bahane üretirken kamu kaynaklarının yandaş grup ve işadamlarına ve onlara yakın bürokratlara hesapsızca verilmesi, hükümetin ve yürütmenin başı sayın başbakanın gerçek düşüncelerini gözler önüne sermektedir. Belirtmiş olduğumuz bu örnekler, icraatları, savundukları ve söyledikleri konularda gerçekte hassasiyetlerinin olmadığı; söylem ve eylem olarak kendisini açıkça inkâr ettiğini göstermektedir.

"Bu gelişmelerin ardından gündemi değiştirmek için bir paralel devlet edebiyatı tutturulmuş ve ülkede bütün olan biten aksaklıklar bütün çalma çırpma işleri bu yapıya yıkılmaya çalışılırken, gerçek paralel yapı kuran ve bunu deklare edip sahada uygulayan bölücü KCK yapılanmasının ceza kesmesi, adam kaçırması, devletle pazarlık etmesi, petrolden pay istemesi, mahkeme ve kendi güvenlik güçlerini kurması gibi eylemleri ile fütursuzca Türkiye Cumhuriyeti devleti ile başbakanın tehdit etmesine göz yumulmuştur."

Ülkemizin bir kördüğüm halini alan sorunları karşısında kalıcı çözümler üretmek yerine sadece kendi mensup ve kendisine destek veren gruplar ile birlikte hareket ederek sorunun tarafları ile sağlıklı görüşmeler yapmadan ben yaptım oldu edasıyla yasal düzenlemeler yapmak problemleri içinden çıkılamaz bir hale getirmiştir. Eğitim, sağlık, güvenlik gibi alanlarda vatandaştan gelen şikâyetler tespitimizin ne denli doğru olduğunun somut bir kanıtıdır. İktidarın yanlışlarını söyleyemeyen yandaş grup ve sivil toplum kuruluşları "Kral çıplak !" diyemeyerek önce ülkeye sonra kendilerine ve iktidara en büyük kötülüğü yapmaktadırlar. Bu tavır ve tutumlarını 17 Aralık sürecinde artırarak devam ettiren bu gruplar hakkı ve doğruyu gizleyerek hesabı verilemeyecek bir vebalin altına girmişlerdir. Yakından şahit olduğumuz günlük politika ve günü kurtarma gayretleri adeta çatısı çöken evde toz beziyle temizlik yapmaya benzemektedir.

Bütün bu gelişmelerin arttığı, ihanetin ve haysiyetsizliğin doruk noktasına çıktığı şu günler Türk tarihinde İstiklâl Marşı'nın kabul edildiği, Çanakkale Zaferi'nin kazanıldığı, milletimizin Ergenekon'dan çıkarak düşmanlarından hesap sorduğu gün olan Nevruz'un gerçekleştiği ve kutlandığı, düşmanlarını savaş meydanında yenen Türk milletinin bunun ardından TBMM'nin kurulduğu döneme denk gelmiştir. Bunun bir tesadüf olmadığını düşünürken, Türk milletinin baharla beraber uyanarak tekrar Ergenekon'dan çıkıp, Çanakkale Zaferi gibi bir mücadele vererek İstiklâlini kendi eline alıp, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu haykırıp aklını ve sabrını sınayanların suratına cevabını şamar gibi indireceğini düşünüyor ve yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Kamu çalışanlarının, Türk sendikal mücadelesinin en etkili konfederasyonu ve sendikası olan Türkiye Kamusen ve Türk Eğitim-Sen'i yetkili yaparak basiretsiz ve yandaş sendikaya vereceği cevap ile hükümete ve eylemlerine payanda olan sarı sendikaya dur demesini bekliyor, bütün kamu çalışanlarının ve eğitim çalışanlarının bahar bayramını kutluyorum.

CHP KONYA MİLLETVEKİLİ Atilla KART 17 ARALIK SÜRECİNİ DEĞERLENDİRDİ

Röportaj : Meltem YALÇINKAYA

17 Aralık Bir Sonuçtur.

17 Aralık'ta Ortaya Çıkan Aktörler, 2005'li Yıllardan Bu Yana Anlattığımız Aktörlerdir.

Yolsuzluk ve rüşvet iddiaları ile başlatılan 17 Aralık operasyonu Türkiye'yi siyasi, ekonomik ve sosyal olarak nasıl etkiledi?

17 Aralık bir sonuçtur. 17 Aralık'ta ortaya çıkan aktörler, 2005'li yıllardan bu yana anlattığımız aktörlerdir. 17 Aralık, Seydişehir ETİ Alüminyumlar ile başlamıştır. 2005 yılında Seydişehir ETİ Alüminyum ve diğer kurumların satışında ortaya çıkan Çalıklar, Halk Bankası, Ağaoğulları 17 Aralık sürecinde gene iş başındadır. 17 Aralık'ta artık bunlar devlet içinde devlet olmuştur. Zaten AKP'nin kuruluşuna baktığınız zaman AKP kadrolarının İstanbul Büyükşehir Belediyesi odaklı bir kadrodan oluştuğunu göreceksiniz. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 22 ve 23. dönemde hem Meclis'te hem de Hükümette etkili olmuştur. Bu kadro; devleti yönetmek değil, devleti ele geçirmek mantığıyla iş yapmıştır. Bütün bunların ötesinde, 2003 yılından itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yürüme mesafesinde, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Başbakanlık odaklı bir illegal karargâh faaliyet göstermiştir. Bu illegal karargâhta kimler görev yapıyordu? Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi görevlileri ama bunların yanında resmi görevi olmayan yapılar, gruplar, cemaatler, ABD istihbaratı uzun yıllar çalıştılar.

> "Demokratikleşme paketi TBMM'de kabul edildi. Bu aslında demokratikleşme paketi değildir; 17 Aralık'ta üstü örtülemez bir hale gelen yolsuzluklarla ilgili o delilleri yok etme paketidir."

Türkiye'de 2007 yılının Haziran-Temmuz aylarında başlayan Silivri soruşturmalarının gayri yasal bir şekilde, alt yapısı, senaryosu, kurgusu, o illegal karargâhlarda yapıldı. Daha sonra ne yapıldı? Diğer süreçlerle birleştirildi. 3 Temmuz 2005 tarihinde Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Yasası, gizli tanık yasası mevzuatı, 27 Nisan muhtırası, 4 Mayıs Dolmabahçe görüşmesi… Şunu da belirtmeliyim ki; Dolmabahçe görüşmesi post modern bir darbedir, sivil ve asker ayağı olan bir anlaşmadır.

Daha sonraki süreçte 5 Mayıs 2007 tarihinde Erdoğan-Bush görüşmesi olmuştur. Bunun üzerine Silivri süreci ve kamu yönetimindeki parti ve cemaat memuru yapılanması gerçekleşmiştir. Kamu yönetiminde artık devlet memuru yoktur; siyasi partinin, cemaatin memuru vardır. Başbakan 17 Aralık'ta bu süreci "Ne istediler de vermedik" şeklinde ifade etmiştir. Başbakan, devleti bu şekilde paylaştıklarını, yani suçunu itiraf etmiştir. Sen kime, neyi veriyorsun? Senin böyle bir yetkin var mı? Böyle bir tablo içinde; yani Türkiye'de tek parti iktidarına, toplumun sindirilmiş olmasına, sivil toplum kuruluşlarının konuşamaz hale gelmiş olmasına, medyanın doğrudan Hükümet eliyle yapılandırılmasına rağmen tüm bunlar ortaya çıkmaktadır.

Türkiye 5-6 yıldan bu yana yönetilemez hale gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasal kurumları çalışmaz haldedir. Bu yönüyle aslında Türkiye'de adeta bir fetret dönemi yaşanmaktadır. Başbakan da "Fetret dönemi yaşıyoruz" dedi. Ancak fetret dönemi yeni başlamadı. Fetret dönemi 7-8 yıldır yaşanıyor. Bu aslında Türkiye'nin artık yönetilemez hale geldiğini gösteriyor. Böyle bir tabloda istikrarlı olan tek bir şey vardır: O da kamu kay-

naklarından beslenmektir; kamu kaynaklarını, devlet bütçesini bir yerlere aktarmaktır. Yani yolsuzluk yapmaktır. Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyelerinden büyük tecrübe kazanılmıştır. Bu noktada gerçekten büyük bir istikrar vardır. Bu istikrar hükümetlere de yansımıştır. Kamu kaynaklarının ve devlet gücünün kötüye kullanılarak bir yerlere aktarılması konusunda yüzlerce örnek verebiliriz.

Öte yandan demokratikleşme paketi TBMM'de kabul edildi. Bu aslında demokratikleşme paketi değildir; 17 Aralık'ta üstü örtülemez bir hale gelen yolsuzluklarla ilgili o delilleri yok etme paketidir, 17 Aralık ile ilgili acil önlemler paketidir. Bu pakette Hükümet, 19. madde ile kendisine af çıkarmıştır. Hangi anlamda af çıkarmıştır? Şöyle ki; Seydişehir Alüminyum, Balıkesir Seka gibi kurumlar için mahkeme, özelleştirmenin iptali kararını verdi. Ancak iptal kararlarının üzerinden yıllar geçmesine rağmen bu kuruluşlarda işgaller, soygunlar devam ediyor, tazminat kararları çıkmaya başlıyor. Hükümet demokratikleşme paketiyle ne yapıyor? Yargı kararlarını uygulamayan kamu görevlilerinin sorumluluğuna ilişkin kanunu değiştiriyor. Artık yargı kararlarının uygulanmamasından sadece devlet sorumlu olacak. Oysa hukukumuzda, yargı kararlarının uygulanmamasından dolayı devletle beraber, o kararı uygulamak mevkiinde olan kamu görevlilerinin de sorumluluğu vardır. Bu noktada Hükümet üyeleri kendilerine af kanunu getirmiştir. Bu, kirli ve karanlık bir tablodur.

> "Hükümet demokratikleşme paketinde yer alan 19. madde ile kendisine af çıkarmıştır."

Türkiye'de artık yolsuzluklar, yoksulluğu yaratan en önemli unsurlardan birisi haline gelmiştir. Öyle ki, bir Bakanın kolunda 700 bin TL değerinde kol saati vardır. 700 bin TL değerindeki kol saati, Mamak'ta 10 tane apartman dairesine eş değerdir. Diğer taraftan yolsuzluk ağının ulaştığı rakam 87 milyar dolardır. Bu rakam, Türkiye bütçesinin üçte biri seviyesindedir. Bırakın Cumhuriyet tarihimizi, herhalde Avrupa ya da Ortadoğu'da böyle bir yolsuzluk mekanizması örneği yoktur.

Geçmiş dönemlerde yolsuzluklar olmadı mı? Bugünkü ile kıyas kabul etmez. Geçmiş dönemlerdeki yolsuzluklarda devreye devletin mekanizmaları ve kamu vicdanı girerdi. Yolsuzluk yapanlar er ya da geç tutuklanırdı. Şimdi ise devletin düzeni yok ediliyor. 5 bin kişi oradan oraya savurulup, atılıyor.

Paralel devletten söz ediyorlar. Kimi kandırıyorsunuz? Sen onlarla sabah-akşam berabersin. Türkiye Cumhuriyeti Devleti içinde çeteler olmadı mı? Çeteler hep oldu; 1980 öncesinde de, 1980 sonrasında da, AKP öncesinde de oldu ama AKP zamanında kurumsal hale geldi. Eğer hakikaten çete varsa ya da Başbakanın deyimiyle paralel devlet varsa soruşturmanı yaparsın, bu kişileri tespit edersin, onlar hakkında yasal uygulamayı yaparsın. Ama sen ne yapıyorsun? 5 bin kişi hakkında toptan uygulama yapıyorsun. Bu bir kıyımdır. Bu kıyım 27 Mayıs'ta, 12 Eylül ihtilalinde yaşanmadı. Böyle bir şey

olabilir mi? Sen torba uygulama yapıyorsun. Tıpkı Silivri'de yaptığın gibi. Yani bir torbanın içine koyuyorsun, ondan sonra da adalet bekliyorsun, barış bekliyorsun? Sen, topluma yeni intikam, rövanş tohumları ekiyorsun. Bütün politikan, ayrıştırmak ve bölmek üzerine oluşturulmuş. Bu fotoğrafı görmek gerekiyor.

Türkiye'de son ekonomik verilere göre; cari açık 65 milyar doları buldu, dış ticaret açığı 99.8 milyar dolar oldu, Türk lirası dolar karşısında yüzde 22 ila yüzde 25 oranında değer kaybetti. Tüm bu olumsuz ekonomik gidişatı sadece 17 Aralık'a bağlayabilir miyiz? Öte yandan 17 Aralık'ın Türk ekonomisine ve yatırımlara maliyeti ne olmuştur?

17 Aralık, bu sürecin en önemli dinamiklerinden birisidir ve bir sonuçtur. Türkiye'de ekonomik gelişme olarak adlandırılan tablonun hormonlu ve aynı zamanda sosyal anlamda bir uçurum olduğunu görmemiz gerekiyor. Öte yandan Türkiye'de temel hak ve özgürlükler tehdit altındadır. Bugün Türkiye'de son demokratikleşme paketiyle gelinen aşamada değişim, bir Muhaberat değişimine dönmek üzeredir. Başbakan da Esad'laşmaktadır. Bu trajik ve ironik bir tablodur. Bu nedenle Türkiye'de toplumsal barışın tesis edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin temel hak ve özgürlükleri ile demokrasisini inşa etmesi gerekiyor. Çok büyük haksızlıklar ve mağduriyetler yaşandı. Toplumsal barışı kaybetmek noktasındayız. Toplumsal barışı kaybettiğimiz takdirde bunun yaratacağı tahribatları gidermek çok zordur. Bütün bunları öngörmemiz ve değerlendirmemiz gerekiyor.

Mevcut ekonomik tablo göz önüne alındığında, 2014 yılında memurlara yapılan 123 TL zammın yansıması nasıl olacaktır?

Böyle bir çerçevede memurlara yapılan 123 lira zammın bir kıymeti olabilir mi? Bu bir kandırmacadır. Böyle bir tabloda Hükümetin; emeğiyle geçinenleri, işçiyi, memuru, köylüyü koruması söz konusu olabilir mi? Hayır. Yıllardır ekonominin çok iyi olduğunu söylüyorlar. Ancak vatandaşlarımızın bir kısmı devlete muhtaç hale getirildi, yoksullaştırıldı; bir kısmı da kredi kartlarıyla, tüketici kredileriyle ya da başka yöntemlerle 3 yıl, 5 yıl borçlanarak ayakta durmaya çalışıyor. İnsanlar borçlandırılarak geçim telaşı içinde sistemi sorgulayamaz hale geldi. Vatandaşlarımızın, sistemi sorgulayarak, o büyük fotoğrafı görecek halleri yok. Herkes geçim telaşı içinde.

Kişi başına düşen milli gelirin 10 bin 500 dolara çıktığı, Türkiye'nin dünyanın 16. büyük ekonomisi olduğu, IMF'ye borcumuzun bittiği dillendirilmektedir. Peki tüm bunlar vatandaşın cebine yansıdı mı?

Yolsuzluk ekonomisi ile birlikte bir anda bütçede 100 milyar dolarlık bir zarar meydana geldi. Bunun yansıması yine çalışanlara olacaktır. AKP iktidarlarıyla birlikte bankalarda milyon TL'si olan vatandaş sayısı 65 bine ulaştı. Hiçbir Avrupa ülkesinde olmayan bir zenginleşme var ama bu toplumun yüzde 1'ine tekabül ediyor; yani uçurum büyüyor. Bir taraftan Avrupa'da, Amerika'da örneği görülmeyen ve yüzde 1'e tekabül eden muazzam bir zenginleşme, diğer taraftan geniş halk yığınlarının yoksullaşması var. Uçuruma rağmen Türkiye'de sosyal patlamalar nasıl olmuyor, bu

"Vatandaşlarımızın bir kısmı devlete muhtaç hale getirildi, yoksullaştırıldı; bir kısmı da kredi kartlarıyla, tüketici kredileriyle ya da başka yöntemlerle 3 yıl, 5 yıl borçlanarak ayakta durmaya çalışıyor."

hakikaten ciddi bir soru işaretidir. Bunun altında kültürümüz, aile dayanışmamız, bir yandan şehirli olmamız, diğer yandan köyden beslenmemiz gibi çok değişik faktörler var.

Türkiye iş kazalarının olduğu bir ülke haline geldi, ülkemizde adeta iş cinayetleri yaşanıyor. Maden ocaklarında, tersanelerde yaşanan kazaları, kısacası hiçbir dönemde görülmeyen toplu ölümleri görüyoruz. Bu, devletin misyonunu kaybetmesi anlamına gelmektedir. Türkiye'de AKP iktidarlarıyla beraber vahşi kapitalizmin uygulandığı bir dönem yaşanmaktadır. Başbakan 2003 yılının Mart ayında iktidara geldiklerinde; "Hedefimiz Türkiye'yi bölgenin süper marketi yapmak" demişti. Bu şu anlama gelmektedir: Türkiye'nin üreten, zenginleşen bir ülke olmasına gerek yok. Biz, ucuz emek istihdamının yaratıldığı bir

> **“AKP iktidarlarıyla birlikte bankalarda milyon TL'si olan vatandaş sayısı 65 bine ulaştı. Hiçbir Avrupa ülkesinde olmayan bir zenginleşme var ama bu toplumun yüzde 1'ine tekabül ediyor; yani uçurum büyüyor.”**

ülke haline geleceğiz. Bu da insan pazarının olduğu, kaynakların yabancılaştırıldığı, özelleştirme, bankacılık, sigorta yoluyla doğrudan yatırımın olmadığı bir ülke haline gelmek demektir. Ekonomik olarak bu noktaya geldik.

Başbakan IMF'ye olan borcun sıfırlandığını söylüyor. Bu borcun 10 milyar dolarını zaten siz yapmıştınız. IMF'ye olan 23 milyar doları borcu kapattınız ama ekonomiyi yabancılaştırdınız. Şu anda Türkiye ekonomisinin 460 milyar doları yabancılaştırılmış durumdadır. Bir taraftan Cumhuriyetin 60-70 yılda kazandığı sanayi yatırımları 'özelleştirme' adı altında pazarlandı; diğer taraftan da yolsuzluklar yapıldı. Bunların hesabını verin. Hem siyaseten hem de ekonomik olarak dışa bağımlı hale gelmiş durumdayız. Türkiye, AKP iktidarı ile birlikte müstemleke bir ülke haline gelmiştir; hem ekonomik hem de siyasi olarak kendi inisiyatifini ve sorumluluğunu kullanmayan bir ülke görünümündedir. Başbakan ise tüm bu süreci aşmak için başka arayışlara giriyor. Suriye olayında bunu yaşadık. Türkiye, iki-üç ay içinde Suriye'ye giriyordu. Böylece Şam fatihi olacaktık; o hamasetle 5-10 yıl daha Türkiye'nin sorunlarını konuşmayacaktık; Türkiye'nin sorunlarını konuşmaya başladığımız takdirde de değişik yol ve yöntemlerle susturulacaktık ama bunu uygulayamadılar. İşte böyle bir dönem yaşıyoruz. Bu büyük fotoğrafı görmemiz gerekiyor. Bu büyük fotoğrafı görüp, buna göre Türkiye'nin sorunlarını değerlendirmemiz gerekiyor.

Türkiye'de ekonomik göstergelerin düzelmesi, ekonomik istikrar sağlanması, güven ortamının oluşması, ülkemizin uluslararası arenada kaybettiği itibarını geri kazanması nasıl mümkün olur?

Türkiye'de siyasi güvenin ve ekonomik istikrarın sağlanması büyük ölçüde sandığa bağlıdır. Bunu anlatıyoruz, anlatmaya da devam ediyoruz. Tabi, demokrasilerde seçimle gelmek kadar, seçimle gitmeyi bilmekte önemlidir. Seçimle gitmek noktasında da anayasal kurumların ayakta kalması önemlidir. Bu noktada Türkiye, tehlikeyle karşı karşıyadır. Çünkü anayasal kurumlarımız yok edilmektedir. Toplum olarak buna çok dikkat etmemiz gerekir. Bu sebeple her zaman sandığa sahip çıkılmalıdır.

Öte yandan Türkiye Cumhuriyeti'nin mevzuatı 10 yıl boyunca torba kanun uygulamalarıyla talan edilmiştir. Bu mevzuatın elden geçirilmesinde zaruret vardır. Bunun yanında Türkiye'nin Cumhuriyetin kazanımlarına -üniter yapı, laiklik, kadın-erkek eşitliği, kadın hakları, hukuk devrimi, emperyalizme karşı mücadele ruhu gibi kazanımlara- sahip çıkarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin idari ve adli yapılanma anlamında yeni baştan inşa edilmesi zorunluluğu vardır. Türkiye bu noktaya gelmiştir.

Son günlerde Sayın Başbakan'ın medyayı yönlendirdiğine dair ses kayıtları gündeme geldi. Basın özgürlüğü ve ileri demokrasi açısından bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ses kayıtları, basının yeniden yapılandırılmasıdır. Türkiye'de 2008 - 2009 yılları arasında Sabah-ATV süreciyle, yani 'Çalıklandırma' operasyonlarıyla beraber ne oldu? Hükümet eliyle yönlendirilen bir medya düzeni başladı. Ses kayıtları bunu gösteriyor. Medyayı artık doğrudan yönetiyorlar, yapılandırıyorlar. Bu yapılandırma TMSF üzerinden yapılıyor. Karamehmet grubu TMSF üzerinden devletin, yani Hükümetin eline geçti. Yolsuzluklar yapıldı. Ciner grubuna da kendi adamlarını, Fatih Saraçları yerleştirdiler. Başbakan medya patronlarına 'Beni bunlarla uğraştırmayın, her şeye de ben müdahale edemem ki?' diye sitem ediyor. Alo Fatih hatları kurdular. Türkiye'nin bugün konuştuğu Alo Fatih hattını 18 Temmuz 2013 tarihinde yaptığımız basın toplantısında anlattık ama bunlar hep geriden takip ediliyor. Kısacası basın özgürlüğü doğrudan hükümet elinde tehdit altındadır. Bunun sonucunda da temel hak ve özgürlükler, adil yargılanma, kişi özgürlükleri, bu yapı içerisinde kaçınılmaz olarak tehdit altındadır. Muhaberat rejimi kuruyorsanız, parti devleti inşa ediyorsanız, kaçınılmaz olarak temel hak ve özgürlükler tehdit altına girmektedir.

> **"Basın özgürlüğü doğrudan hükümet elinde tehdit altındadır. Bunun sonucunda da temel hak ve özgürlükler, adil yargılanma, kişi özgürlükleri, bu yapı içerisinde kaçınılmaz olarak tehdit altındadır."**

Sayın Başbakan "Biz İstiklal mücadelesi veriyoruz. 17 Aralık operasyonu millete karşı yapılan bir mücadeledir" demişti. Bununla ilgili neler söyleyeceksiniz?

Bunların hepsi kirli ilişkilerin üstünü örtmeye yönelik manipülasyonlardır; hedef saptırmalardır. 17 Aralık öncesinde "Ne istediler de vermedik" demişlerdi. Aslında devleti yönetmek değil, devleti ele geçirmek mantığıyla hareket ettiğinizi söylüyorsunuz. Devleti ele geçirmek anlayışıyla bir ülkeyi yönetiyorsanız; orada demokrasi, toplumsal barış, kalkınma, sosyal adalet olmaz. Ne olur? Çeteleşme olur, paralel devlet olur.

Paralel devletin üzerine gidin. Size gitmeyin diyen mi var? Şayet paralel devletin üzerine gidemiyorsan, bunun sorumlusu sensin demektir. Türkiye'yi 11 yıldır yönetiyorsun. Dolayısıyla artık sızlanmaya, şikâyet etmeye, mağduru oynamaya hakkın yok.

Kamu kaynaklarından beslendin, kamu kaynaklarını sömürdün. Öte yandan senin bu ülkeyi yönetme ehliyetin, öngörün yok. Bu fotoğrafın anlamı budur. Başbakan hala şunlara cevap vermiyor: Bakan çocuğunun 1 trilyon parası var. Bir bankanın genel müdürünün evinden 4.5 milyon dolar çıkıyor. Bakan çocuklarının evinde para sayma makineleri bulunuyor. Bakanın kolunda 700 milyar değerinde saat var. Başbakanın çocuğunun kurduğu vakfa Türkiye'nin her yerinden bağışlar yapılıyor. Bu bağışlar neden, nasıl yapılıyor? Önce sen bunların hesabını ver, oluşturduğun 630 milyon dolarlık havuzların hesabını ver. Paralel devletle de uğraş ama önce bunların hesabını ver.

> **"Başbakan hala şunlara cevap vermiyor: Bakan çocuğunun 1 trilyon parası var. Bir bankanın genel müdürünün evinden 4.5 milyon dolar çıkıyor. Bakan çocuklarının evinde para sayma makineleri bulunuyor. Bakanın kolunda 700 milyar değerinde saat var. Başbakanın çocuğunun kurduğu vakfa Türkiye'nin her yerinden bağışlar yapılıyor. Bu bağışlar neden, nasıl yapılıyor? Önce sen bunların hesabını ver, oluşturduğun 630 milyon dolarlık havuzların hesabını ver. Paralel devletle de uğraş ama önce bunların hesabını ver."**

Bölünmeye ve Parçalanmaya Doğru Götürülen Türkiye

Hakir olduysa millet şanına noksan gelir sanma
Yere düşmekle cevher sakıt olmaz kadr ü kıymetten

Namık Kemal - Hürriyet Kasidesi

Prof. Dr. Çetin ELMAS
Gazi Ünv. Öğr. Üyesi, MHP Genel Başkan Başdanışmanı

Son yıllarda hükümetin yürüttüğü politikalar, ülkenin toprak bütünlüğünü tehlikeye atmakta, bölünme ve parçalanmaya zemin hazırlamaktadır. Bizzat hükümetin eliyle yapılan kutuplaştırmalar toplumsal barışı, huzuru ve güvenliği tehlikeye atacak, birlik ve beraberliği bozacak nitelikler taşımaktadır.

Hükümetin yürüttüğü bu politikaları temel başlıklar halinde şöyle sıralayabiliriz:

Terör örgütüyle yapılan pazarlıklar neticesinde yürütülen "Açılım Politikaları",

Anadilde eğitim adı altında eğitim ve öğretimde "Türkçe dışında dillerin kullanılması",

Milli bilincin ve cumhuriyetin oluşturduğu değerlerin zayıflatılması ya da tamamen yok edilmesine yönelik çabalar, bu kapsamda ilkokullarda okutulan "Andımız"ın kaldırılması, Atatürk'ün "Ne Mutlu Türküm Diyene" sözünün silinmesi gibi uygulamalar.

> **"Türk milleti, Türk Bayrağı, Türklük, Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti aşağılanma, küçümsenme veya değersizleştirme çabaları aldı başını gidiyor."**

Yaşanan süreçte AKP yönetimi ve hükümet yanlısı yazarlar "Türk milleti kavramı Anayasa'dan çıkarılsın, Türk bayrağının adı değiştirilsin" taleplerini dillendirdiler. Hükümet Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün "Ne mutlu Türküm diyene" sözünü dağdan, taştan ve kurumlardan silmeye başladı. Bazı devlet kurumlarının adında veya logosunda bulunan Türkiye Cumhuriyetini ifade eden T.C. harfleri çıkarıldı.

Türk milleti, Türk Bayrağı, Türklük, Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti aşağılanma, küçümsenme veya değersizleştirme çabaları aldı başını gidiyor.

PKK'lı teröristler Habur'dan Türkiye'ye kahraman gibi sokuldu, muzaffer edalarla törenler düzenlendi. Türkiye Cumhuriyetinin tarihinde ilk defa teröristler mahkemeye getirilmedi yerine mahkeme onların ayağına gitti.

40 bin kişinin katili Öcalan'a siyasi bir kişilik, halk önderi payesi verildi. Cezasını çekmekte olduğu İmralı'dan çıkarılmaya çalışılmaktadır. Açılım süreci ile birlikte hükümetin gösterdiği hoşgörü neticesinde Öcalan'ın taleplerinin ardı arkası kesilmiyor. Hükümet'in meclisten geçirdiği yasalarla maalesef teröristbaşının bütün talepleri adım adım yerine getiriliyor.

Bu noktaya nasıl geldik?

Başbakan Erdoğan'ın başta inkar etmesine rağmen sonradan kabul ettiği Oslo Görüşmeleri Habur rezaletinden sonra Türkiye gündemine bomba gibi düştü.

Muhtemelen 2007 yılında MİT Müsteşarı Emre Taner'in girişimiyle başlayan Oslo görüşmeleri ile ilgili belgelerde MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın, hem PKK Lideri Abdullah Öcalan'la hem de PKK temsilcileriyle, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla ve "özel temsilci" sıfatıyla görüştüğü ileri sürüldü.

Koordinatör ülke olan Norveç'in başkenti Oslo'da yapılan görüşmeye, dönemin Başbakanlık Müsteşar yardımcısı, MİT Müsteşarı Fidan, MİT Müsteşar Yardımcısı Afet Güneş, KCK'den Mustafa Karasu, PKK'li Sabri Ok ve Zübeyir Aydar'ın katıldığı ileri sürüldü.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kanal 7 televizyonunda yayınlanan İskele Sancak programında "Biz herkesin adım atmakta tereddüte düştüğü, İmralı olsun, Oslo olsun çok açık net... bu adımlarıda attık. Niye? Acaba nerede bişey var, bunu görelim, bununla bunu yapalım. Oslo'da olacaksa, Osloyla bunu yapalım. Onun içinde Milli İstihbarat Teşkilatı müsteşarı olarak Emre Bey zamanından itibaren başlattık görüşmeleri. Sonra Hakan Bey geldi, Hakan Beyle de aynı şekilde devam ettik" devlet görevlilerin İmralı ve Oslo'ya gönderenin kendisi olduğunu kabul etti.

Müzakerenin karşı tarafı olan PKK/KCK'lı teröristlerde İmralı ve Oslo'da müzakereler yapıldığını hatta anlaşmaya çok yakın olduklarını açıkladı. KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan, Haziran ayında Avni Özgürel'le yaptığı söyleşide, "Oslo'da çözüme çok yaklaşıldığını, kendisinin de süreci yakından takip ettiğini" söyledi.

PKK'nın şehir yapılanması KCK'nin Avrupa sorumlularından Zübeyir Aydar, demokratikleşme paketini değerlendirirken, Demokratikleşme paketinin durup dururken ortaya çıkmadığını, Kürtlerin verdiği büyük bir mücadele ve başlatılan diyalog süreci olduğunu belirterek, "Yaklaşık bir yıldır süren ve yıl başından bu yana resmileşen bir diyalog süreci var.

Zübeyir Aydar, çözüm süreci başlarken Abdullah Öcalan ile oturup neler yapılacağı, kimin ne yapacağı konularının tek tek görüşülerek mutabakata varıldığını söyledi.

Zübeyir Aydar, PKK/KCK'nın taleplerinin karşılanmasında gecikildiğinden şikayet ediyordu. "Haziran ayında 2'nci aşamaya geçilmiş olması gerekirdi. Şu ana kadar Terörle Mücadele Kanunu (TMK)'nın ve TCK'nın değişmiş olması gerekirdi. Siyasetçilerin cezaevlerinden bırakılmış olması gerekiyordu. Başkan Apo şu anda herkes ile görüşmüş olması gerekirdi. Biz şimdi normalleşme sürecini tartışmalıydık.

BDP Milletvekili Demir Çelik'de sadece MİT görevlilerinin Öcalan'la görüşmesinin yeterli olmadığını, Devletin resmi bir heyetle görüşmelere başlaması gerektiğini söylüyordu. Çelik, "Sadece MİT'ten oluşan bir heyetin Öcalan'la görüşmesi yeterli değil. Devletin yetkili, ilgili organlarından oluşacak bir heyetle sayın Öcalan'ın kendi militanları, gerekirse siyaset kurumu olarak BDP'nin bu süreci konuşabilecekleri özgür ortamının olması gerekiyordu" dedi.

PKK/KCK'nın bu taleplerini kamuoyuyla paylaştıktan sonra BDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, "TİGRİS Diyalogları-Çözüm süreci takip" toplantısında yaptığı konuşmada taleplerin karşılandığını dile getirdi. Demirtaş, geçen yıl ekim ayı itibarıyla Abdullah Öcalan ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın inisiyatif alarak diyalog sürecini başlattığını söyledi.

İmralı Adası'na kendileri dışında hükümet ve devleti temsilen Başbakan'ın görevlendirdiği bir resmi heyetin de giderek, görüşmeler yaptığını dile getiren Demirtaş, şöyle konuştu: "Hükümetin mesajlarını götürüyor, hükümet mesajlar getiriyor. Bütün bunların hepsi orada kayıt altına alınıyor.

Devletin ilgili birimlerinin çözüm süreci konusunda düzenli görüştüğü terör örgütü lideri Abdullah Öcalan, hükümet tarafından verilen müzakereleri yürüten, siyasi bir kişilik, halk önderi payelerinin keyfini çıkarıyordu. Öcalan kendisiyle ilgili "af değil sözleşme" istiyorum diyordu.

İmralı ve Oslo müzakereleri sonucu çıkarılan yol haritası AKP 4. Olağan Büyük Kongresi'nde dağıtılan "AK Parti 2023 Siyasi Vizyonu" başlıklı kitapçıktaki 63 madde halinde sıralanıp AKP'nin görüşleri haline dönüştürülmüştü.

Hükümet, çözüm sürecinin PKK militanlarının çekilmesinden sonraki ikinci aşaması kapsamında bu maddeleri hayata geçirmek için çeşitli paketler açıkladı. Aşama aşama hayata geçirilen bu maddeler "paket"lenerek meclisten

geçirilmeye başlandı. Bu paketlerin birinde "Anadilde kamu hizmetlerine erişim", "Kamu hizmetlerinden yararlanmada her türlü etnik ayrımcılığa son verilmesi" ve "Anadilde eğitim" gibi konular ele alınıyordu.

Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da birçok yerleşim yeri PKK/KCK'ya hükümet tarafından terk edilmiş görüntüsü verilmeye başlandı. PKK/KCK bölgede "paralel devlet" yapısı içerisinde asayiş birimleri oluşturdu, üniformalar içindeki teröristler ilçelerde yol kesip kimlik yoklamalarına başladı. Başbakan Tayyip Erdoğan, Arjantin'den Türkiye'ye dönüş yolunda gazetecilere çözüm süreci ile ilgili yaptığı açıklamalarda bu gerçekleri kabul etti ama abartılmaması gerektiğini söyledi. "Bizim Akil İnsanlar'ın raporları doğrultusunda reform paketi çalışmalarımız devam ediyor." "Bazı şehirlerde örgütün kendince 'asayiş' birimleri oluşturduğu iddiası gerçek ama bir kısım medya tarafından abartılıyor" dedi.

01 Ekim. 2013 tarihinde bizzat Başbakan Erdoğan tarafından "Demokratikleşme paketi" adıyla açıklanan paketin PKK/KCK taleplerini büyük ölçüde karşıladığı görüldü. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı demokratikleşme paketi çerçevesinde il ve ilçelerde eski isimlere dönüşün kapısı açılınca, Meclis'e de bu yönde teklif yağdı. Ak Parti gelen teklifleri İçişleri Bakanlığı'na göndermeye başladı.

AK Partili milletvekillerinin memleketleriyle ilgili isim değişikliği İçişleri Bakanlığa gönderilmeye başlandı. BDP'li milletvekilleri ise başta Diyarbakır olmak üzere Doğu ve Güneydoğu'daki bir çok il ve ilçenin adının Kürtçe olarak değiştirilmesi için teklif verdi. TBMM Başkanlığı'nın içeriğindeki Kürtçe isimler ve Q, W, X harfleriyle birlikte işleme koyduğu yasa değişikliği tekliflerine göre değiştirilmesi istenen iller de belirlendi.

Hükümet tarafından "Demokratikleşme paketi" olarak adlandırılan Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapan Kanun Tasarısı, 2 Mart 2014 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda AKP'nin meclisteki sayısal üstünlüğü tarafından kabul edildi. Bu kanunun maddelerine bakıldığı zaman PKK/KCK'nın taleplerinin bir kısmının daha kabul edildiği açıkça görmektedir.

Kanuna göre;

Hem yerel hem de genel seçimlerde her türlü propaganda, Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçelerde de yapılabilecek.

Farklı dil ve lehçelerde eğitim ve öğretim yapmak amacıyla özel okullar açılabilecek.

Köylere eski isimleri geri verilebilecek

Türk alfabesine Q, W, X harfleri eklendi.

Yolsuzluk olaylarının gölgesinde 'çalışmaları'nı hızlandıran İmralı canisi Öcalan'ın kısa vadeli takvimini HDP'li Sırrı Süreyya Önder K. Irak'ta yayın yapan Rudav TV'ye açıkladı: "Yakın zamanda sadece avukatları ile değil, siyasi heyetlerle de görüşecek. Akil insanlar ve gazetecilerle görüşme için hükümet hazırlık içinde. Sanırım 17 Aralık meselesi ile biraz ertelendi" dedi.

Hükümet ve PKK/KCK'lı teröristler Türk kamuoyunda oluşacak tepkileri azaltmak için zaman zaman yaptıkları açıklamalarla, Türkiye'nin bölünmesini kimsenin istemediğini, sadece demokratik hakların talep edildiğini yalanlarını söyleye geldiler.

Diyarbakır'da üç Fidanlar Parkı'nda toplanan kalabalığa konuşan BDP Eş başkanı Selahattin Demirtaş, "Irak bölünürse bağımsız Kürdistan devleti oluşacak. Suriye'de de özerk Kürdistan oluşabilir. İran'da zaten Kürdistan eyaleti var. Bu durumda Iğdır'dan Hatay'a, Türkiye'nin tüm güney sınırları resmen Kürdistan olacak" dedi. Aynı kalabalığa konuşan DTK Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk, Kürtler'in 20 yüzyıldır statüsüz yaşadığını ve 21'nci yüzyılın Kürtlerin yüzyılı olacağını söyledi.

Gerek PKK/KCK ve gerekse bunlara yakınlığı ile bilinen BDP/HDP üyelerinin yaptığı açıklamalar ayrıca kamuoyuna yansıyan Oslo ve İmralı görüşmelerine dair belgeler AKP hükümetinin teröristlerle müzakereler yaptığını doğrulamaktadır. Olayların seyrine baktığımız zaman, PKK/KCK taleplerinin hükümetin kamuoyuna yansıttığı gibi daha geniş insan hakları ve daha ileri demokrasi istekleri olmayıp doğrudan doğruya Türkiye'nin bölünerek bir parçasının "bağımsız Kürt" devleti olması, İran, Irak ve Suriye'den ayrılacak diğer bağımsız Kürt devletleriyle birleşmesi nihayetinde "Büyük Kürdistan"ın kurulması amaçlanmaktadır. AKP hükümeti, bölünme tehlikesi daha fazla büyümeden her ne ad altında yürütülüyorsa yürütülsün açılım politikalarına bir son vermelidir. Aksi halde çok geç olabilir.

Gazeteci - Yazar
Metin ÖZKAN :

“İnandın Çünkü ;
Sana göre; 12 yıldır birlikte kadrolaşıp, yağmurda birlikte yürüdüğü iktidar partisi “kandırıldım” dedi, “paralel” dedi, “bizi uyuttular” dedi, “içimizdeki İrlandalılar” dedi, “paralar, villalar, uçaklar, arabalar, saatler, hac seyahatleri, milyon dolarlar hepsi bağış” dedi siz inandınız.”

İnandınız Çünkü...

Şüphe yok, inançlısın vesselam…

Ne dedilerse inandın…

İnandın çünkü…

Barış Güler'i, babası Bakan Güler'e sordular;

"Oğlum dünya iyisidir, tertemizdir" dedi inandın.

*

PKK'lı Şivanperver'in ekurisi Tatlıses çıktı,

"Reza Zerrab melek gibidir, yardımseverdir" dedi inandın.

*

Halkbank Genel Müdürü evinde ayakkabı kutularında çıkan milyonlarca dolara;

"İmam hatip liselerine bağış parasıdır, makbuzları var" dedi inandın.

*

Düne kadar Türkçe olimpiyatlarında methiyeler yağdırıp, televizyonda görünce bile önünü iliklediğin Fettullah Gülen'e **"Haşhaşi"** dediler inandın.

*

Sendika ve sivil toplum örgütleri "Hak ve hukuk" değinide coplayan…

İşçi, memur, emekli "açız" dediğinde biber gazı sıkan…

Gezi olayları sırasında toma ve gaz fişeği atan polise…

"Emri ben verdim onların hepsi kahramandır" denildiğinde de…

Sonradan onların "paralel" ilan edildiğinde de inandın.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Senin inandıkların sütten çıkma ak kaşıktı.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Yapılanların hepsi kirli bir senaryoydu.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Ortalara dökülen tapeler, videolar, belgeler tam bir tezgâhtı.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Ayakkabı kutularından çıkan milyon dolarlar imam hatibe bağıştı.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Bakan çocuklarının yatak odalarında çıkan para sayma makinası ve 7 adet kasa Polisin düzmecesiydi.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Sıfırlanan paralara, sıralı alınan villalara, elbise kılıflarında kaçırılan Eurolar paralelin oyunuydu,

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Dün camileri ve okulları bombalayacak diye hapislerde çürütüp itibarsızlaştırmayla çalıştığın **"Milli Ordu"** kumpasa getirilmişti,

*

İnandın çünkü…

Sana göre; PKK ile Oslo ve İmralı da yapılan pazarlıklar sadece **"anaların ağlamaması"** için yapılmıştı.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; Bir **"Habur"** rezaleti daha yaşanmayacaktı ve sana göre Diyarbakır meydanında okutulan Bebek Katilinin mektubu sadece **"kardeşlik"** adınaydı.

*

İnandın çünkü…

Sana göre; 12 yıldır birlikte kadrolaşıp, yağmurda birlikte yürüdüğü iktidar partisi **"kandırıldım"** dedi, **"paralel"** dedi, **"bizi uyuttular"** dedi, **"içimizdeki İrlandalılar"** dedi, **"paralar, villalar, uçaklar, arabalar, saatler, hac seyahatleri, milyon dolarlar hepsi bağış"** dedi siz inandınız.

Çünkü bir gerçek vardı,

O da;

"Zenginin malı, züğürdün çenesini yorardı."

*

Ne denir ki sana?

Sende haklısın.

İktidarı eleştiren gazete ve dergileri **"okuma"** diyorlar.

Hükümeti eleştiren televizyonları **"kapat"** diyorlar.

AKP ile ilgili tape ve belge yayınlayan bilgisayarı **"açma"** diyorlar.

Bakan çocukları ve Reza Zerrab ile ilgili hırsızlık, yolsuzluk, rüşvet iddialarını **"görme"** diyorlar.

Başbakan'ın yargıya, futbol kulüplerine, kamu ihalelerine, hatta şoför odası seçimlerine yaptığı müdahaleyi **"duyma"** diyorlar.

Görev yeri değiştirilen, usulsüz atanan, darbeci diye suçlanan hâkim, savcı ve polislere **"bakma"** diyorlar.

Özel hayatımıza müdahale ediliyor, özgürlüğümüz kısıtlanıyor, aldığımız ücretle geçinemiyoruz diye sakın sokağa **"çıkma"** diyorlar.

*

Tamam, hepsinde haklısın,

Ama be kardeşim biraz oku…

Biraz araştır, biraz sor ve hakkını ara.

Eğer sen düşünme yeteneğini kullanamazsan,

Birileri böyle senin yerine düşünür ve algını kendi istediği gibi yönlendirir ve yönetir.

*

Bırakın artık popülist davranmayı,

Bırakın artık eyyamcılık yapmayı,

Bırakın artık körü körüne birilerine tapınmayı,

Bırakın artık şakşakçılığı, yandaş olmayı ve ibrikçi gibi davranmayı.

Olacaksanız gücünüzün farkında olun.

Rant, çıkar ve menfaat peşinde koşmak yerine,

İdeallerinizin…

İlkelerinizin…

Omurganızın ve onurlu duruşunuzun peşinden koşun.

Çünkü siz Yüce Türk milletisiniz.

Unutmayın;

Bir şeyi değiştirmek,

Her şeyi değiştirmektir.

Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat TUNCER ile SÖYLEŞİ

Röportaj : Meltem YALÇINKAYA

Akademisyen olmak isteyen bir kişi 10-15 yıl sonunda yardımcı doçent oluyor, diğer yandan aynı üniversiten mezun olan kişi ise devlet memuru olup, iki yıl sonra uzman oluyor. Ve iki kişinin de aldığı maaş 2.800TL.

Göreve yeni geldiğinizde gerçekleştirdiğimiz röportajda projelerinizi ve hedeflerinizi sormuştuk. O günden bugüne hedeflerinizi gerçekleştirebildiniz mi? Yeni projeleriniz var mı?

Göreve ilk geldiğimizde bir acil eylem planı yayınlamıştık. Acil eylem planını yüzde 90 oranında gerçekleştirdik. İkinci yıl için de bir eylem planı yapmıştık. İkinci yıl için hedeflediğimiz eylem planında da hedeflerimizi yüzde 89 oranında gerçekleştirdik. Ana hedeflerimizden birisi yapısal değişiklikti. Üniversitemizde özlük haklarımıza ilişkin çok ciddi sıkıntılar vardı. Özlük haklarına ait önemli düzenlemeler yapıldı. Üniversitemizdeki akademik personelin yarısının ataması gerçekleşmiyordu, şu anda onların atamaları yapıldı. Öğrencilerle ilgili çok ciddi yönetmelik ve yönerge sıkıntıları vardı, her şey birbirine karışmıştı. Bunları tek tek ayıkladık. Öğrencilerimize yapılan haksızlıklar yüzde 90 oranında giderildi. Öğrencilerin not çizelgeleri düzeltildi, diplomaları zamanında verilir hale geldi. Daha önceki yıllarda öğrencilere mezuniyet törenlerinde sadece bir kâğıt

> **Bu şekilde akademisyen yetişmesi mümkün değildir. Başka meslek gruplarının özlük hakları azaltılsın demiyorum ama akademisyenlerin özlük haklarının kesinlikle düzeltilmesi lazım.**

veriliyordu. Üniversite tarihinde ilk kez mezuniyet töreninde gerçek diploma verdik. Dolayısıyla tüm bunlar önemli değişimlerdir. Tabi biz hedeflerimizi gerçekleştirdikçe daha uzun ve daha kapsamlı projeler öne çıkıyor. Bunları gerçekleştirmek ise mevcut üniversite bütçesiyle oldukça sıkıntılıdır. Bunun için bir yeni kaynak oluşturulması gerekir. Kaynak sorununu da giderebilirsek üniversitemizin önümüzdeki 15-20 yıl için bütün hedeflerine ulaşmış olacağız. Projelerimize gelince; en önemli projelerimiz öğrencilerimize yöneliktir. Zaten üniversite olmanın amacı da öğrencilerin mutlu bir eğitim-öğretim yılı geçirmesini sağlamak, öğrencileri ayaklarının üzerinde duran, kendine güveni olan, sanat, kültür ve estetik anlayışıyla bütünleşmiş, gelişmiş, olgunlaşmış, ülkesine ve dünyaya karşı duyarlı bireyler olarak yetiştirmek; öğrencilere metodolojiyi iyi öğretmek, onları pozitif bilgilerle donatmaktır. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerimize farklı imkânlar sağlamamız lazım. Bunlar nitelikli eğitim, nitelikli eğitimin yapılabileceği nitelikli fiziksel mekânlar, teknoloji alt yapı ve kontenjanların düzeltilmesidir. Nitelikli bir öğretim üyesi iyi bir ders verebilir ama 100 öğrencinin ders alacağı sınıfta 300 öğrenci olursa bu olamaz.

Projelerimizden birisi öğrencilere ulaşım ve barınma imkânlarının daha da genişletilmesidir. Ulaşım ile ilgili şunu söylemek istiyorum; Beytepe metrosu açıldıktan sonra işimiz biraz daha zorlaştı. Çünkü metronun zamanında iyi planlanmadığı inancındayım. Eskişehir yolu üzerinde ODTÜ, Bilkent ve

“Nitelikli bir lise eğitimi çok önemlidir. Nitelikli bir lise eğitimini başardıktan sonra dershanelere ihtiyaç kalmayacaktır. Nitelikli öğretmenlerin iyi maaşlarla atandıkları, öğretmen açığının kalmadığı, teknolojik olarak alt yapının kullanılır hale geldiği, ülkemizin her köşesindeki ortaöğretimdeki öğrencilerinin iyi yetiştiği bir ortamda ne dershanelere ihtiyaç kalacaktır ne de üniversite sınavına.”

Hacettepe Üniversiteleri var ama metro bu üniversitelerin hiçbirinin içinden geçmiyor. Beytepe'ye gelmek istediğinizde Eskişehir yolunda inmeniz ve beş kilometre yol yürümeniz gerekiyor. Böylesine düzensiz ve plansız bir metronun olması hayret vericidir. Bu durumun yetkililer tarafından gözden kaçtığı inancındayım. Bu konuda birçok kez uyarıda bulunduk ama değişiklik olmadı. Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin metroyla üniversitemiz arasındaki otobüs seferlerine destek vermesini istiyoruz. Çünkü metrodan her altı dakikada bir 400 kişi inecek. Öte yandan Beytepe Kampüsü'ne yerden veya havadan raylı sistem getirmeyi planlıyoruz. İnşallah bunu gerçekleştirebiliriz.

Barınma ile ilgili olarak da öğrencilerimiz için 5 bin kişilik yeni yurtlar yapıyoruz. Öğretim üyelerimizin ve genç akademisyenlerimizin kalacağı sosyal mekânlar oluşturmak istiyoruz. Üniversitemizdeki yaşamı geliştirmek istiyoruz. Diğer yandan idari personelimize yurt dışı imkânlar sağladık. İdari personelimizin lisansüstü ve doktora çalışmalarını serbest bıraktık. Öte yandan sporun, kültürün, sanatın daha yaşanır hale gelmesi için konservatuarımızı buraya alıyoruz.

Üniversitelerde akademik ve idari personelin aldığı ücretler dünyadaki meslektaşları ile kıyaslandığında düşüktür. Hatta Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de yaptığı bir açıklamada öğretim üyelerinin maaşlarının düşük olmasına dikkat çekmişti. Akademisyenlerin ücretleri ile ilgili çalışma yapıldığı söylenmesine rağmen hala bir gelişme sağlanamamıştır. Bu konudaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Akademisyen olmak isteyen bir kişi üniversiteden mezun olduk-

tan sonra yüksek lisans ve doktora yapıyor, dil öğrenmek için yurt dışına gidiyor, dil sınavlarından geçiyor, tez hazırlıyor, doktora yeterlilik sınavına giriyor. Aşağı yukarı 10-15 yıldan bahsediyorum. Tüm bu zorluklardan sonra bu kişi yardımcı doçent oluyor, aldığı maaş ise 2 bin 800 TL. Aynı üniversiteden aynı bölümden mezun olan başka bir kişi ise devlet dairesine giriyor, iki yıl sonra uzman oluyor, 2 bin 800 TL'nin iki katı maaş alıyor. Dolayısıyla bu şekilde akademisyen yetişmesi mümkün değildir. Başka meslek gruplarının özlük hakları azaltılsın demiyorum ama akademisyenlerin özlük haklarının kesinlikle düzeltilmesi lazım. Zannediliyor ki dünyadaki sayılı üniversiteler hep gelişmiş ülkelerden çıkıyor. Bu çok yanlış bir görüştür. Aslında üniversiteler geliştikçe ülkelerini geliştiriyorlar. Yani gelişmiş üniversiteler, ülkelerini de gelişmiş yapıyorlar.

Orta gelişmişlik kıskacı vardır. Orta gelir düzeyindeki ülkeler bir türlü o tuzaktan kurtulup gelişmiş ülke düzeyine ulaşamıyorlar. Burada önemli olan bütçeden Ar-Ge'ye harcanan paranın arttırılmasıdır. Bu da sadece üniversitelerle olur. Bilim yapmaları için kurulan üniversitelerin, bilim yapmamaları için her şey yapılıyor. Maalesef üniversiteler şu anda ciddi bir kıskacın içindedir. Sayın Başbakanımızın başkanlık ettiği Bilim ve Teknoloji Kuruluna katıldım. Kurulda çok ciddi kararlar alındı ama alt bürokrasi tam tersini yapıyor. Sayın Başbakana da 'sanki yapılıyor' izlenimi veriyorlar. Sayın Başbakan üniversitelerin nasıl sıkıntıda olduğunu bilse kesinlikle buna izin vermeyecektir.

Öte yandan Sayın Cumhurbaşkanımız 'Uluslararası faaliyetlere üniversitelerin daha çok katkı yapması lazım, yurt dışından öğretim üyesi gelmesi lazım' diyor ama yine tam tersi yapılıyor.

Şöyle bir örnek vereyim: ABD'nin dünya çapında bilinen bir öğretim üyesi bir yıllığına üniversitemize geldi ve Temmuz'da işe başladı. YÖK'ten ancak 31 Aralık'a kadar çalışma izni alabildik. Emniyet Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı ABD'li öğretim üyesine geçici kimlik veremedi. Geçici kimlik verilmeyince bankalarda hesap açamıyorsunuz. Banka hesabı açamayınca da maaş ödemesi yapamıyorsunuz. Öğretim üyesi 20 gün içinde belki de 10 kez emniyete gidip gelmek zorunda kaldı.

Ülkemize yurtdışından gelen öğretim üyelerine bir sözleşme imzalatıyoruz. Sözleşmenin dili ise Türkçe. Siz olsanız bilmediğiniz bir dilde hazırlanan sözleşmeyi imzalar mısınız? Biz sözleşmeyi İngilizceye çevirdik. Yabancı öğ-

retim üyeleri sözleşmenin İngilizcesini okuyor ama imzayı orijinal metne atmak zorunda. Böyle bir sistem. İşte tüm bu sorunları ortadan kaldırmadıkça üniversitelerin kıskaçtan kurtulacağı inancında değilim. Zihin değişikliği gerekiyor. Kanun değişikliğinden bahsetmiyorum; aynı kanunlarla ama zihinsel bir yeniden yapılanma ile üniversiteler şaha kalkar.

Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı üniversiteye girişleri daha çok lise döneminde okul içi başarılara endeksleyecek sınavsız bir sistem üzerinde çalıştıklarını açıkladı. Bakan Avcı üniversiteye giriş sınavının kaldırılarak, yükseköğretime geçişte merkezi yazılı sınavlar yapılacağını da ifade etti. Bu model kamuoyunda sınavsız üniversite olarak tartışılmaktadır. Türkiye'de sınavsız üniversite mümkün olabilir mi? Neden?

İtalya veya Fransa'da nasıl sınavsız üniversite varsa, Türkiye'de de olabilir. Birinci sınıflara mesela 100 bin kişi girer ama 100 kişi ikinci sınıfa geçer. Sınavsız üniversite dediğiniz zaman ancak böyle bir şey olabilir.

Öte yandan Türkiye'de bir ildeki bir lisede alınan beş üzerinden beş puanın, başka bir ildeki bir lisede alınan beş üzerinden beş puana eşit olduğunu kim iddia edebilir? Eğer uluslararası bakaloryaya geçelim diyorsak, o zaman olur. Lise mezunlarına uluslararası bakalorya yapalım. Uluslararası bakalorya bir standarttır, kimse kafasına göre not veremez. Uluslararası bakaloryaya göre öğrenci alınması sınavsız olabilir. McGill, Yale, Toronto, British Columbia gibi birçok üniversite uluslararası bakaloryaya göre öğrenci alıyor. Peki uluslararası bakaloryayı nasıl sağlayacaksınız? İngilizce dersine, Beden Eğitimi öğretmeni giren bir okulda bu nasıl mümkün olacak?

> **Sendika denilince çalışanların, emekçilerin hakkının savunulması ve korunmasını anlıyorum. Ben bunun yanındayım ve destekliyorum. Ancak bazı sendikalar ideolojik bir havaya büründüler.**

Türkiye'de sadece üniversite mezunlarına ihtiyacımız yok; iyi yetişmiş lise mezunlarına da ihtiyacımız var. Çünkü endüstrinin, sanayinin çok ciddi eleman açığı var. Dolayısıyla herkesin üniversite okuması gerekmiyor. Şunu da söylemeliyim ki, bugün bir üniversite mezununun yapması gerekmeyen bir işe ilan verdiğiniz zaman binlerce üniversite mezunu başvuruyorsa bunu ciddi anlamda düşünmek lazım.

SBS'nin kaldırılması ardından da üniversiteye giriş sınavının kaldırılacağının açıklanması dershanelerin kapatılması süreci ile bağlantılıdır. Peki dershanelere olan ihtiyaç ortadan kalktı mı? Sınav ve yarış olduğu sürece dershanelerin de ihtiyaç olacağına dair yaygın bir kanı bulunmaktadır. Bu konudaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Serbest piyasa ekonomisinde insanlar ihtiyaç olan bir şeyi açabilir, başarılı olabiliyorlarsa da devam etmelidir. Çünkü bu, arz talep meselesidir. Talep olmayan bir şeyi arz ettiğiniz zaman kazanamazsınız ve kapatmak zorunda kalırsınız. Ancak şunu da belirtmeliyim ki, üniversiteye girmek için dershanelere gidilmesine tamamen karşıyım. Bir öğrenci üniversiteyi kazanmak için neden kendisini dershaneye gitmek zorunda hissetsin? Çocuklarını dershanelere gönderebilenler var, gönderemeyenler var. Bu sistemin liselerde çözülmesinden yanayım. Tabi bu ortamda nasıl çözülür? Bu da düşünülmesi gereken başka bir durumdur.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bunu iyi planlaması gerekiyor. Üniversiteler açısından şunu söyleyebilirim: Üniversiteyi kazanan öğrencilerin büyük çoğunluğu maalesef ortaöğretim eğitimini doğru dürüst almamış olarak bize geliyorlar. Çünkü öğrencilerimizin çoğu sınava yönelik çalıştırılıyor. Bu sorunun nasıl çözüleceği üzerinde çalışılması gerekmektedir. Nitelikli bir lise eğitimi çok önemlidir. Nitelikli bir lise eğitimini başardıktan sonra dershanelere ihtiyaç kalmayacaktır. Nitelikli öğretmenlerin iyi maaşlarla atandıkları, öğretmen açığının kalmadığı, teknolojik olarak alt yapının kullanılır hale geldiği, ülkemizin her köşesindeki ortaöğretimdeki öğrencilerinin iyi yetiştiği bir ortamda ne dershanelere ihtiyaç kalacaktır ne de üniversite sınavına.

Üniversitelerde sendikalaşma oranları hala istenilen düzeyde değildir. Bu noktada rektörlerin sendikalara bakışı büyük önem taşımaktadır. Sendikalaşma konusundaki değerlendirmeleriniz nelerdir?

Sendika denilince çalışanların, emekçilerin hakkının savunulması ve korunmasını anlıyorum. Ben bunun yanındayım ve destekliyorum. Ancak bazı sendikalar

> “Bazı sendikalar bize karşı inanılmaz iftiralar atıyor, karalama yapıyorlar. Ben onlara da saygı duyuyorum. “Bilseler tanısalar yapmazlardı” diyorum. Bir kez daha belirtmek istiyorum ki; sendikalaşmanın destekçisiyim.”

ideolojik bir havaya büründüler. Emekçinin hakkından çok ideolojiyi savunur hale geldiler. Bu yanlış bir şeydir. ‘Siyasi ideoloji ile emeğin hakkının savunulması bazen paralel olabilir’ denilmesini anlarım ama bu durum aşırıya kaçınca, dengesini kaybedince tutarsızlık başlıyor. Bazı sendikalar bize karşı inanılmaz iftiralar atıyor, karalama yapıyorlar. Ben onlara da saygı duyuyorum. ‘Bilseler tanısalar yapmazlardı’ diyorum. Bir kez daha belirtmek istiyorum ki; sendikalaşmanın destekçisiyim.

YÖK Kanunu daha önce gündeme gelmiş ancak rafa kaldırılmıştı. Hatta sendika olarak hazırlanan kanunla ilgili endişelerimizi dile getirmiş ve alternatif bir kanun hazırlamıştık. YÖK’ün üniversiteler üzerinde baskı unsuru olduğu, otoriter bir yapıya sahip olduğu yönünde eleştiriler bulunmaktadır. Siz, YÖK’ün mevcut yapısını nasıl değerlendiriyorsunuz? Ayrıca YÖK Kanununda yapılması gereken değişiklikler nelerdir? Ya da YÖK varlığını sürdürmeli midir? Size göre üniversitelerde demokratik bir hava hâkim midir?

Üniversitelere demokratik havanın hâkim olması yönetime bağlıdır. Bu konuda peşin hüküm vermek doğru değildir. Çünkü üniversiteler zor durumdadır. Üniversitelerde iç ve dış baskılar çok fazladır. Özlük haklarında yaşanan sıkıntılar yönetim tarzına da yansımış durumdadır. Birçok akademisyen motive edilememektedir. Bu sistemi sürdürmek konusunda yönetimler de çok zorlanıyor, bunu da anlayışla karşılamak lazım. Büyük üniversiteler demokratik havayı sağlama konusunda daha avantajlıdır. Ancak biz de sıkıntılar yaşıyoruz.

Öte yandan ‘Çok fazla soruşturma açıyor’ şeklinde eleştirilere maruz kalıyorum. Şöyle söyleyeyim, bana gelen şikâyetleri değerlendirmek durumundayım. ‘Sana oy vermiştim’ diyorlar ama bana oy verilmesinin bununla ilgisi yok. Bir şikâyet söz konusu olduğunda ön incelemeci tayin ediyoruz. Ön incelemeci disiplin soruşturması açılması gerektiğine karar verirse, “O kişi bana oy verdi, soruşturma açma” diyemem. Bunu herkesin anlayışla karşılaması lazım. Profesyonelce davranmak son derece önemlidir.

Üniversitelerde maalesef uzun süredir belli bir yönetim tarzı hâkim. Yönetim, etrafına kendi adamlarını istiyor. Azınlıkta kalan bir kesim ise sürekli eziliyor. Hatta bu nedenle üniversitemizde atanmak için yıllardır bekleyenler vardı. Şu anda bu arkadaşlarımızın hepsi atandı. Hakkaniyet içinde davranılarak kadrolar kullanılmaya başlandı.

Dolayısıyla demokratik ortamın üniversitelerde oluşması için

> “O kişi bana oy verdi, soruşturma açma” diyemem. Bunu herkesin anlayışla karşılaması lazım. Profesyonelce davranmak son derece önemlidir.”

yeni bir kanun gerekmez; yeni bir YÖK Kanunu da gerekmez. Ancak şunu da söylemeliyiz ki; YÖK'te zihniyet değişikliği gerçekleşemedi. Bence YÖK Başkanımız kimlerle çalışacağına karar vermelidir. Bir standart, kriter olmalıdır. Nasıl profesör, doçent, yardımcı doçent olurken kriter getiriliyor, YÖK üyesi olmak için de bir kriter getirilmelidir. YÖK üyesini Cumhurbaşkanı atar, Hükümet seçer hiç fark etmez. Eğer YÖK üyeliği için kriter olursa, o kriteri sağlayan herkesin atanması söz konusu olacaktır. Şunu öneriyorum: Her YÖK Başkanı göreve yeni geldiğinde tüm YÖK üyeleri istifa etmeli ve YÖK Başkanının önereceği kişiler doğrultusunda atamalar yapılmalıdır. Çünkü bu bir ekip işidir.

YÖK Kanununa gelince; yeni bir YÖK Kanunu getirilmesini doğru bulmuyorum. Çünkü şu andaki YÖK Kanunu bence üzerinde çok düşünülmüş, ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmiştir. İki şey yapılabilir. Birincisi zihniyeti biraz değiştirmek; ikincisi de yönerge ve yönetmelikleri çok iyi ayıklamak gerekir. Bugün YÖK, yönetmelik ve yönerge kargaşası içindedir. Bunu nereden biliyorsunuz diye soracak olursanız; üniversitemiz de durum budur. Zaman içinde çıkarılmış o kadar birbirine ters uygulamalar var ki. Tüm bunları ayıklamak zorundayız. YÖK, zihniyet değişikliğine giderse, yönetmelik ve yönergeleri ayıklarsa, YÖK Kanununun ülkemizde çok iyi bir atılım yapacağı inancındayım.

YÖK üyeleri ile konuşuyorum, onlar da çok sıkıntıda. Düşünün ki sistem, 17 ya da 20 tane üniversite kurulduğunda dizayn edilmiş ve o dönemde İhsan Doğramacı kendisini merkeze koyan bir sistem kurmuş. Şimdi 170 üniversite var. Merkezde olan bir YÖK bunu kaldıramaz. YÖK'ün 170 üniversiteyi aynı kanunla yönetmesi mümkün değildir. Bu durum, 48 beden bir elbiseyi 58 beden giyen bir adam giydirmeye çalışmaya benziyor. Mesela Hakkâri Üniversitesini de İstanbul Üniversitesini de aynı kanunlarla yönetmeye çalışıyorsunuz. Ankara'da yeni açılmış bir üniversiteyle Ankara'da en eski üniversite olan Ankara Üniversitesini aynı kefede değerlendirip, aynı kanunlarla, yönetmeliklerle yönetmek doğru değildir. Bu nedenle üniversitelerin senatolarına, yönetim kurullarına biraz daha inisiyatif verilebilir. Sadece kontrol etmek ve standartları belirlemek tarzında bir YÖK yönetim anlayışı lazım. YÖK bunu aynı kanunlarla yapabilir. Yepyeni bir YÖK Kanunu yapılması inancında olmadığımı söyleyebilirim.

"Düşünün ki sistem, 17 ya da 20 tane üniversite kurulduğunda dizayn edilmiş ve o dönemde İhsan Doğramacı kendisini merkeze koyan bir sistem kurmuş. Şimdi 170 üniversite var. Merkezde olan bir YÖK bunu kaldıramaz. YÖK'ün 170 üniversiteyi aynı kanunla yönetmesi mümkün değildir. Bu durum, 48 beden bir elbiseyi 58 beden giyen bir adam giydirmeye çalışmaya benziyor."

Sayın Başbakan da kendisini ziyaretimizde, YÖK'ün daha iyi çalışabilmesi için yeni bir YÖK Kanunu ihtiyacı olduğuna çok fazla inanmadığını belirtti. Ben de aynı fikirlere katılıyorum.

Üniversite içinde yapılan rotasyona niçin gerek duyulmuştur? Öte yandan son zamanlarda idari görevlere nakil yoluyla atamalar yapılmaktadır. Bunun nedeni nedir?

Uzun süre aynı yerde bulunan personel işini kanıksıyor, personel arasında ailevi bir ilişki oluşuyor, ailevi ilişki oluştuğu için de yapmak zorunda olmadığı işler bazı personele veriliyor. Bu nedenle rotasyon uygulaması yapıyoruz. Rotasyona fakülte ve enstitü sekreterlerinden başladık. Hiç kimsenin farkında olmadığı yanlış uygulamalar yapılıyor. Mesela insanlar, bir birimde yıllarca bulunmuş, artık işini kanıksamış insanların görmediği bir şeyi hemen görüp, değiştirme yoluna gidiyor. Dolayısıyla rotasyonda olumlu sonuçlar aldık. Rotasyonla ilgili yaptığımız ankette olumlu görüş bildirildi. Üniversitemizde canlanma oldu.

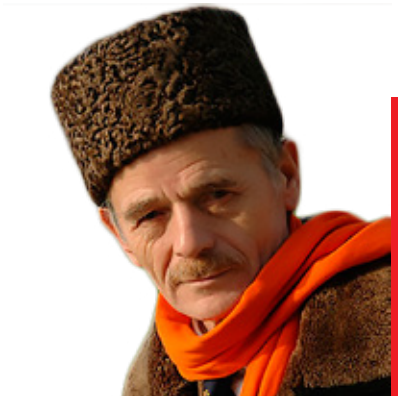
Hacettepe Üniversitesi dışından personel getirilmesi de eleştirilmektedir. Bazı işleri uzun süre yapınca insanlar kanıksıyor. Bir de özellikle son yıllarda üniversite hastanelerinin sıkıntıları var. Bu sıkıntıları belli yollarla aşma yolarını öğrenmiş arkadaşlarımız var. Referansları çok iyi olan, başarılı kişilerin birkaçını üniversitemize getirdik ve hakikaten de döner sermaye ve finans yönetimimizin kalkındığını gördük. Dışarıdan getirdiğimiz halde başarısız olanları da geri gönderdik.

KIRIM TATAR MİLLİ MECLİSİ ESKİ BAŞKANI
UKRAYNA MİLLETVEKİLİ

Mustafa Abdülcemil KIRIMOĞLU

Röportaj: Sinan DEMİRTÜRK - Gazi Üniversitesi

Kırım Türklerinin geleceği,

Kırım Türk'lerinin davranışlarına bağlıdır.

Ömrünüzün tamamını Kırım davasına adadınız. Kırım Milli davası sizin için neyi ifade etmektedir?

1944 yılında halkımıza karşı büyük haksızlıklar yapıldı, cinayetler işlendi. Söz konusu olan bu millet yeryüzünde kalacak mı kalmayacak mı davasıydı. Çünkü sürgünlükte kalacak olsa millet bitmişti. İlk önce hareketlerimiz vatanımıza dönmek, yeniden kendi milli kültürümüze, milli kimliğimize kavuşmak mücadelesiyle hayat geçti. Neyi ifade eder aslında bu hayatta kalmak ve kalmamak meselesiydi, burada başka tercih yoktu. Biz elimizden geleni yapmayı çalıştık.

1944 yılında Kırım Türk'lerine uygulanan Büyük Sürgün sırasında sanırım altı aylık bir bebektiniz. Bu sürgün, facia sizi ve ailenizi nasıl etkiledi ?

Altı aylık bir bebek olarak tabii aklımda bir şey kalmadı. Kırım Tatar'larının arasında, evlerimizde bu konu sürekli konuşulurdu. En büyük eğlence o zamanda insanların birbirlerine misafirliğe gitmeleriydi. Akşamları mutlaka ya komşu ya tanıdıklar birbirlerine misafirliğe giderlerdi. Ben bakardım, babam gelen misafirlerle başka konular konuşuyorsa, o insana çok fazla inanmıyor. Kırım konusunda konuşuyorsa, o kişi yakın bildiği bir insandır. Hem de çocukların yanında her şeyi açıkça konuşmuyorlardı. Bu demek değildi ki, çocuklar polise şikâyet edecektir. Çocuk sokağa çıkar birisine söyleyebilir, o zaman Stalin zamanı çok zor yıllardı. Ne zaman çocuklar uyuyacak, o zaman konuşuyorlardı. Ben bunu bildiğim için, uyumayarak nelerin konuşulduğunu duymaya çalışırdım. Evet, konuşmalar, Kırım konusunda, vatanımıza ne zaman döneceğiz. Belki her ailede bu konuşmalar olmuyordu, ancak genel olarak bu konular konuşuluyordu. Ben diğer çocuklara baktığımda bir şeyi görüyordum, bizler üzerinde Sovyet propagandası etkili olmuyordu. Çünkü biz gerçek eğitimi ailelerimizden alıyorduk.

Ben bir şey hatırlıyorum Stalin öldüğü gün, bizi okulda topladılar. Liderimiz, büyük insan, dayımız vefat etti dedi ve sonuna kadar kelimesini bitirmeden ağlamaya başlayarak gitti. Stalin'in öldüğünü radyodan söylediler bize. Babamın ilk kelimesi; Mihail geberdi, ya köpekleri oldu. Bu şimdi büyük bir adam başladı ağlamaya Stalin öldü diye, ben daha küçük bir çocuğum peşinden gittim. Bizim önümüzde ağlamış gibi yapıyor, acaba yalan mı söylüyor diye. Ancak bir odaya girerek başını duvarlara vurarak, gerçektende ağlıyordu. İşte propaganda insanların bir kısmını bu hale getirmişti.

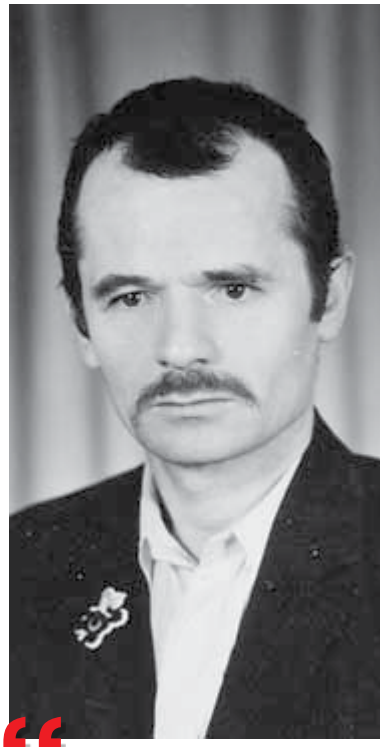
Hatırımda kalan olayların biride şudur; bizde liderlik yapan Reşat Bekmandetov, bir Nogay çocuğu idi, yanımıza gelerek bizlere dedi ki, çocuklar bakın herkes ağlıyor yalnız bizimkiler ağlamıyor, ağlamak lazım. Ben dedim ki soğan getirin gözlerimize sürelim dedim. Çünkü biz ağlamazsak, anne ve babalarımızı içeriye atabilirler. Soğan sürmeye gerek kalmadı. Çünkü ilan ettiler, üç günlük matem olacak diye. O kadar sevindim ki, üç gün okula gidilmeyecekti. O kadar sevindim ve dedim ki, Stalin, ilk kez bir iyilik yaptın. Söylemek istediğim Kırım Tatarları hep böyle gerçekleri biliyorlardı.

Kırım Türkleri başta olmak üzere, diğer Türk topluluklarına uygulanan sürgün ve göç politikası, bir soykırım olarak nitelendirilebilir mi?

Birinci sürgün, 1937 yılında Vladivostok bölgesindeki Korelilere uygulandı. Japonlarla savaş olacaktı. Korelilerin Japonlara benzemesi sebebiyle, onları oradan sürdüler. Ben onlarla da konuşmuştum. Baykal gölüne doğru giden, Tren yolları vardı. Vagonlar direk gölün içerisine sürülerek çok fazla insanı öldürdüler. Alman'ları da savaştan önce sürgün ettiler. Kırım yarımadasından elli bin civarında Alman'ı sürdüler. Onlarda çok eziyet çektiler ve büyük çoğunluğu öldü. Çeçenler, İnguşlar, Karaçaylar, Balkarlar onlarında kaderi aynen bizim gibi oldu. Yaptığımız araştırmalara göre, iki yıl içerisinde,1944–1946 yılları içerisinde, halkımızın yüzde kırk altısını kaybettik. Eğer buna soyKırım denilmezse, neye soyKırım denilebilir bilmiyorum.

Gençlik yıllarınızda, Kırım Tatar Milli Hareketi içerisinde yer alışınızı anlatırmısınız, nasıl tanıdınız ve bu harekette kendinizi nasıl buldunuz?

Biz Gülistan şehrinde yaşıyorduk. O zamanki adı Mirzaçül idi. Ben üniversiteye girmek için, Taşkent'e gelmiştim. Arap Dili ve Edebiyatı Fakültesine girmek istemiştim. Özbek Hakimov yanıma geldi ve dediki, sınavları verebilirsiniz ama mezun olamayacaksınız. Ben sınavlarda başarılı olduktan sonra, neden mezun olamayayım ki dedim. Öyle puanlar alamazsınız dedi. Çünkü bize verilen emir var, Kırım Tatarlarını bu fakülteye almıyoruz dedi. Bir an önce başka üniversiteye girin dedi. Zaman geçmişti, başka bir fakülteye girmem mümkün olmadı. Ondan sonra bir fabrikada işe girdim. Ali Şir Nevai adında orada çok büyük bir kütüphane vardı. Orada çalışanlarla bayağı samimiyetim oluş-

“Özbek Hakimov yanıma geldi ve dediki, sınavları verebilirsiniz ama mezun olamayacaksınız. Ben sınavlarda başarılı olduktan sonra, neden mezun olamayayım ki dedim. Öyle puanlar alamazsınız dedi. Çünkü bize verilen emir var, Kırım Tatarlarını bu fakülteye almıyoruz dedi. Bir an önce başka üniversiteye girin dedi. Zaman geçmişti, başka bir fakülteye girmem mümkün olmadı.”

muştu. Kütüphanede nadir kitaplar adında özel bir bölüm vardı. Bir gün o bölümdeyken içeriye, iki Kırım Tatarı girdi. Benim yanımda Kur'an-ı Kerim vardı ve inkılâptan önce çıkan, eski dilde, rusçada yazılmış kitaplar vardı. Bu çocuklar yanımdan geçerken, bunun elindeki kitaplar Kırım hakkında acaba kimdir dediler. Bende Kırım Tatar dilinde konuşuyordum. Sonra içlerinden birisi, bir kitap getirdi yanında. Bu kitap Arapça nasıl okunduğunu bilmiyoruz dedi. Ben Tatarca konuştum. Oda Tatarca cevap verdi. Sonra dışarı çıktık. Onlar dediler, bir gizli teşkilat kuruyoruz. Üniversitede okuyan gençler, fabrikalardaki siz çalışan gençler görüyoruz Kırım tarihi ile uğraşıyorsunuz. İki hafta sonra, bir kongremiz olacak, Kırım tarihi ile ilgili bir bildiri hazırlasanız. Bende hazırlanarak, bildiklerimi orada sundum. Böylelikle Kırım Tatar gençler teşkilatına katıldım. On yedi yaşındaydım, böylelikle milli hareket içerisinde yer almaya başladım.

Fikirleriniz ve halkınıza olan sevginiz sonucunda, Sovyetler döneminde büyük zulümlere muhatap oldunuz. Hapishane yıllarınız nerede geçti. Anlatır mısınız.

İlk hapis Özbekistan'da, Taşkent'in dibinde bir kampta oldu. Siyasi ve maddi bir suçlama yoktu ortada. Askerlikle ilgiliydi. Beni üniversiteden attılar. Sonra askere alacak oldular. Bende dedim, askere gitmeyeceğim. Benim vatanım yok, ben nereyi koruyacağım. Benim Sovyetler dışında bir düşmanın yok dedim. Onun için bana bir buçuk yıl ceza vermişlerdi. 1963 yılında Ceza kanununa bir madde eklenmişti. Sovyet rejimine karşı iftira, anti-Sovyet faaliyetler içerisinde yer almak suçlarıyla yargılandım bundan sonra. Toplam olarak yedi mahkemem oldu. On beş yıl cezaevinde kaldım. Asıl suçlamalar, Kırım Tatar sorunu ile bağlantılı idi. 1965'ten sonra, bizim milli hareketimiz, Sovyetler biriliği içerisindeki, insan hakları hareketiyle yakınlaştı. Biz aynı zamanda

> **Grevin yedinci ayında, annem gelmiş hapishaneye, oğlum görüşmek istiyorum diyerek. Hapishanenin müdürü, oğlunuz sizinle görüşemeyecek durumda demek yerine, oğlunuz burada yok demiş. Annem diyor, nasıl yok. Demek ki öldü, diyerek Moskova'ya gitti.**

bütün demokrasi sorunlarına müdahil olduk. Çekoslovakya işgali, Afganistan işgali sırasında, Katoliklerin sorunları, Yahudi'lerin sorunları karşısında, protestolar yapıyorduk. Onlar da bizim için protesto yapıyorlardı Bu çerçevede bir birlik oluştu.

Başlattığınız açlık grevi, Kırım davasının dünyada tanınmasını sağladı. Bu konudan biraz bahseder misiniz.

1975 yılında benim cezam tamamlanmıştı. Bunlar yeni bir dava açtılar. Kamp içerisinde mahpuslar arasında, Sovyet karşıtı protesto yapmışım. Sovyet rejimine karşı, iftira suçu işlemişim. Ondan sonra bir el yazım vardı. Kırım Tatar milli hareketinin deklarasyonu, proje gibi yazmıştım. ama bu proje, Arap harfleriyle, lisanıda, yarı İngilizce, yarı Rusça, yarı Tatarca şifreli gibi yazılmıştı. Yalnızca kendim anlayabiliyordum. Bunlar metni araştırmaya aldılar. Omsk pedagoji üniversitesi İngilizce bölümünün dekanı İngilizcelerini, Arapça fakültesine yollayarak, Arapçalarını orada tercüme ettiler. Böylelikle bu tekstin yüzde doksanını okuyabildiler. Bana karşı, Sovyet rejimine karşı bildiri yazdı suçlamasıyla bana yeniden dava açtılar. Siz pratik olarak, benim kafamda olan şey için beni suçluyorsunuz, ben bu metni dağıtmadım dedim. Ayrıca Sovyet rejimine karşı bir ifade o metinde yok dedim. Sadece Kırım Tatarlarının sorunları ve taleplerinden bahsediyordu.191.madde kapsamında beni mahkûm ettiler. Bende protesto olarak, açlık grevi başlattım. Doktorlar, ölüm anı

yaklaştığında, glikoz veriyorlar, ya da zorla gıda takviyesi yapıyorlardı. Açlık grevi uzun bir grevdi. Bu açlık grevi tam üç yüz üç gün devam etti. Evet, bu grev çok büyük bir yankı yarattı. İnsan hakları hareketinin büyük isimleri, Saharov, Liberenko gibi isimler basın toplantıları yaptılar. Grevin yedinci ayında, annem gelmiş hapishaneye, oğlumla görüşmek istiyorum diyerek. Hapishanenin müdürü olacak aptal herif, oğlunuz sizinle görüşemeyecek durumda demek yerine, oğlunuz burada yok demiş. Annem diyor, nasıl yok. Demek ki öldü, diyerek Moskova'ya gitti. Yedi aydan beri açlık grevindeydi, şimdi yok diyorlar, demek ki öldü. O zaman Saharov basın toplantısı yaparak, ölme ihtimali var dedi. Ben serbest kaldıktan sonra, gazeteleri bana getirdiler. İlk olarak, Londra'da Times gazetesinde çıkmış, orada da ölme ihtimali var diye yazmışlar. Bir Fransız gazetesinde de ölme ihtimali var diyerek yazmışlar. Ama haber Türkiye'de öldü olarak yazılmıştı.

Sürgün sonrasında, Kırım Türkleri yerleştikleri bölgelerde hangi sorunlarla karşılaştılar?

İlk önce açlık sorunu vardı Sürgünde olan insanlara, yerleştirildikleri köy ve kasabalardan ayrılmak yasaktı. Komşu köyde annen baban, yakın akrabana dahi izinsiz gitmek yasaktı. Aslında hiçbir şekilde izinde vermiyorlardı. Stalin'in ölümüne kadar, Kırım Tatarlarına yedinci sınıfa kadar okula gitme izni verilmiyordu. Üniversiteye gitmek tamamıyla yasaktı. Anayasalarında ise, bütün milletlerin eşit şartlara sahip olduğunu yazan ikiyüzlü bir tutumları vardı. Bunlardan dolayı, insanlarımızın büyük çoğunluğu hayatını kaybetti. Çok zorluklar çekildi, açlık ve zorla çalıştırılma, kolhozlarda, açlık içerisinde. Stalin öldükten sonra,1956 senesinde komünist partisinin 20.kongresi oldu. Orada Stalin'in cinayetleri ortaya çıktı. Ondan sonrada, hiçbir zaman eşit bir halk olarak görülmedik. O zaman Çeçen'lere, İnguş'lara vatanlarına dönme müsaadesi verdiler. Yalnızca, Kırım Tatar'ları, Ahıska Türkleri ve Volga Alman'larına müsaade vermediler. İşte bundan sonra, bizim hareketimiz başladı.

Anavatana Kırım'a dönüşten sonra, hangi sorunlarla karşı karşıya kaldınız?

Bizim milli hareketimiz çok demokratikti. Hiçbir zaman zor kullanmadık. Komünist parti ileri gelenlerine mektup yazıyorduk. Onunla beraber imza topluyorduk. İmza atmak için cesaret gerekirdi. Stalin zamanında bunlar yapılmış olsa, hemen kurşuna dizilirdiniz. Ancak Kruşçev zamanında, artık böyle şeyler yoktu. Hapse atarlardı. İşten çıkarırlardı. Komünist partisinin üyesiyseniz partiden çıkarılıyordunuz. Tabii milli harekete iştirak etmek demek, kariyerini tamamen durdurmak demekti. Çünkü Sovyet nezaretlerine düşmek demek, büyük sıkıntılar çekmek demekti. Ama buna bakmadan şükürler olsun, halkımızın çok büyük bir kısmı, harekete iştirak ettiler. Çok büyük bir kısmı imzalarını verdiler. 1965–1966 yıllarda, sadece mektuplar yollamıyor, mitingler, yürüyüşler yapıyorduk. Sovyetler Birliği anayasasında da, söz öz-

> **"Biz, yapılan haksızlıkları yabancı gazeteciler ve insan hakları mücadelecileri vasıtasıyla öğreniyorduk. Dışarıya bildiriyorduk. Azatlık radyosu, BBC bizim taleplerimizi Sovyet rejimine geri bildiriyorlardı. Böylelikle Sovyet rejimine büyük zararlar verildi. Onun için amansız bir mücadele oldu. Çok insanımız hayatını kaybetti."**

> Bakın, bizi Kırımdan sürgün ettikleri zaman, bizim topraklarımıza Rusya'dan yoğun bir şekilde insanları getirip yerleştirildi. Aynı zamanda, Kırım Tatarlarının ne kadar kötü insanlar olduklarını hain olduklarını anlattılar. Bu propaganda 1944 yıllarından Sovyet rejiminin yıkıldığı döneme kadar devam etti.

gürlüğü, miting yapma özgürlüğü gibi birkaç madde vardı. Bir şart daha vardı. Bu haklar yalnız Sovyet sosyalist sistemini kuvvetlendirmek için kullanılabilirdi. Bizde diyorduk ki, evrensel insan hakları beyannamesi var, sizde bunu imzaladınız. Onun için burada bu beyannamenin geçerli olması lazım, bu sözlerimize çok kızıyorlardı. Hareketimiz çok demokratik olmasına rağmen, çok insanlarımızı hapishanelere attılar, tımarhanelere attılar, dövdüler. Sakatladılar, bazıları hayatlarını kaybettiler. Suslov denilen bir ideolog, Polit büronun, ideoloji bölümü azasıydı. Onu da bize Moskova'da söylediler. Demiş ki, hiçbir millet bize zarar vermemiştir, Kırım Tatarları kadar. Çünkü biz, yapılan haksızlıkları yabancı gazeteciler ve insan hakları mücadelecileri vasıtasıyla öğreniyorduk. Dışarıya bildiriyorduk. Azatlık radyosu, BBC bizim taleplerimizi Sovyet rejimine geri bildiriyorlardı. Böylelikle Sovyet rejimi büyük zararlar verdi. Onun için amansız bir mücadele oldu. Çok insanımız hayatını kaybetti.

Döndükten sonra, sizi hangi sorunlar bekliyordu?

Bakın, bizi Kırımdan sürgün ettikleri zaman, bizim topraklarımıza Rusya'dan yoğun bir şekilde insanlar getirip yerleştirildi. Aynı zamanda, Kırım Tatarlarının ne kadar kötü insanlar olduklarını hain olduklarını anlattılar. Bu propaganda 1944 yıllarından Sovyet

rejiminin yıkıldığı döneme kadar devam etti. Propaganda evlerimize yerleşen insanlar tarafından memnuniyetle karşılanıyordu. Çünkü ölüme gönderilen insanların evlerinde oturmalarına rağmen, kendilerini daha iyi hissediyorlardı. Birkaç nesil bu propaganda ile yetişti. Biz vatanımıza döndüğümüzde kimse bize hoş geldiniz demedi. Onlar korkuyorlardı. Kırım Tatarları geliyor, bizi kesecekler, en çok yönetimdekiler, Sovyet rejiminin üst kademesinde geçmişte bulunanlar korkuyorlardı. Çok problemler yarattılar. Gergin vaziyetler oluştu, ancak şükürler olsun, biz çatışmalara müsaade vermedik. Problemler hala devam ediyor, ama eskisi gibi değil. Ama gerginlik atmosferi oluşması için çalışanların sayısı da çok fazla. Rus şövenistleri, orada yaşayanlar Rusların büyük çoğunluğu Rusya taraftarı. Yapılan sosyolojik araştırmalara göre, Rusça konuşanların, yüzde yetmişi Kırımın geleceğini Rusya içerisinde görüyorlar. Biz ise kesinlikle buna karşıyız, Kırım'ın Ukrayna içerisinde kalmasını istiyoruz. Onun için şimdi, eski düşmanlıktan ayrı olarak, buna muhalefet ediyoruz. Bundan dolayı gerginlik devam ediyor, edecek. Ama hiçbir zaman inşallah bir çatışma olmayacak.

Kırım Türk'lerine ait, mülklerin geri verilmesi konusunda girişimleriniz oldu mu?

Hayır, evlerimizi geri veriniz şeklinde bir talepte bulunmadık. Çünkü evlerimizi boşaltınız dediğimizde, bu insanlar nereye gidecekler. Ukrayna devleti tarafından, Evet, Kırım Tatar'larına karşı büyük haksızlıklar oldu. Vatanınıza geri dönmeye hakkınız var. Biz size sosyal sorunlarınızı çözmeniz için, vatanınıza yerleştirilmeniz için yardımcı olacağız. Gerçektende her yıl belli miktarda, Ukrayna devlet bütçesine belli bir ödenek konuluyor. Ayrılan para yeterli miktarda değil. Mesela bu sene elli üç milyon Grivna ayrıldı. Dolar bazında 12–13 milyon dolar. Mesela Avrupa standartlarına göre, bir okul kurmaya kalksanız, toplam fiyatı4,5–5 milyon Avro civarındadır. Bu parayla Okul mu kuracaksın, yol mu yapacaksın. Yeni evler mi inşa edeceksin. Ama başka yolda yok. Biz nüfusumuza göre daha fazla para verilmesi için sürekli görüşmelerde bulunuyoruz. Devletinde imkânları çok sınırlı. Ayrıca bütçeye konulan tamamıyla bize ulaşmıyor. Bu sene ne olacak belli değil. Çünkü kriz söz konusu.

Toprak konusunda halkımıza karşı büyük haksızlıklar oldu. Özelleştirme başladığı zaman, toprak kanununa göre, yalnız bu toprakta çalışan insanların, kolhoz üyelerinin özeleştirmeden yararlanabilecektir. Biz defalarca anlattık, Kırım Tatarları, Ukrayna içerisinde kolhoz üyeleri olmamıza imkân yok, çünkü biz o yıllarda Kırım'da değildik. Maddeyi değiştiremeyeceğiz ancak, biz sizin sorunlarınızı çözeceğiz. İnsanlarımız mecbur kaldı, topraklarını işgal etmeye, gerginlikler arttı. Böylelikle belli miktarda da olsa Kırım Tatar'larının eline toprak geçti. Ama yinede, yeterli kadar değildi. Tamamıyla eşitlik olmadı bu konuda. Kırım Tatarlarının yüzde yetmiş ikisi köy yerlerinde yaşıyorlar. Toprak dağıtımında, Kırım topraklarının aşağı yukarı yüzde on beşi dağıtıldı. Bizim nüfus oranımız yüzde on üç, Tatar'ların büyük bir çoğunluğu köylerde yaşadığı için onların eline, Ruslara göre daha az toprak geçmiş oldu. Bu adaletsizliktir. Belli derece çözdük ancak, yeterli değil.

Hukuki ve siyasi hakların elde edilebilmesi için, hangi çalışmaları yürütüyorsunuz. Açıklar mısınız?

Bizim talebimiz sürgün öncesindeki statümüzün geri iade edilmesidir. Sürgünden önce, Kırım otonom cumhuriyeti anayasasına göre, resmi diller, Kırım Türkçesi ve Rusça idi. 1954 yılında Sovyetler birliği zamanında, Kırım yarımadası Ukrayna'ya verilmişti. Tabii Kremlinin başında bulunanlar, SSCB'nin dağılacağını bilebilseler, burayı asla Ukrayna'ya vermezdi. Şimdi eski statümüzü yeniden talep ediyoruz. Kırım otonom cumhuriyeti, milli muhtar bir cumhuriyet olsun. Kiev'de bunun imkânsız olduğunu söylüyor. Çünkü çoğunluk Ruslardan oluşuyor. Biz bu talebi değerlendirsek, orada çatışmalar çıkacak. İşte bu esas meselelerden birisidir. Çünkü Kırım Tatar dili resmi dil olmazsa, bu dilin yaşaması çok büyük bir problem olacak. İkincisi bugüne kadar resmen, devlet tarafından Kırım Tatarlarının siyasi, sosyal haklarının geri verilmesi hakkında bir kanun çıkarılmadı. Daha önce parlamentodan buna benzer bir kanun geçmişti, ancak eski başkan Dujma, veto hakkını kullanarak, bu kanunu durdurdu. Yeni seçimler döneminde, biz Yuşçenko ile görüştük. Bize söz vermişti, cumhurbaşkanı olduğumda o vetoyu kaldıracağım demişti. Ancak bu durum gerçekleşmedi. Şimdi bu kanun tarafında müzakereler devam ediyor. Son görüşmemiz 3 Ağustosta oldu cumhurbaşkanı ile. Tekrar söz verdi, biz yeni bir kanun projesi verdik. İşte bekliyoruz, gelecek birkaç ay içerisinde, bu kanun belki de gündeme gelebilecektir.

Kırım'da çocukların ve gençlerin, anadilleri ve milli kültürleri çerçevesinde eğitim aldıkları, Türkçe ile eğitim yapan okullar var mı?

İşte bizi en çok rahatsız eden problemler bunlardır. Sosyal problemler zamanla çözülebilir, gaz, su, elektrik. Bizim için en önemli mesele, anadilde bir eğitim sistemi kurmak. Çocuk yuvalarının anadilde olması lazımdır. İlköğretimin anadilde olması gereklidir. Ama maalesef okullarımız yeterli değil. On beş civarında okulumuz var. Bugün yalnız on beş okulumuz var. O okullarda da altı bin civarında çocuk okumakta. Rus okullarında, fakülte ve üniversitelerde, Kırım Tatar'ları belli bir derecede eğitim yapıyorlar. Ama bunun bir faydası olmuyor, çünkü etrafında çocuklar Rusça konuştuğu zaman, bilgisayarın başında sen git Kırım Tatarcası öğren gel demiyorlar. Haftada belirli saatlerle bu iş olmuyor. Bu söylediğim, on beş okulda yeteri kadar kaliteli değil. Derslikler yeterli değil. Öğretmenler Kırım Tatar dilini çok iyi bilmedikleri için, yeterli olamıyorlar. Ciddi bir kadro sorunu var. Çocuklarımızın büyük çoğunluğu Rus okullarına gidiyorlar. Ruslaşma oluyor, işte beni en çok korkutanda budur.

Kırım Tatar Milli kimliğinin ve kültürünün yaşatılması için hangi çalışmaları yürütüyorsunuz?

Her şeyden önce yeni okulların açılması lazım, yeni okullar açmaya çalışıyoruz. Ama demin söylediğim gibi bir okulun açılması, 5 milyon olduğu zaman çok zor. İkincisi elbette insanların ana dillerini bilmesi için televizyon kanalı olması lazım. Birkaç yıl önce kanal açtık, özel bir kanal, ama o birinciden tüm Kırım'ı kapsamıyordu, yalnızca Simporofol'u alıyordu, günde iki saat yayın veriyordu, tabi bu yeterli olmuyordu. Bir radyomuz var, onun da çok eksiklikleri var, çünkü yeterli kadrosu yok, ardı sıra bu Kırım-Tatar müziklerini çalıyor, haberler yayınlanıyor. Öyle kaliteli yayınlar yok. İşte bu faaliyetleri yapıyoruz. Gazeteler, dergiler çıkartmaya çalışıyoruz. Ama insanlar ana dillerini bilmiyorlarsa yeteri kadar, o gazeteleri de okumuyorlar. Çünkü gazetelerimiz Rus dilinde çıkıyor. Haberleri ulaştırmak için mecburuz Rus dilinde çıkarmaya. Ama tabi ki bir iki gazetemiz anadilde çıkıyor.

Kırım Tatar'larının yürüttüğü özerlik mücadelesini nasıl yorumluyorsunuz? Milli Otonomi hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

Bu mücadele, devam edecek sonuna kadar; çünkü bunsuz milletin geleceği görünmüyor. Umuyoruz belki gelecekte siyasi vaziyet değişecek. Ama burada bir problem var, sayımızda; artış görünmüyor. Doğum oranı ölüm oranından çok da yüksek değil. Gerçi Ruslarda ölüm oranı doğum oranından daha yüksek; onlarda biraz azalma var, onlarda yeteri kadar azalma yok, bizde de yeterli kadar yükselme yok. Böyle tempoyla gidecek olsak daha yüzyıllar gerek olacak. Kırım'ın dışarısında eski SSCB içerisinde bizim tahminimize göre aşağı yukarı 150 bin kadar insanımız var. Eğer onları getirmiş olsak, oran olarak yüzde 13'lerde olan durum yüzde 20'lere varacak. O zaman da durumumuz daha iyi olur. Haklarımızı koruma meselesinde daha iyi olur.

> **"Sosyal problemler zamanla çözülebilir, gaz, su, elektrik. Bizim için en önemli mesele, anadilde bir eğitim sistemi kurmak. Çocuk yuvalarının anadilde olması lazımdır. İlköğretimin anadilde olması gereklidir. Ama maalesef okullarımız yeterli değil."**

Kırım üzerinde, Ukrayna içerisinde Rusya'ya yakın unsurların yürüttüğü faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Rusya Kırım meselesine nasıl bakıyor?

Bunların evet, Kırım içerisinde Rusya'nın yakın unsurları, komünist Ruslar ve Kazaklar var. Ama onların aktiflikleri doğrudan doğruya Rusya'dan aldıkları desteklere bağlı. Eğer o bağlantılar durdurulsa çok aktif olacaklarına inanmıyorum. Çünkü gönülden değil bunlar. Evet, Rusların çoğunluğunda Rusya sempatileri var,

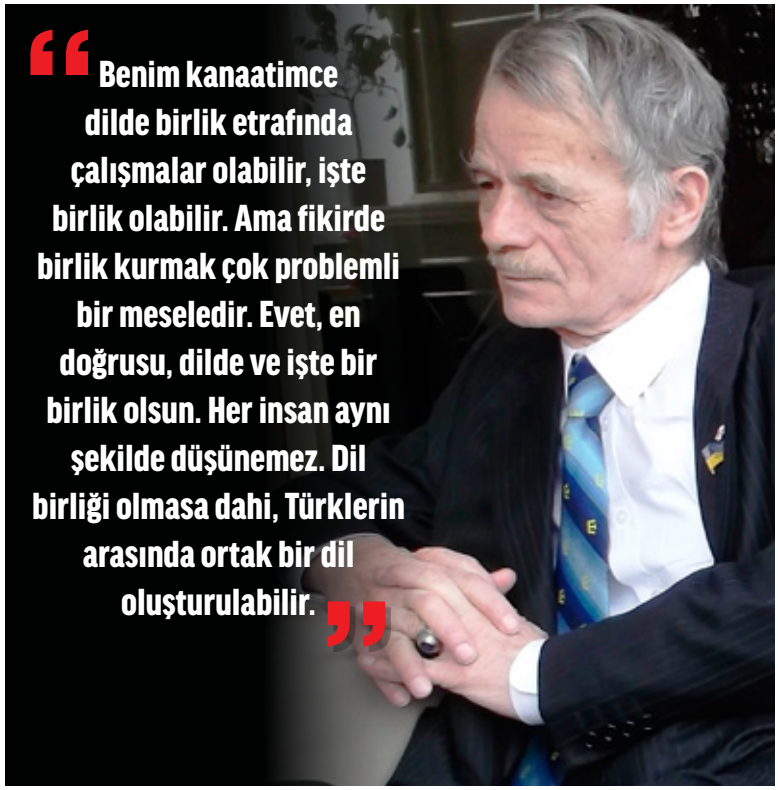

yalnız sempatileri de değil, çünkü onlar Rusya'dan gelmişler, orada akrabaları var, onlar Kırım'ın Rusya'nın bir parçası olmasını istiyorlar. Belli derecede biz onları anlıyoruz, ama diyoruz ki "siz o kadar vatanınızı seviyorsanız, alınız bavullarınızı ve yol açık, trenler yürüyor, ama siz kendi vatanınıza bizim vatanımızla beraber gitmek istiyorsunuz. Yok! Olmaz!" Maalesef Ukrayna devleti de ya gücü yetmiyor, ya bunlarla Rusya ile arasının bozulmasını istemiyor, aktif olarak bunlara karşı bir şey yapılamıyor yani. Yakın zamanlarda birkaç Rus diplomat yurtdışı yaptılar. Bazı tedbirler aldılar ama böyle kararlı tedbirler alınamıyor. Ukrayna için büyük tehlike o. Aslında orada Ukrayna'nın Kırım yarımadasında Ukrayna'nın bütünlüğünü destekleyen Kırım Tatarlarından başka hiç kimse görünmüyor. Etnik Ukraynalılar var ama onların birçoğu Ruslaşmış, Ruslar gibi düşünüyorlar. Onun için Kiev'de diyorlar ki, gerçek Ukraynalılar, Kırım'da yalnızca Kırım Tatarlarıdır. Ukrayna milliyetçileri korkarak diyorlarki, Allah sizi oradan eksik etmesin. Ama yeteri kadar, devletten destek alamıyoruz. Ama devlet içinde de farklı insanlar var, açıktan açığa Ukrayna devletinin düşmanları var. Rusya taraftarı partilerin sayısı çok fazladır. Cumhurbaşkanlığı seçimleri olacak, seçimin en şanslı ismi olarak görülen, açıktan açığa Rusya taraftarı, Yanukoviç biliyorsunuz. Rusya'nın da umudu, iktidara Rus taraftarı bir parti gelecek, bu sırada, Karadeniz filosunun, 2017 yılından sonra da, Sivastopol'da kalması. Ama Karadeniz filosunun orada kalması, Ukrayna anayasasına aykırıdır. Bir istisna olarak, 2017 yılına kadar burada kalması planlanıyor. Rusya'nın şu an, filonun başka yere taşınması noktasında hiçbir hazırlığı yok. Çünkü büyük bir üssü, buradan çıkarmak kolay değil. Hiçbir hazırlık yapmıyorlar Çünkü umutları, siyasi vaziyetin değişmesi ve Ukrayna'da onlara yakın insanların iktidara gelmesidir.

> **"Kırım Rusya'nın bir parçası olsun istiyorlar. Belli derecede biz onları anlıyoruz, ama diyoruz ki "siz o kadar vatanınızı seviyorsanız, alınız bavullarınızı ve yol açık, trenler yürüyor, ama siz kendi vatanınıza bizim vatanımızla beraber gitmek istiyorsunuz. Yok! Olmaz!"**

Kırım üzerinde devam eden, Rusya-Ukrayna gerginliği, hangi aşamada. Bu mücadele, Kırım Türklerini sizce nasıl etkileyebilir?

Gerginlik vardır, bu gerginlik devam edecektir. Çünkü Rusya'nın niyetleri, amaçları bellidir. Yeniden Sovyetler dönemindeki durumun ortaya çıkmasını istiyorlar. Ukrayna Rusya için çok önemlidir. Ukrayna teslim olmuş olsa, diğer ülkeler üzerinde hâkimiyet sağlamak daha kolay olacak. Mesela, Özbekistan, Tacikistan gibi, Sovyetler dağıldığında, bağımsızlık kendiliğinden ortaya çıkmış değildir. Ukraynalılar uzun yıllar, bağımsızlıkları için, büyük mücadeleler verdiler. 1978 senesinde, Londra'da çıkan bir dergiyi görmüştüm. Orada deniliyordu ki, Sovyet rejimine karşı yargılanan ve hapislerde olan insanların yüzde kırkı, Ukraynalılardır. Bu insanlar gerçektende kendi bağımsızlıkları için mücadele vermiş olan bir halktır. Onun için kolaylıkla, Ukrayna'nın kendilerine Beyaz Rusya gibi uşak olmayacağını biliyorlar. En kötü tarafı, orada yapabilecekleri şey, Ukrayna'yı bölebilirler. Çünkü Kırım, Herson,Mugansk,Danyels, gibi doğu tarafındaki bölgeler, Rus nüfusun fazla olduğu,Rus tesirindeki insanların sayısının fazla olduğu bölgelerdir. Ukrayna'nın bölünme ihtimali, büyük bir korkudur. O zaman belki de bir iç savaş meydana gelebilir. Maalesef şimdi söylentiler var, bazı siyasiler atom bombasından vazgeçtikleri için pişman olduklarını söylüyorlar. Ukrayna'da da atom bombası olsaydı, Rusya böyle davranamazdı diyorlar. Ama eğer gerginlik artarsa, milliyetçilerin düşüncelerini biliyorum, atom bombası meselesi yeniden gündeme gelebilir. Onu bazı siyasetçiler açıktan açığa konuşmaya başladılar. Bunlar bize şantaj yapıyorlar, onun için, Güney Kore'de, İsrail'de nükleer silah olacak, Rusya gibi bir komşusu varken, elli milyonluk bir millette, neden olmasın diyorlar. Eğer batıdan bir baskı olup, Rusları durdurmazlarsa, gerginliğin artması kaçınılmazdır.

İsmail Gaspıralı'nın "Dilde, Fikirde, İşte Birlik" olarak tarif ettiği hedefler açısından, Türk dünyası nerede duruyor. Bu hedeflere yaklaşılabildi mi?

Benim kanaatimce dilde birlik etrafında çalışmalar olabilir, işte birlik olabilir. Ama fikirde birlik kurmak çok problemli bir meseledir. Evet, en doğrusu, dilde ve işte bir birlik olsun. Her insan aynı şekilde düşünemez. Dil birliği olmasa dahi, Türklerin arasında ortak bir dil oluşturulabilir. Elbette herkes kendi dillerini geliştirmelidirler. Ama en azından kendi aralarında konuşulurken, ortak bir lehçe kullanmalıdırlar. Bir Özbek, Bir Kazak Türk'ü ile bir araya geldiklerinde, kendi aralarında Rusça konuşuyorlar. Bu çok üzücü bir durumdur. Türkler arasında bir ortak dil, Türkiye Türkçesi kullanılabilir. Benim kanaatimce, Türk lehçeleri arasında en gelişmiş, en temiz ortak bir dilin temelini oluşturabilir.

Türk devlet ve Topluluklarının, siyasi, kültürel ve ekonomik birliktelik kurmalarını mümkün görüyor musunuz?

Bu ancak Türk cumhuriyetlerinde demokrasinin yerleşmesiyle mümkün olabilir. Mesela Özbekistan'da komünist rejim döneminden daha farklı uygulamalar yok. Bazı uygulamalarıyla, daha kötü vaziyette olduğu bilinmektedir. Böyle durumlarda, işbirliğinin sağlanması çok zordur. Bu konuda benim kanaatim, Türkiye Cumhuriyeti'de, bağımsız Türk cumhuriyeti olduğu için destek vermemelidir. İlk önce o ülkelerdeki demokratik kuvvetlerin desteklen-

mesi gereklidir. Evet, inanıyoruz, gelecekte bu ülkelerde, demokratik kuvvetler üstün gelerek iktidara gelecektir. Fark var tabii, tam manasıyla Azerbaycan'da da demokrasi yoktur. Ama Özbekistan'la mukayese etmek mümkün değil. Hiç olmazsa, orada serbestçe konuşulabiliyor. İktidara gelinmemesi için antidemokratik tedbirler alınıyor, ancak Özbekistan'daki gibi, bir manevi terör yoktur.

Kırım Türkleri ve şahsınız için, Türkiye nasıl bir yere sahip. Türkiye Cumhuriyeti'nden beklentileriniz nelerdir?

Türkiye tabii, dünya üzerindeki bütün devletler içerisinde ayrı bir yere sahiptir. Birincisi dil birliği, örf ve adetlerimizin yakınlığı, aynı dine mensubuz. Yüzyıllarca Kırım hanlığı ve Osmanlı devleti arasında, tarihi bağlar vardır. Bundan gayrı, Kırım yarımadası Rusların eline geçtikten sonra, Kırım Tatarları Türkiye'ye göçtüler. Şimdi Türkiye'de bazı araştırmalara göre, altı milyon civarında Kırım Türkü var. Kırımda yaşayan Tatarların büyük çoğunluğunun burada akrabaları vardır. Yani her bakımdan, Türkiye bizim için en yakın akraba, en yakın ülkedir. Kendi vatanımız gibi hissediyoruz. Türkiye'de Kırım'da yaşayan Tatar nüfusunun on katından daha fazla, Kırım Türk'ü yaşamaktadır. Onun için biz,1991 yılında Latin alfabesine geçme kararı aldığımız zaman, yüzde yüz burada kullanılan alfabeyi bulamadık, ancak Latin alfabesini kullanmaya başlayan Türk toplulukları arasında, Türkiye Türkçesine en yakın alfabe bizim alfabemizdir. Yalnız bu h,n var onun dışında bir farklılık yoktur.

Beklentilerimiz nelerdir, herkes ağzını açıp, Türkiye ne verecektir derse bu doğru değildir. Ama elbette, Türkiye Kırım Tatarlarının problemleri karşısında dikkatli olsaydı, aslında bu Türkiye'nin de menfaatine olurdu. Çünkü bizim pozisyonumuz ne kadar kuvvetli olursa Ukrayna içerisinde, Türkiye'de o kadar kuvvetli olacak demektir. Bizim en son resmi ziyaretimizde, Sayın Recep Tayyib Erdoğan açık ve net konuştu. Kırım Tatarları Türkiye ve Ukrayna arasında bir köprüdür. Bu köprünün ne kadar sağlam olacağı, Kırım Tatarlarının durumlarına bağlı. Konuşmalar yapılıyor ancak, pratik olarak kanaatimizce yapılanlar yeterli değildir. Evet, mesela, bugün on beş okulumuz var, bize en azından elli okul lazımdır. Türkiye için otuz beş okul inşa etmek bir problem mi?

Kırım Türklerini ve Kırım'ı nasıl bir gelecek bekliyor?

Kırım Türklerinin geleceği, Kırım Türklerinin davranışlarına bağlıdır. Eğer ağzımızı açıpta, Allah verecek dersek hiçbir şey olmayacak demektir. Biz sürgünde olduğumuz zaman, bizim hayatımız içerisinde vatanımıza döneceğimiz, Sovyetler birliğinin dağılacağını umut ediyorduk. Ancak bizim ömrümüzün buna yetip yetmeyeceğini bilmiyorduk. Biz elimizden geleni vatan borcumuzu yerine getireceğiz. Biz yapacağımızı yapacağız, bizim yetiştiremediklerimizi bizim evlatlarımız yapmaya devam edecek.

Siz Rusya'da askerlik yapmaya karşı çıktınız. Amerika'da da Muhammet Ali, askerlik yapmayı reddetti. Kendinizi onunla hiç kıyasladınız mı?

Hayır, hiçbir zaman kıyaslamadım. Ben onun davranışlarını hiçbir zaman desteklemedim. Onun katılmayı ret ettiği savaş, Komünizmle hür dünya arasındaydı. Ben olsaydım, o savaşa katılırdım.

Doğu Türkistan ve Kırım Meselesini kıyaslarsanız, hangi ortak noktalar ve farklılıklar var?

Onların durumu bizim durumuzdan daha kötüdür. Maalesef onlarda, güçlü bir milli demokratik hareketleri yok. Ayrıca aralarında, Çin devletine çalışan pek çok insan var. Onun için ilk önce kendilerine sağlam bir milli hareket kurmalıdırlar. İmkânları da bulunmaktadır, diasporaları var, nüfusları da bize göre çok kalabalıktır. Rusya ile Çin arasında bir fark yok. Ancak bugün Rusya bugün daha serbesttir. Onlar örneğin, internetten dahi faaliyetlerini serbestçe yürütemiyorlar.

Türkiye'de hangi futbol takımını tutuyorsunuz.?

Benim futbola karşı bir ilgim yoktur. Ancak Sovyetler zamanında, uluslararası maçlarda Rusya'nın karşısında oynayan takımları tutardım.

Hangi tür müzikten hoşlanıyorsunuz. Hangi Türk sanatçılarını dinliyorsunuz?

Benim koleksiyonumda, dört bin kadar, Türk müziği kaset ve CD'si var. Her geldiğimde alıyorum, bavullarım dolmuş durumda. Her tür müzik örneğinden aldım. Ama insan yaşlandıkça, daha fazla klasik müziğe yöneliyor. Türk sanat ve klasik müziğini daha çok dinliyorum.

Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF. Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Recep KÖK ile,

Yolsuzluk ve Ekonomi Üzerine Söyleşi

"Bireylerin ve çıkar gruplarının, devletin uyguladığı politikaları kendi özel çıkarları doğrultusunda değiştirmeye yönelik faaliyetlerine "rant-kollama" (rent-seeking) denmcktedir. Tersine bir yaklaşımla siyaset kurumlarının da devlet kurumlarını maniple ederek rüşvet ve yolsuzluğu kurumsallaştırma uygulamalarına da "Kurumsal Rant Kollama Demokrasisi" diyebiliriz."

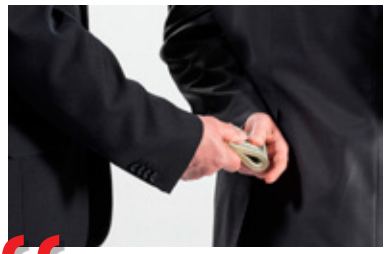
Röportaj : Türk Eğitim-Sen Ar-Ge

Yolsuzluk ve rüşvet kavramlarını Ekonomi bilimi açısından nasıl yorumlarsınız? Bunun arka planındaki siyasi süreci nasıl değerlendirirsiniz?

Çalışma hayatımızı temsil eden Türk Eğitim-Sen'in bir üyesi olarak derginize davet edilmiş olmanın ötesinde hem çalışanların özlük haklarını koruma ve kollama mücadelenizden; hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin neredeyse sürüklendiği yönetilemeyen demokrasi ortamında, ülkemizi sahiplenme bilincine yaptığınız katkılardan dolayı öncelikle teşekkür ederek bu sorunuza " Ekonomi-Politik Popülizm[1]" adlı kitabımdan alıntılar yaparak cevap vermek, isterim.

Yolsuzluk ve rüşvet kavramları aslında siyaset bilimi; hukuk doktrini ve ekonomi bilimiyle ilişkilendirimesi gereken hastalık, tolumların ruhunu kemiren, hatta insanı-insandan koparan üç ayaklı bir virüstür! Malum olan şu ki, öncelikli konu demokrasi sorunudur.

1 Dergah Yayınları,1995, İstanbul

"Yolsuzluk ve rüşvet kavramları aslında siyaset bilimi; hukuk doktrini ve ekonomi bilimiyle ilişkilendirimesi gereken hastalık, tolumların ruhunu kemiren, hatta insanı-insandan koparan üç ayaklı bir virüstür! Malum olan şu ki, öncelikli konu demokrasi sorunudur."

Edwards Burns'a göre demokrasi tarihi süreç içerisinde başlıca iki anlam kazanmıştır: Birincisi, dar anlamıyla demokrasi, "çoğunluk yönetimi ilkesine dayanan bir yönetim sistemi"dir. Buna göre "çoğunluğun iradesi, siyasal alanda neyin doğru olduğuna karar veren bir yargıç"tır. Bu, Rousseau tarafından geliştirilen demokrasi anlayışına tekabül etmektedir. İkincisi ise, John Locke'un öğretileriyle belirli bir şekle sokulmuş olup bir sosyal teori olarak liberalizmle paralellik arzetmektedir. Burada, "tüm erkin bir elde toplanması tehlikelidir ve bu nedenle tek doğru yönetim, sınırlı yetkiye sahip olan yönetimdir." prensibine dayanmaktadır. Buna göre "bir otokratın ya da bir aristokratın mutlak erkine ne kadar güvenilirse, çoğunluğun mutlak erkine de o kadar güvenilmelidir. **Tüm yönetimler, farklı sosyal ve kültürel kesimleri içine alan hem bireylerin hem de devletin bütünlüğünün korunması için, frenleme ve sınırlama yöntemleriyle denetim altına alınmalıdır.** Bu sınırlamaların bir bölümü erkin kötüye kullanılmasını, bir bölümü de ayrılıkçılığı önlemek için başvurulacak mekanik yöntemler biçimindedir. Bana göre vatandaşlık hakları ve kişisel haklar "kanun devleti" altında verilecek güven-

celerden oluşur. John Locke da bu hakları doğal hukukun temel öğeleri olarak değerlendirir. Tüm bu anlayışlarda demokrasi düzenden çok hürriyetlerin kullanımı ve özgürlük alanlarıyla ilgilidir. Burada bireyin dokunulmazlığı ile toplumun çıkarı ve devletin birliği arasında daima bir denge kurulmaya çalışılmalıdır.

F. A. Hayek, Burns'tan daha farklı olarak, yukardaki ayrımdan ilkine demokrasi (ya da demokratizm) ikincisine ise liberalizm demektedir. Ona göre Voltaire, Rousseau, Condorcet ve Fransız İhtilali›nin temsil ettiği, 19. asır İngiliz düşünürlerini (Bentham gibi) ve İngiliz Liberal Partisi'ni de etkileyen düşünce geleneği olan demokratizm, çoğunluğun gücünün sınırsızlığı prensibinden hareket etmiş; ve hükümet gücünün kimin elinde olacağıyla ilgilenmiştir. Buna mukabil, Hayek'e göre liberal düşünce geleneğinin temel prensibi, kanun altında bireysel özgürlüktür. Bu temel prensip üzerinde yükselen liberalizm bireysel temel hak ve özgürlüklerin doğal ya da pozitif nitelikli hukuk kurallarıyla koruma altına alınmasını ve yönetim sisteminin (demokrasi, aristokrasi, monarşi v.s.) türü ne olursa olsun, kanunlarla, hukuk kurallarıyla sınırlandırılmasını esas almaktadır.

Hayek'e göre, temsili demokrasilerin temelinde yer alan ve yasama ve yürütme güçlerini, tek bir mecliste birleştiren güçler ayrılığı prensibinin kanun yapımını temsilciler meclisinin inhisarına vermesi ve esasi bir kriterle köklerinden bağımsız olarak ele alması neticesinde yasama organından geçen herşeye kanun denmiştir. Bu oluşum, demokratik hükümetin sınırsız hükümet olarak yorumlanmasının ve kanunların hepsini

“Bana göre vatandaşlık hakları ve kişisel haklar “kanun devleti” altında verilecek güvencelerden oluşur. John Locke da bu hakları doğal hukukun temel öğeleri olarak değerlendirir. Tüm bu anlayışlarda demokrasi düzenden çok hürriyetlerin kullanımı ve özgürlük alanlarıyla ilgilidir. Burada bireyin dokunulmazlığı ile toplumun çıkarı ve devletin birliği arasında daima bir denge kurulmaya çalışılmalıdır.”

yasama organının beyan edilmiş iradesi olarak gören hukuki pozitivizmin bir neticesidir.

Dolayısıyla demokrasi teorisyenleri bir asırdan uzun bir süre çoğunluğun her arzusunun adil olduğunu öğretmişlerdir. Hukuki pozitivizm de bu görüşe, kanunun adalet kavramına bağlı olmadığını fakat adil olanı belirlediğini söyleyerek katkıda bulunmuştur. Demokratik teorinin günümüzde de süren bu yanlış kavramlaştırması, temelde, Rousseau'nun, Genel Fikir (yargı) (popular opinion) kavramı yerine, Genel İrade (popular will) kavramını ikame etmesinden kaynaklanmıştır; sonuçta, temsilciler meclisinden çıkan her karar herkesi bağlayıcı kanunlar olarak düşünülmüştür. Temsili hükümetin ilk teorisyenlerinin kanunu bu derece dar tanımlamaları, neticede Kanun Hakimiyeti ve “kanun altında hükümet” kavramlarını tahrip etmiştir. Güçler ayrılığı prensibinin yasama ve yürütme güçlerini tek bir mecliste toplaması uygulamada hem yasama hem de yürütme faaliyetlerini çoğunluğun temsilcilerinin eline vermiş, hukuki pozitivizmle birlikte bu durum yasama fonksiyonunun yürütme organının kontrolüne girmesine yol açmıştır.

Bu siyasi süreci AB ile ilişkilendirirseniz, Batıdaki demokrasiler ve Türkiye hakkında da kısaca bilgi verebilir misiniz?

Batıdaki demokrasiler de bireysel özgürlük (ki bir yanda bireylerin üstün (kamusal) bir otoritenin dış müdahalesinden bağımsız olması anlamında negatif bir boyutu, diğer yanda bireyin kendi kişisel yaratma yeteneğine sahip olması anlamında pozitif bir boyutu vardır). Bireysel (siyasi katılım ve haklardan istifade etmek, genel ve eşit oy hakkı anlamında) eşitlik ve siyasal otoritenin anayasal çerçeve ile sınırlandırılması prensiplerine dayanmaktadır. Bütün bunlara parti içi demokrasiyi de dahil etmek gerekir. Ancak yukarıda izah ettiğimiz genel irade nosyonu ve kanun anlayışı, çoğunluğun gücünün sınırsız olduğu telakkisi ve güçler ayrılığı prensibinin yasama fonksiyonunu icra organının kontrolüne sokması gibi olgular realitede yukardaki temel prensiplerin uygulanabilmesini engellemektedir. Bu olgular, günümüzde çoğunluğun hakimiyeti fikrinin giderek parlamentonun, hatta daha da ötesi parlamentoda çoğunluğu elinde bulunduran siyasal partinin ve parti tüzüklerine bağlı olarak parti genel başkanının mutlak hakimiyetine dönüşmesine de neden olduğu için demokrasilerde çoğunluğun mutlak iradesini sınırlandırmanın önemi ortaya çıkmıştır.

Özellikle ülkemizde bu kaygılardan hareketle TBBM'de yasa

yapma, hatta Anayasa'yı değiştirme iddiası ve "Anayasa Komisyonu" çalışmalarının sonucu gözden iyi geçirilirse; bana göre "kanun devletini" güçlendirecek, Anayasa değişikliği önem kazanmakta ve "Senato Kurumu'nun yeniden ihdas edilmesini gerekli kılmaktadır. Nitekim, Kendi düşünce sistemime göre de, temsili demokrasiler yukarıda belirttiğimiz nedenlerle bireyin özgürlüğünün yanı sıra Devlet' in bütünlüğünü koruma anlayışına zarar vermekte, başarısız olma ihtimalini de artırmaktadır.

Bütün bunlar, yasama organının, klasik anlamda kanunları en uygun yapmayı mümkün kılacak şekilden farklı olarak, etkili hükümeti mümkün kılmak için gerekli şekilde teşkilatlanmaya yol açmıştır. **Hayek, yürütme organının aşırı, hatta kanunların** üzerinde **tasarruf ta bulunacak, icraatına uygun olarak kanunlarla oynayabilecek kadar, güç kazan**ılmasını doğuran **bu durumu "hukuksuz hükümet" olarak tanımlamaktadır.**

Bu anlamda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin son on yıllık uygulamalarını siyaset literatürüyle değerlendirir misiniz?

Memnuniyetle, Nobel ödüllü ekonomist Hayek, sanki elli yıl öncesinde Türkiye'nin yönetim anlayışını tarif mi ediyor desem, haksızlık mı yapmış oluruz!

Burada önemle **"Hukuk için Devlet, Devlet içinde Hukuk"** ilkesine vurgu yaparak sorunuza vereceğim cevabı daha da netleştirmek, sorgulamanızı daha da anlamlandırmak isterim:

Az önce belirttiğim gibi demokrasi, siyasal sistemin sınırlarını çizmekte, liberalizm ise muhtevasını tayin etmektedir. Hayek

"Özellikle ülkemizde bu kaygılardan hareketle TBBM'de yasa yapma, hatta Anayasa'yı değiştirme iddiası ve "Anayasa Komisyonu" çalışmalarının sonucu gözden iyi geçirilirse; bana göre "kanun devletini" güçlendirecek, Anayasa değişikliği önem kazanmakta ve "Senato Kurumu'nun yeniden ihdas edilmesini gerekli kılmaktadır. Nitekim, Kendi düşünce sistemime göre de, temsili demokrasiler yukarıda belirttiğimiz nedenlerle bireyin özgürlüğünün yanı sıra Devlet' in bütünlüğünü koruma anlayışına zarar vermekte, başarısız olma ihtimalini de artırmaktadır."

liberalizmin ve demokrasinin mefhum-u muhaliflerini sırasıyla totaliterizm ve otoriterizm olarak belirmek suretiyle bu hususu daha net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu yönüyle liberal düşünürler, "egemenliğin halkta olduğu ve kanunların halkın temsilcisi parlamento tarafından yapıldığı bir rejimin dahi despotik olabileceğini kabul eder. Muhtevası tayin edilmemiş bir demokratik sisteme ve sınırlandırılmamış bir çoğunluk idaresine karşı duyulan korku, tarih de Adolf Hitler'i hatırlatırken, bizde de gideredek çoğunluğun, **nihayetinde popüler bir diktatöre, halk tarafından idareyi halk için idareye** çevirecek **bir kesime ya da kişiye, az ya da** çok **hür bir seçimle kudret ve iktidarı teslim edebileceği düşüncesine dayanmaktadır**.

Prof. J. L. Talmon da, kendisinin "totaliter demokrasi" dediği; çoğunluk adına hareket eden ve fakat muhalefete müsaade etmeyen ve kitlelerin popüler tasvibini "yöneten" fanatik bir güç sisteminden söz etmekte.

Bu durum "size, hepimize Alo Fatih' i hatırlatmıyor mu? Yani, seçim meydanlarına dökülen "Paralel Devlet" iddiası üzerinden medya yoluyla halka aktarılan "otoriterlik dili" toplum vicdanını inciterek, potansiyel milli iradeyi tehdit etmiyor mu? Daha önemlisi "Paralel Devlet" in kimin himayesinde oluştuğunu en iyi bilen bu "dil" ile Lenin'in, Hitler'in, Humeyni'nin ortak dilini birleştiren gücü **"**çoğunluğun **iradesine egemen olma şımarıklığı"** olarak mı değerlendirmeliyiz? Şunu belirtmeliyiz ki bu dilde "**karşı görüş**" yoktur, "**ihanet**" vardır, iktidarı hedef alan "**iç düşman**" vardır; o halde "**günah işleme özgürlüğünü**" engelleyenlere karşı, denetim hassasiyetiyle yükselen kamu vicdanının isyanını durdurmak gerekir gibi bir intiba oluşmakta.

Bu tür **"suç"** işleme özgürlüğü adına demokrasinin de, hukukunda, inançların da katledilme ivmesi giderek yükselmektedir. Şu an yeterki iddia edilen suçların üstünü örtecek çabalar meydanlar-

da alkışlanmış mı olsun! Nitekim bu dilde eleştirel bakışa yer yoktur, Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu süreci "**istiklal mücadelesi**" olarak ilân etmesi de böyle bir algıyı güçlendirmektedir.

"Bu tür "suç" işleme özgürlüğü adına demokrasinin de, hukukunda, inançların da katledilme ivmesi giderek yükselmektedir. Şu an yeterki iddia edilen suçların üstünü örtecek çabalar meydanlarda alkışlanmış mı olsun! Nitekim bu dilde eleştirel bakışa yer yoktur, Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu süreci "istiklal mücadelesi" olarak ilân etmesi de böyle bir algıyı güçlendirmektedir."

Yine Sayın Bülent Arınç'ın geçen 23 temmuz 2013 de "**Herkesin tef gibi gerildiği bir Türkiye'deyiz**" ifadesinden; seçim kampanyası döneminde öldürülenler "Cengiz Akyıldız, Berkin Elvan, Burakcan Karamanoğlu, polis memuru Ahmet Küçüktağ- Hepsine Allah'tan rahmet diliyorum." ile tırmanan toplumsal gerilimi **iyi okumak** mecburitetindeyiz. En başta siyasi liderler, hemen ardından da her sağ duyulu vatandaş "**tefin patlama**" noktasına geldiğini tüm çığlığıyla ifade etmelidir.

Aynı zamanda bu ülkeye karşı ödev ve sorumluluk ahlakımızı diri tutmamız ve herkese de **suhuleti** telkin etmemiz elzemdir. Yoksa yazıklar olsun deyip çekilecekmiyiz bir kenara..

Az önce ekonomi- politik teoriye atıfta bulunurken çoğunluğun iradesine yönelik bu kaygılar Eski Yunan'dan bu yana mevcuttur demekle yetinemeyiz. Nitekim bu kaygıların özünde de, **"biçimlendirilmiş demokrasilerin" toplumları er ya da geç sosyalizme/ faşizme ya da teokratik düzene götüreceği düşüncesi yatmaktadır.** Bu yönüyle Hayek'de, hükümet gücünün sınırlandırılması yerine çoğunluğun gücünün sınırlandırılmamasını idealize eden Voltaire, Rousseau'dan hareketle, Fransız ihtilalinin temsil ettiği düşünce geleneğine atıf yapar.

Bu algıyı bir başka cepheden Türkiye açısından ilişkilendirirsek, "1960, 1980 ve 28 Şubat 1997 postmodern darbe nitelikli tüm **askeri darbeler** ile birlikte 2009'dan beri devam eden belki de **Kürt Açılımına işlerlik kazandırma girişiminin bir parçası olan, "Balyoz", "Ergenekon" eksenli sivil darbe** olarak nitelendirilen iddialara yönelik davaları da gözardı etmemek gerekir. Bu bağlamda aniden ortaya çıkan 17 Aralık 2013 **"tersine sivil darbe"** ya da parelel-devlet" iddiası; **toplumun giderek kimyasını bozmakta, giderek savrulan sosyo-psikolojik algısını çökertmektedir.** Daha ilerisi seçim meydanlarının odağına/merkezine oturan Yolsuzluk-Rüşvet iddiaları (*basından ve yayın organlarında doğru/yanlış bilgileri belgesiz sıralamak istemem, bu hal bile benim vicdanımı kanatıyor, o bakımdan bu olayların somut boyutunu **yargıya!*** bırakmak en doğru yoldur.), çaresizlik stratejisine kurban giden bir ülke konumuna sürüklenen bir Türkiye profili çiziyor.

Nitekim, *Gaflet ve delalet,* hatta "cani! A. ÖCALAN TAKTİĞİ" ile ihanet rüzgarı öylesine **"kazanımların şımarıklığına"** dönüşmektedir ki, 30 Mart 2014 tarihi BDP Eş- Başkanları tarafından **"Özerklik- Bölgesel Fedarasyon"** a geçiş olarak ilân edilmekte; üniter yapının bir parçası olan, hatta son elli yılın en büyük tarımsal yatırım coğrafyası olan Güney Doğu Anadolu Bölge'mizde, bülünme sonucu doğurabilecek ayrılıkçı dil, seçim malzemesi olarak kullanılmaktadır.

Aynı sonuca hizmet edebilecek bir başka dili de Sayın Başbakan'ın Urfa mitiginde vatandaşa seslendiği "siyasi kürtçülük yerine, hizmet kürtçülüğü yapın" çağrısında buluyoruz. Her iki siyaset yapma biçiminin doğurduğu tehlikeye en güzel cevap Bediüzzaman dan verilebilir: Yakında kaybettiğimiz büyük fikir ve dâva adamlarımızdan Nevzat Kösoğlu'na göre; Bediüzzaman **Saîd Nursî, İslâm milleti içinde Türkler'e, Tarihteki fonksiyonları sebebiyle** özel bir muhabbeti olduğunu her zaman söylemiştir. O, «Allah, Kur›ân-ı Kerîm›inde, ‹Öyle bir kavim getireceğim ki, onlar Allah›ı severler, Allah da onları sever› diye buyurmuştur. **Ben bu ilâhî beyan karşısında düşündüm; bu kavmin bin yıldan beri âlem-i İslâm'ın bayraktarlığını yapan Türk Milleti olduğunu anladım. Bu kahraman millete hizmet yerine, bir kaç akılsız kavmiyetçi kimsenin peşinden gitmem" demiştir.**

Türk Milliyetçileri'nin hassasiyeti o kadar yükselmekte ve kaygı

düzeyi o derece artmaktadır ki, bölücülere "meşruiyet kisvesi" kazandırabilecek bazı yaklaşımları dikkatle izlediğimizde, yaratılan siyasi atmosfer o kadar bulanıklaştı ki, zihinlerimizi kemiren sorular her geçen gün daha da artmaktadır. Korkarız ki, Türk Milleti'nin istiklâl Mücadelesinin son kalesi olan **Türkiye "iktidar kollayıcılığı" ile yolsuzluk ve r**üşvet **iddialarını ber-taraf edecek "rant kollayıcılığı" siyasetinin temellendirdiği uygulamalardan büyük zarar görecek; ya da uluslararası tehdit mekanizmaları aracılığıyla "üniter" yapıdan** hızla **"fedaratif" yapıya geçiş baskısı daha da yükselecektir.** Nitekim demokratikleşme paketinin kanunlaşmasıyla doğabilecek uygulama kusurlarının yarattığı kaotik yapı içinde, bazı siyasetçilerin eş-anlı olarak eş-zeminler de "oy-alma" adına yürüttükleri politikadan, seçim ve parti rekabetinden tüm vatadaşlarımız önemli bir refah kaybına uğrayacaktır.

"Yolsuzluk Ekonomisi" kavramını yorumlamanızı rica edebilirmiyiz. Türkiye'nin ekonomi tarihi açısından, yolsuzluklar toplumsal ekonomiyi nasıl etkilemiştir.

Burada da önce Hayek'in yaklaşımıyla Temsili Demokrasilerin Çıkmazı: Oy-Çıkar Alış verişine siyaset terminolojisi açısından bakalım, ardından da ekonomi ile ilişkilendirererek Türk Kültürü ekseninde çare nedir onu konuşalım. İsterseniz bu konuda ayrı bir mülakat ta yapabiliriz.

İnşaallah diyelim bu aşamayı biraz daraltalım o zaman. Pür liberal düşünürlere göre en kıymetli değer bireysel özgürlüktür; bireysel özgürlüğün temeli ise ekonomik özgürlüktür. Ekonomik özgürlükle piyasa ekonomisi arasında içiçe bir ilişki vardır. Öyle ki Ludwig Von Mises'e göre **"piyasa ekonomisinin olmadığı yerde ekonomik** özgürlük **de yoktur.** Piyasa ekonomisi ortadan kaldırıldığında bütün siyasi özgürlükler ve haklar ortadan kalkar. Özgürlüğü **yaratan kanunlar, anayasalar vs. değildir; piyasa ekonomisidir.** Bu sayılanlar sadece rekabetçi ekonomik sistemin insanlara sağladığı özgürlüğü polis gücüne karşı korur. Piyasa ekonomisi özgürlüğü "rekabet"ile sağlar". Friedman'a göre de piyasa ekonomisi ve rekabet mekanizması ile siyasal özgürlük arasında yakın bir ilişki vardır. Ona göre, "piyasa sistemi, siyasal kanallar aracılığıyla karara bağlanması gereken sorunlar dizisini olabildiğince azaltarak, siyasal otoritenin (devletin) toplumsal yaşama, bireyler arası ilişkilere katılması gereğini en aza indirmektir. Öte yandan, insanlar ancak piyasa sistemi mevcutsa siyasal sisteme muhalefet edebilme imkânına sahip olabileceklerdir. Zira, ekonomik gücün siyasal gücün kontrolundan çıkması siyasal iktidarın zor kullanma gücünü azaltmaktadır.

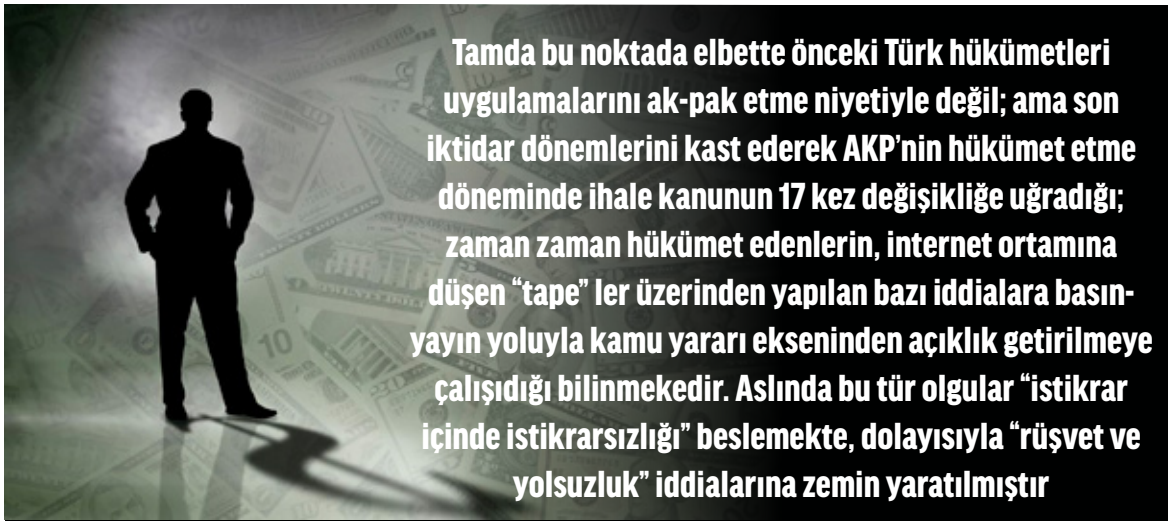
Hayek'e göre, günümüz batı dünyasında hakim bulunan siyasi kurumlar, kollektivistlerin piyasa ekonomisi yerine planlı bir sistem ikame etme çabalarından çok daha etkili bir şekilde, piyasa ekonomisini tahrip etmeye yönelik tehditlere kaynaklık etmektedir; bunu önleyebilmek ancak bu kurumların değiştirilmesiyle mümkündür. Zira, ona göre **"modern politik kurumların** öyle müşevvik **bir yapısı vardır ki, bu yapı hatalı politikalar** ürettiği **gibi hatalı politikalar sürdürülmesine yol açan mekanizmalara da sahiptir".** Az önce, günümüz batı kurumlarının bu şekilde «kötülük» üretmesine neden olan unsurları izah etmiş ve bu kötülüklerin mevcut demokrasilerin yapılanmasından kaynaklandığına atıfda bulunmuştuk.

"Türkiye "iktidar kollayıcılığı" ile yolsuzluk ve rüşvet iddialarını ber-taraf edecek "rant kollayıcılığı" siyasetinin temellendirdiği uygulamalardan büyük zarar görecek; ya da uluslararası tehdit mekanizmaları aracılığıyla "üniter" yapıdan hızla "fedaratif" yapıya geçiş baskısı daha da yükselecektir."

Burada demokrasi, halkın çoğunluğunun iradesi anlamıyla, piyasa ekonomisini yerleştirmeyi ifade etse bile hükümetin iktisadi hayat üzerindeki kontrolünün giderek genişlemesine de yol açtığını vurgulamamız gerekir.

Tamda bu noktada elbette önceki Türk hükümetleri uygulamalarını ak-pak etme niyetiyle değil; ama son iktidar dönemlerini kast ederek AKP'nin hükümet etme döneminde ihale kanunun 17 kez değişikliğe uğradığı; zaman zaman hükümet edenlerin, internet ortamına düşen **"tape"** ler üzerinden yapılan bazı iddialara basın-yayın yoluyla kamu yararı ekseninden açıklık getirilmeye çalışıdığı bilinmekedir. Aslında bu tür olgular

"**istikrar içinde istikrarsızlığı**" beslemekte, dolayısıyla **"rüşvet ve yolsuzluk"** iddialarına zemin yaratılmıştır şeklindeki söylentiler; giderek **kamu vicdanında "**şüyû vukû' **una eştir tesiri yaratmaktadır.** Bu açıdan da 76 milyonun Başbakan'ından ikna edici açıklamalar beklenmektedir.

Uygulamadan doğan olgularla Batı demokrasilerinin piyasa ekonomisini tahrip edici etkiler üretmesinin nedenleri üzerinden Hayek'i refarans alarak çoğunluğun desteğine dayanan ve adeta sınırsız güce sahip olan hükümetin, çoğunluğun sürekli desteğini güvence altına almak için, sınırsız gücünü - belirli ticari faaliyet erbabı, belirli bir bölge halkı ilh.- muhtelif özel çıkarların hizmetinde kullanmasını sorgulamaya devam etmek gerekir: Zira, halk kütlesinin piyasa sisteminden yana ve hükümet müdahalesine karşı olduğu bir toplumda bile, normal olarak, grupların büyük bir kısmı kendi çıkarlarına bir istisna yapılması arzusundadır. Bu sosyo-politik şartlar altında güç sahibi olmayı ve bunu korumayı ümit eden bir siyasal partinin, gücünü, belirli grupların desteğini satın almada kullanmaktan başka da bir seçeneği yoktur; eğer özel çıkarlarına yönelik sözler vererek belirli grupların desteğini satınalamazsa çoğunluğun desteğini elinde tutamayacağı açıktır. Aynı şekilde, bir devlet adamı, kendini tamamen toplumun çıkarına adamış olsa bile, kendisince toplum açısından önem arzeden işleri başarabilmek için ihtiyaç duyduğu çoğunluk desteğini, ancak belirli özel çıkarları tatmin ederek sağlayabilecektir.

Galbrait, batı demokrasilerinde çoğunluğun değil belirli özel çıkar gruplarının belirleyici ve yönlendirici olduğu konusunu şöylece ifade etmektedir:

"Bizim sistemimiz seçmene yetki verir. Bu arada hiç kuşkunuz olmasın ki paraya da yetki verir. Çoğunluğu halk oluşturur, zengin sayısıysa azdır. Fakat politikacılar paraya gereksinim duyarlar. Varlıklı kişiler bir şeyi açıkça dile getirmeyi sıradan bir yurttaştan çok daha iyi beceririler. Bu nedenle de, onların ağzından çıkan yakınmalar çoğu zaman halkın sesi sayılır yanlışlıkla. Sonuç, seçmenlerle para arasındaki bir dengeden ibarettir".

Neticede, oy-çıkar alışverişi şeklinde seyreden bu siyasi süreç Hayek'e göre, mevcut kurumların ve temsilciler meclisinin (ABD de bir diğer ifadeyle yasama meclisinin) çoğunluğun gerçekte istemediği yönde faaliyet göstermesine yol açmaktadır. Bunun nedeni ise, meclisin gücüne konmuş resmi sınırlamaların olmayışıdır. **Hayek, demokratik yöntemlerin benimsenmesi ile birlikte siyasi iktidar** üzerinde **başka bir sınırlamaya gerek kalmadığı "yanılgısını", parlamento** çoğunluğunun çoğunluk **olarak kalabilmek için** çeşitli çıkar çevrelerinin desteğini **satınalmak ve bunun için ne istiyorlarsa yapmak zorunda olmalarının bir keyfilik ve tarafgirlik kaynağı olmasını ve** çoğunluğun **ahlaki prensipleri ile bağdaşmayan sonuçlar yaratması nedeniyle, "asrımızın trajik hatası" olarak değerlendinnektedir**. Nitekim, temsili demokrasilerde, çoğunluğun sınırsız gücünün giderek yerini meclisin gücünün sınırsızlığına bıraktığını görerek, batı demokrasilerindeki mevcut meclislerin organizasyonu dışında ve bu gücün sınırlandırılmasına yönelik bir kurumsal form arayışına girmiştir.

Önceki sorularınızda altını çimeye çalıştığım hususlara ilaveten Hayek'în temsili demokrasinin temelinde yer alan güçler ayrılığı prensibinin işlerliğini kaybettiğini, bu prensibe dayanan temsilciler meclisinin gücünü, bütün bir toplumun değil belirli grupların

özel çıkarlarına hizmet etmede kullandığını, **kanun tanımına bağlı olarak,** çoğunluğun **iradesine, arzu ve beklentilerine aykırı karar ve politika tercihlerinin kolayca kanun hükmü kazandığını vurgulaması daha çok bugünün Türkiye'sine bir penecere aralamaktadır denebilir.**

"Bireylerin ve çıkar gruplarının, devletin uyguladığı politikaları kendi özel çıkarları doğrultusunda değiştirmeye yönelik faaliyetlerine 'rant-kollama' (rent-seeking) denmektedir. Tersine bir yaklaşımla siyaset kurumlarının da devlet kurumlarını maniple ederek rüşvet ve yolsuzluğu kurumsallaştırma uygulamalarına da "Kurumsal Rant Kollama Demokrasisi" diyebiliriz."

Hayek'e göre, güçler ayrılığı prensibinin işlerliğini kaybetmesinin nedeni, "organize menfaatlerin koalisyonları" olan siyasal partilerdir. Liberal anayasacılığın fikir babalarının, mesela John Locke'un güçler ayrılığı prensibini benimsedikleri dönemde siyasal partiler henüz ortada yoktu; bu nedenle yüksek meclisin uygun yasama işleriyle, yani *nomos' un* ihdasıyla iştigal ettiğini düşünmekte makuldular. Siyasal partiler somut irade meselesiyle, yani kendilerini teşkil etmek üzere birleşen insanların özel menfaatlerini tatmin etmekle ilgilidir. Oysa, uygun yasama, bir konuda genel yargı anlamına gelir; bu nedenle özel menfaatler temsilcilerin elinde değil, genel yargıyı temsil eden ve özel menfaatlerin baskısından bütünüyle korunmuş insanların elinde olmalıdır. Burada Hayek siyasal partilere karşı değildir; siyasal partileri hükümet işlerinin gerçekten etkin demokratik yönetimi için gerekli görür. Ancak, yasamayla görevli bir temsil organının seçiminin organize partilerden bağımsızlaştırılmasını önemsemektedir.

Bu cihetle Mueller, **kamu tercihi teorisini, piyasa-dışı karar alma sürecinin ekonomik incelemesi ya da basitçe ekonomi biliminin siyaset bilimine tatbiki olarak takdim etmektedir;** ancak politikayla ilgili daha önceki çalışmalardan iktisadın analitik araçlarını kullanması yönüyle ayrılmaktadır. Buchanan da kamu tercihi teorisini iktisat teorisinden hareketle tanımlamaktadır: Ona göre **iktisat teorisi "iktisat dediğimiz karmaşık (complcx) mübadele sürecinin anlaşılmasına ve açıklanmasına yönelik bir analizler bütünüdür.** Piyasa faaliyetlerine alıcılar, satıcılar, yatırımcılar, ve üreticiler, müteşebbisler olarak katılan bireylerin davranışlarını, ayrı ayrı katılımcıların kendilerini bilgisi ve amaçları dahilinde olmayan, ancak, bir bütün olarak toplum için ulaşılan sonuçlarla ilişkilendirmemizi sağlayan bir analizler bütünüdür. .

Buchanan'ın değerlendirmesiyle durumu özetlersek ;

"Hakimler hukukun gerekleri-ni gözetse de, hükümet görevlileri kendi kamu yararı kavramlarını gerçekleştirmeye çalışsa *da, seçilmiş politikacılar 'iyi toplum' arayışında olsa da, kurumsal düzenlemeler önemlidir".* Buchanan'a göre bu yaklaşım, ekonomi alanındaki temel araştırma konusudur: Dikkati 'mübadele, ticaret, anlaşma ya da sözleşme sürecine' çekmekte, buna bağlı olarak da 'kendiliğinden oluşan düzen' (spontenaous order) fikrini öne çıkarmaktadır; yani vurguyu insanlararası 'gönüllü anlaşmaların' bütününe, basit mübadele alanından kompleks mübadele alanına kaydırmaktadır. Bu olgular oldukça sofistike konular olarak değerlendirilebilir, ekonomistlerin temel uğraşı alanlarından biridir. Burada piyasa sürecine ve **Bürokrasi teorisine a**tıf yaparak yetinelim mi?

Efendim, piyasa sürecinde, işadamlarının, genel çıkarı artırırken esasında kendi çıkarları peşinde koştukları, yani birer homo-economicus (bencil-insan) oldukları görüşü beniinsenmektedir. Modern siyaset bilimciler de, çoğunlukla, gözlediğimiz baskıcı politikaya rasyonalizasyon ve tasvip kazandırmaya, özürler bulmaya çalışmaktadır. Bu tür bir baskıcılık, politikanın, hakikat, iyilik, sosyal adalet, Tanrı'nın şanını yüceltme vs. transandant, birey-dışı ve birey-üstü amaçları gerçekleştirme peşinde olduğu gibi, teleolojik (amaç yönelimli) yorumlar getirme eğilimindedir.

Bu husus, siyasal gücü elinde bulunduranların, aynı zamanda fiili ya da potansiyel olarak halkı sömürme imkanına sahip olmaları anlamına gelmektedir. Buchanan'a göre "devlet adına faaliyette bulunacak konuma yerleşmiş bir kimsenin, eğer yetkilerini ve bu

yetkiler dahilinde nasıl davranabileceğini tanımlayan legal-anayasal sınırlamalar uygun b.ir şekilde düzenlenmişse, kendi net servetini maksimize etmeye çalışan bir tip olarak modellenmesini" ilk kez kamu **tercihi teorisi** öngörmüştür, denebilir.

Mesele bürokratlar ile seçmen ve seçilenler açısından da değerlendirilebilir: Seçmenler parlamento üyelerini seçmekte, yasama meclisi üyeleri de çeşitli politika alternatifleri arasında seçim yapmaktadır. Ancak devlet politikasının icracıları bürokratlardır. Seçim ve parti rekabeti teorisinden bahsederken seçmenlerle seçilenler arasındaki menfaat bütünlüğünden bahsetmiştik; burada ise mesele bürokratlar ile seçmenler ve seçilenler arasındaki menfaat çatışmasının nasıl uzlaştırılabileceğidir. Modern devletlerin çok yönlü olması ve yasama organlarının bütün siyasal kararları alabilmesinin fiziki olarak imkansızlığı bürokrasiye geniş bir ihtiyari karar alma sahasının tanınmasına yol açmıştır. Daha da ötesi, bürokrasi, yasama faaliyetinde bulunan kesimleri kendi özel çıkan doğrultusunda hasılalar elde etmek ve korumak amacıyla manipule etmektedir. **Bu itibarla bürokrasi-yargı ilişkisi Türkiye açısından** şu dönem uç iddiaları içinde barındırmaktadır: "Paralel-Devlet" kapsamı**nda yürütülen özellikle Sayın Başbakan'ın siyasi başdanışmanı Yalçın Akdoğan, F.Gülen cemaatini ima ederek orduya kumpas kurulduğunu idddia etti (24 Aralık Basın Organları), ardından, Ergenekon davasından tutuklu bulunanların tahliyesi iki kanuni düzenlemeyi beraberinde getirdi. Birincisi özel yetkili denilen TMK mahkemeleri kaldırıldı. İkincisi ise "azami tutukluluk süresinin beş** yıl olacağı hükmü" getirildi. Büyük Hukukçu Cevdet Paşa'nın ruhu şad olsun, Mecelle madde 1792 taşınan şu ilke, yorumları daha da anlamlandırabilir: **"Hakim bilge, kavrayışlı, istikamet sahibi, güvenilir, istikrarlı ve sağlam duruşlu olmalıdır"**. Ülkemizde hâkim bağımsızlığının aldığı yaranın derinliğini de varın siz tahmin edin artık!

Bürokrat-seçilen-seçmen her birisi, "homo-economicus tipolojisinin" fayda fonksiyonuna izafe ettiği argümanlara uygun olarak servet maksimizasyonu anlamında kişisel çıkar motiviyle hareket eden bu taraflar daha çok ekonominin bütünü ve **milli- kültür ekseninden "sosyal sermaye** üzerinde **tahripkar etkiler** üretebilecektir**".** Bu tür etkilerin üretilmesine neden olan siyasal mekanizmanın tahlili şöyle yapılabilir:

Seçmenler ile politikacılar arasındaki çıkar birliği, politikacının güç arayışı ve ne pahasına olursa olsun seçilme isteği, politik rekabetin yalnızca tek bir tarafın kazanmasıyla sonuçlanma özelliği gibi etkenlere bağlı olarak seçim öncesi dönemlerde seçmenler, daha doğrusu organize özel çıkarların temsilcisi olan baskı ve çıkar grupları ile politikacılar arasında bir 'çıkar-oy alışverişi' başlamaktadır. Baskı ve çıkar grupları, kendi mensuplarının çıkarına en çok hizmet edecek siyasi partiye oy verme ve seçim sonrası dönemde de, siyasi iktidar üzerinde, çıkarlarını koruyacak yönde önlemler alması ve politikalar geliştirilmesi yönünde baskı yapma eğilimindedir. Bu nedenle, en başta belirttiğimiz gibi, günümüzde **'siyasi iktidarların temel gayesi' "özel** çıkarl**arı" gözetmekten ibaret olmuştur. Bu** şekilde özel çıkar **gözeten bir politika, küçük bir seçmenler grubuna** önemli **kişisel yarar sağlayan ve bunun yükünü diğer seçmenlere (az olsun** çok **olsun) dağıtan bir politika olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'de tam bu noktada bedavacılık ve kolaycılığın hangi boyutlara ulaştığını, seçmen tercihlerinin devletin transfer harcamaları (Mali yardımlar) ile nasıl değiştiği artık herkesin malumudur.**

Bireylerin ve çıkar gruplarının, devletin uyguladığı politikaları kendi özel çıkarları doğrultusunda değiştirmeye yönelik faaliyetlerine **'rant-kollama'** (rent-seeking) denmcktedir. Tersine bir yaklaşımla siyaset kurumlarının da devlet kurumlarını maniple ederek rüşvet ve yolsuzluğu kurumsallaştırma uygulamalarına da "Kurumsal Rant Kollama Demokrasisi" diyebiliriz.

Bu noktada Türkiye ekonomisi göstergelerini yorumlamayı gelecek aya bırakalım hocam, gelecek sayımız içinde söz alalabilir miyiz.

Kısmet ise, memnuniyetle.

Bir cümle ile temennimizi ifade edip bitirelim. Yoksulluk, işsizlik ve çaresizlikten doğan "politik mübadele" yönetimini, sağduyuyla test etme fırsatı olan bu günlerde olup bitenlere karşı söylenecek çok söz var elbet! Türk insanının vicdanı erdemli davranışına, eylemi üretme ve değer yaratma sevdasına, irfânı âdil paylaşıma vesile olsun.

Allah'ın yardımı üzerimizden eksik olmasın. Teşekkür ederim.

"MİLLÎ"SİZ EĞİTİME DOĞRU

Prof. Dr. Saadettin GÖMEÇ
Ankara Üniversitesi Öğretim Görevlisi

Toplumların ve medeniyetlerin gelişmesinin birinci şartının eğitimden geçtiği tartışmasız gözler önündedir. Bugün dünya üzerinde bulunan ileri ülkelerin hepsinde eğitim, öncelikli politikalar arasında yer almaktadır. Çünkü eğitim meselesini halledemeyen hiçbir ülkenin huzurlu ve gelişmiş olması mümkün değildir. İnsanlığın bütün problemlerinin temelinde eğitime olumlu veya olumsuz verdiği önem yatar. Yani bugün bizim ülkemizin de içerisinde bulunduğu birtakım ekonomik, siyasî ve kültürel meselelerin çözülebilmesi eğitim sorununa çare bulunmasıyla bağıntılıdır. Eğer bir ülkede eğitime ve eğitimciye önem verilmiyorsa, o devletin çağdaş medeniyetler arasına girmesini beklemek doğru olmaz; hatta bu gibi söylemlerle ortaya çıkmak da çok gülünç olur. Bugün sayın büyüklerimiz pek çok şeyin farkında olmalarına rağmen, maalesef kıllarını kıpırdatmıyorlar. Eğitimin ve eğitim camiasının iflâs ettiğini herkes biliyor. Artık vatandaş ilk ve orta eğitim bir yana, üniversitelerde de özelleri tercih ediyor. Sömestrinin yarısı bitmiş, devletin okullarında % 90'ında hâlâ öğretmen açıkları var.

> **"Eğer bir ülkede eğitime ve eğitimciye önem verilmiyorsa, o devletin çağdaş medeniyetler arasına girmesini beklemek doğru olmaz; hatta bu gibi söylemlerle ortaya çıkmak da çok gülünç olur."**

Üstüne-üstlük "depo görev" adıyla binlerce öğretmen hiç görev yapmadan maaş almaktadır. Bunlara hiçbir şey yaptırmadan oturtacaklarına, Millî Eğitim teşkilâtının arşivlerini düzenlettirsinler.

Parası olan çocuklarına iyi bir eğitim veriyor, ya parası olmayanlar ne yapacak? Türkiye sosyal ve hukuk devleti değil mi? elbette ki, bu şartlarda eğitim de iflâs eder, her şey de rayından çıkar. Sen öğretmenine, öğretim üyesine gerekli saygıyı göstermezsen, onun toplumda onurlu bir şekilde yaşaması imkânlarını sağlamazsan olacağı budur.

Üniversitede görev yapan bir asistanın cebinde para olmaz mı, ama ne yazık ki ay sonunu getiremiyor ve 15.000 lira borcunu ödeyemiyor. Sonra sen tutuyorsun bu kişiden araştırma yapmasını, kitap yazmasını, dil öğrenmesini şart koşuyorsun. Efendiler, adam karnını doyurmanın peşine düşmüş, ilim yapmayı düşünmüyor. Talebe iyi yetişecekmiş, vatana ve milleti hayırlı olacakmış, o gibi şeyleri bu durumdaki bir adamdan bekleyebilir misiniz? Sonra tutuyorsunuz Türkiye neden geri kalıyor, geri kalmışlığın sebepleri ne diye kendi kendinize soruyorsunuz. Bir ülkede eğitime önem verilmiyorsa, eğer ilim adamının değeri bir topçu, bir popçu veya televizyonlarda gevezelik yapan bir talk-showcu kadar yok ise, o ülkede gelişmekten,

çağdaşlaşmaktan söz edemezsiniz. Devleti idare edenler bir an önce bu problemi çözmek zorundalar.

Günümüzde Türkiye'de maalesef ciddî boyutlarda eğitim problemi yaşanmaktadır. Bunun da temelinde büyük Atatürk'ün ölümünden sonra ülkeyi idare edenlerin gerçek manada eğitim ve eğitimciyle ilgilenmemesi yatmaktadır.

Cumhuriyetimizi kuranlar Osmanlı Devleti'nin neden yıkıldığını, niçin Batı devletleri karşısında mağlup olup, başarısızlıkla yüz-yüze geldiklerini çok iyi bildiklerinden ülkenin kuruluşuyla beraber eğitim meselesine eğildiler. Türkiye Cumhuriyeti tesis edildiğinde yeterli eğitim kurumlarının olmadığı hakikattir. 1920'den itibaren Millî Eğitim teşkilâtının içerisinde Hars Dairesi'nin kurulması, 1926'da Talim ve Terbiye Dairesi'nin işe başlaması ve daha mühimi 3 Mart 1924'teki Tevhit-i Tedrisat Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, bu ilk dönemin eğitim ile alâkalı güzel çalışmaları içerisinde yer almaktadır.

Her ülkenin yapısı birbirinden farklı olduğu için hiçbir ülkenin eğitim sistemi bir başkasına benzemez. Eğitim aynı zamanda toplum için gerekli bir ihtiyaçtır. Bütün bunlar göz önünde bulundurulunca eğitimin de millî olması kaçınılmaz bir olaydır. İşte bunları bilen, gören ve anlayan Atatürk'e göre; eğitimin millî olması yanında lâik, akılcı ve tecrübelere dayanan bir muhtevasının da bulunması gerekiyordu. Bu bakımdan yukarıda belirttiğimiz Tevhit-i Tedrisat Kanunu eğitim ve öğretime millî ve lâik bir karakter de kazandırdı. Cumhuriyetin eğitim politikasının esasında milliyetçi, devletçi, demokratik, lâik ve tek bir sisteme dayalı eğitim ve öğretimin ilkeleri gözetilmiştir. Bu bakımdan Atatürk'ün eğitimci özelliği, günümüz eğitimcilerinin ayrıca incelemesi gereken bir konudur. Mustafa Kemal Atatürk sadece bir asker ve siyaset adamı değildir. Bizzat kafasında düşündüğünü, toplumun yaşamasını istediği amaçları, kendisi millete anlatmış ve yol göstermiştir. Anafartalar'dan, Afyon Kocatepe'den taktik veren bir asker, Türkiye Lâtin alfabesine geçtiğinde, şahsen kara tahtanın önünde yer alarak harfleri yazıyor ve okuyordu. Bir toplumun % 89-90'ının okuma-yazma bilmemesi O'na göre bir ayıptı ve bundan kurtulmak için derhal bir şeyler yapılması gerekiyordu.

> **"Atatürk döneminde kültür hayatımız, eğitim ve öğretim işlerimiz hep daha sonraki yıllar göz önünde bulundurularak organize edilmişti. Açılan eğitim müesseseleri ve üniversiteler çağdaş bilim metotlarına göre çalışıyor ve uluslararası kalitede ilim adamları yetişmesine aracılık ediyordu. Yüce Türk milleti, tarihteki başarılarının hepsini bilek gücüyle kazanmadı. Asya ve Avrupa'yı yüksek ilim ve fen ile alt etti."**

Cumhuriyetle beraber millî yapımıza ve millî eğitimimize uygun olarak öğretilmesi gereken tarih anlayışımızda değişti. Çünkü Atatürk'e göre tarih, bir insanın öğrenmesi gereken en mühim ilimlerden biriydi. "Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır" diyen Atatürk, bizzat Türk Tarih Kurumu'na geliyor ve burada ilim adamlarıyla çalışıyor, yeni şeylerin ortaya çıkmasına gayret ediyordu. Son zamanlarda bir sözdür gidiyor, "resmî tarih, gayriresmî tarih" diye. Elbette ki, her milletin ve devletin kendi resmî tarihi olacaktır. Millî ülkülerle donanmış tarih vasıtasıyla genç nesil geçmişine bağlı, atalarıyla gurur duyan ve geleceğine güvenen birer fert olarak yetişecektir. Zaman zaman bazı kendini bilmez kişiler sanki iş yapıyorlarmış gibi, Türk tarihine ve Türk milletine mal olmuş kişilerin ve olayların perde arkasını aralamak bahanesiyle âdeta tarihimize küfrediyorlar. Tabiî ki bunları yapanların kim ve neye hizmet ettiklerini biz çok iyi biliyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar dilimizin de yozlaşmadan ve fakirleşmeden kurtulması için harekete geçtiler. Bu husus için açılan Türk Dil Kurumu (1932), arasıra, yine gerçek amacına uygun olarak faaliyet içerisinde bulunmadıysa da çok faydalı işler yapmıştır.

Maalesef hâlâ Mustafa Kemal'in seviyesine ulaşabilen bir eğitimci yetiştiremedik. O'na göre, bir milletin hayat mücadelesinde maddî ve manevi güçlerin artırılabilmesi millî eğitimde yüksek bir düzeye erişmekle gerçekleşebilirdi. Eğitimin gayesi de, sadece hükümete memur yetiştirmek değil; daha çok ülkeye milliyetçi, cumhuriyetçi, ahlâklı, karakterli, yenilikçi ve dürüst gençler hazırlamaktır. Bir ülkede kalkınmak ancak insana, dolayısıyla genç nesile verilen önemle mümkün olabilir. Bin bir güçlükle eğitip, yetiştirdiğimiz insanları da ülkemizde tutamıyoruz. Dışarıda daha iyi şartlar kendilerine sunulanlar hemen kaçıyorlar.

Atatürk döneminde kültür hayatımız, eğitim ve öğretim işlerimiz hep daha sonraki yıllar göz önünde bulundurularak organize edilmişti. Açılan eğitim müesseseleri ve üniversiteler çağdaş bilim metotlarına göre çalışıyor ve uluslararası kalitede ilim adamları yetişmesine aracılık ediyordu. Yüce Türk milleti, tarihteki başarılarının hepsini bilek gücüyle kazanmadı. Asya ve Avrupa'yı yüksek ilim ve fen ile alt ettik. Dünyaya mal olmuş ilim adamları ve yöntemler geliştirdiğimiz için ön sıralarda yer aldık. Hem şurasını da belirtmek isteriz ki: Bilge Kağanları, Alp-Arslanları, Fatihleri, Yavuzları büyük yapan unsurlardan birisi de yanlarındaki ilim adamları, akıllı danışmanlarıdır.

Bugün ilim yapmanın ölçüsü âdeta yabancı dil ile sınırlandırılmış, YÖK ve üniversiteler Türkçe yayın yapmayı yasaklamış gibidirler. Ben bir Türk tarihçisiyim. Türk tarihini ve kültürünü öğretiyorum. Hitap ettiğim insanlar Türklerden oluşuyor. Elbette onlarla daha rahat iletişim kurabileceğim Türkçe ile yazacağım. Zaten millî olmaktan uzaklaşmış bir eğitimin dili de yabancılaşırsa gerisini düşünmek bile korkunç. Bu ne anlayıştır ki, daha anaokulundan itibaren yabancı dile başlanıyor. Türk milletinin varlık sebeplerinden biri dildir. Türk dilinin oynadığı rolü de, belki diğer dillerin hiçbirisi oynamamıştır. Şurası unutulmamalıdır ki, bir toplum değişik kültür ve medeniyet çevrelerine girebilir; din de değiştirebilir, ama dilini unuttuğu zaman artık her şey biter. Böyle bir milletin tarihte kendi millî benliği ile yaşaması mümkün değildir. Türkiye'den Türk adı ve Türkçe yok edilerek mi ilim yükselecek? Bağımsız olduğunu iddia eden hangi ülkede böyle bir sistem var? Türkiye'nin birtakım kurumlarının başında bulunan insanların kompleksleri veya kendini beğenmişlikleri yüzünden dilime ihanet edemem!

> **"Günümüzde üniversiteler ve bunlara bağlı kuruluşlar en yüksek ilmî otoritedir. Ve hepimiz şahidiz ki, üniversitenin durumu son yıllarda içler acısıdır."**

Maalesef Atatürk'ün ardından Türkiye siyasî bir buhrana sürüklendiği gibi ilim hayatımız da kargaşa içine girdi. Millî eğitim de millî olmaktan uzaklaşmış, art niyetli ve gayri-samimî insanların elinde oyuncak hâline gelmiştir. Dünyanın bütün devletlerinde muayyen bir eğitim politikası vardır ve bunun ana çizgileri bellidir. Bunda öyle büyük değişiklikler yapamazsınız. Neredeyse, son altmış yıldır Türkiye Cumhuriyeti'nin bir eğitim politikası ve programı yoktur. Her işimizde olduğu üzere eğitim konusu da günü-birlik düşünülmektedir. Dünyanın hiçbir yerinde görülmez, her eğitim bakanına ve hükümete göre eğitim programlarının ve sisteminin değiştiği! Ayrıca her okulun okuttuğu ders kitabı farklı, her sene yeni bir formül deneniyor. Bir sene kredili sistem, öbür yıl değişik bir usul. Orta eğitimde sınıfta kalma yok. Nasıl olsa kalmayacağım diye, öğrenciler vurdum-duymazcasına hareket ediyorlar. Son zamanlarda öyle şeyler oluyor ki, akıl ve mantığımız almıyor. Ders kitaplarından millî kültürümüz, örf ve âdetlerimiz, tarihimizle gurur duyduğumuz pek çok şey çıkarılmaktadır. Bu işe kimse de dur diyemiyor. Meselâ, Malazgirt Savaşı, Selçuklular ile Bizans arasında yapılan sıradan bir savaş gibi gösteriliyor. Savaşın sebepleri ve sonuçları teferruat olarak sayılıyor. Alp-Aslan'ın Cuma hutbesine çıkması, kefen niyetine beyaz elbise giymesi, atının kuyruğunu bağlayarak şehitliğe hazırlanması, askerlerine seslenişi gereksiz bulunuyor. Neymiş efendim, bu insanlarda milliyetçilik hislerini kabartır. İlkokul çocuklarına yönelik kitaplarda Nasreddin Hoca ile alâkalı resimlemeler yaparken, ona kavuk ya da sarık giydirmeyeceksiniz, diye Talim ve Terbiyeden ikazlar alınıyor. Türk dünyasının neresine giderseniz gidin Nasreddin Hoca sarıklı, kavuklu, fesli, kalpaklı veya telpeklidir. Bu yapılanların çağdaş eğitimle ne ilgisi vardır, sormak lâzım. Çağdaşlık Nasreddin Hoca'nın başından kavuğunu çıkarmak mı? Bu ülkenin yarın sahibi olacak gençler, kendi tarihlerinden ve kültürlerinden uzaklaştırılarak ne yapılmak isteniyor? Zaten sabahtan akşama kadar radyo, televizyon ve gazetelerde Amerikan veya Avrupa kültürüyle insanlara yeterince bombardıman yapılmıyor mu? Bir zamanlar düşmanlarımızın bizi manda yapmak

için boşa çıkarttığımız gayretlerini, şimdi gönüllü olarak onların dümen suyuna girerek kabul etmiyor muyuz?

Bugün Türk milletinin ülküsü çağdaş medeniyetler seviyesine çıkmak değil, onları geçmek olmalıdır. Bu ince noktayı da göz ardı etmemek lâzımdır. Millî eğitimin öncelikli problemi bize göre; boş işlerle uğraşmak yerine, bir an evvel bilime ve bilim adamına gereken önemi vermektir. Günümüzde üniversiteler ve bunlara bağlı kuruluşlar en yüksek ilmî otoritedir. Ve hepimiz şahidiz ki, üniversitenin durumu son yıllarda içler acısıdır. Her şeye rağmen, ülkemizde özel ve tüzel pek çok kurumun çivisi çıkmışsa da, üniversiteler hâlâ görevini yapmaya devam ediyor. Fakat şurası da bir gerçek, üniversiteler çoğaldıkça ilmî araştırmalar da bir dağınıklık baş göstermiştir. YÖK de ne yazık ki, bunun organizasyonunda yetersiz kalmaktadır.

Bu kadar çok üniversite kurulması ve dahası bunlara özellerinin dâhil edilmesi, içi boş kurumların mantar gibi bitmesine yol açmıştır. Bunun ilk örnekleri ilk ve orta eğitim kurumlarıyla başladı. Bu kurumlar gelir getiren ticarethanelere dönüştü. Hususiyetle bu okullarda yabancı dille eğitime dayalı bir öğretim sisteminin yer alması ve bizzat devleti idare edenler tarafından ana dilin horlanarak, yabancı bir lisanın, özellikle de İngilizcenin ön plâna çıkarılmasıyla, parası olanlar çocuklarını bu eğitim yuvalarına göndermeye başladı. Bu arada bazıları da çeşitli burslar vererek, kendilerine yakın olarak gördükleri insanların evlâtlarına veya ileride kullanabilecekleri yapıdaki çocuklara kucaklarını açtılar. Şu an pek çok kişi bunların sayılarını ve nerelerde faaliyet gösterdiklerini bile bilmiyor. Biraz

“Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür” diyen büyük Atatürk’ün sözlerine kulak verip, millî kültürümüze sahip çıkılıp, okullarımızda çocuklarımıza Türk kültürünün incelikleri öğretilmelidir. Bütün bunlar yapılırken mutlaka plânlı ve programlı olunmalıdır. Türkiye’nin problemlerini çözecek ve düzlüğe çıkaracaklar, gerçekten ülkesini ve devletini seven kişiler olacaktır.”

parası olan, Türkiye’nin şartlarını ve içerisinde bulunduğu durumu hiç hesaba katmadan özel üniversiteler açmaya başladı. Üniversiteler kurulurken programlarının çok iyi düşünülerek yapılması lâzımdır. Programlarda çok farklılık olmamasına dikkat edilmelidir. Üniversitelerimizin eğitim programları millî ülkülerimize uygun plânlanmalı ve onlara yönelik konular uygulanmalıdır. Oxford’un veyahut Harvard’ın eğitim-öğretim sistemi benim ülkeme monte edilmemelidir.

Eğitim-öğretim problemlerine çare bulunması için her şeyden evvel eğitim kurumlarına ve eğitimcilere gereken itibar verilmeli; bu insanlar her bakımdan toplumdaki gerçek saygın yerlerine kavuşmalıdırlar. Üniversitelerin özellikle Fen-Edebiyat ve Eğitim fakültelerinin Türk dili ve tarih bölümlerine çok fazla önem verilmeli, buraya alınacak öğrenciler de özenle seçilmelidir. Bununla beraber fakültelerdeki Türk dili ve inkılâp tarihi dersleri yasak savmak amacıyla yapılmaktadır. Türkiye’nin hiçbir üniversitesinde ve fakültesinde bu derslerin de lâyıkıyla işlendiğini sanmıyorum. Bunlara ilâve olarak bütün fakültelerde Türk kültürü okutulması şarttır ve bunlar baraj dersi olup, geçilemediği takdirde talebeler mezun edilmemelidir. Okul kitapları yazılırken, bilhassa Türk dili, tarih, ahlâk, din, sosyoloji, felsefe, sosyal bilgiler vs. üniversitelerle işbirliği yapılmalı; Talim ve Terbiye ile beraber üniversitelerin de onayına sunulmalıdır. Yani, bu iş sadece Millî Eğitim Bakanlığına bırakılmamalıdır. Millî eğitim teşkilâtında görev alacakların bilgili olmaları yanında, kültürlü ve milliyetçi olmaları şarttır. “Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür” diyen büyük Atatürk’ün sözlerine kulak verip, millî kültürümüze sahip çıkılıp, okullarımızda çocuklarımıza Türk kültürünün incelikleri öğretilmelidir. Bütün bunlar yapılırken mutlaka plânlı ve programlı olunmalıdır. Türkiye’nin problemlerini çözecek ve düzlüğe çıkaracaklar, gerçekten ülkesini ve devletini seven kişiler olacaktır.

Yazıma Mustafa Kemal Atatürk’ün “Hayatta en hakiki mürşid ilimdir” vecizesiyle son vermek istiyorum. Bunun üzerine ilâve edilecek bir şey de olduğunu sanmıyorum.

YENİ DERSHANELER YASASI ÜZERİNE TESPİT VE DEĞERLENDİRME

Emanullah TÜFEKÇİ
Eğitim Uzmanı

Dershaneler, okullara rakip veya alternatif değildir.

Dershaneler ihtiyaçtan doğmuştur. Kanun ile düzenlenmiş, Milli Eğitim müfredatını uygulayan kurumlardır.

Dershaneleri gerekli kılan, her yıl artan öğrenci sayısı ve üniversite kapısında adil bir sınava girme arzusudur.

Hiçbir birey, dershaneye gitmesi yönünde zorlanmamaktadır.

Dershane tercihi kişinin kendisine aittir.

Dershanelerin kapanması yönünde karar alırken bu işin asıl muhatabı olan öğrencilerin fikrini almak kimsenin aklına gelmemiştir.

Gerekçe olarak ortaya atılan söylemler hiç kimseyi tatmin etmemiştir. Ailelerin ekonomik olarak zorlandığını iddia edenler, dershanelerin kapanmasıyla bu zorluktan kurtulacaklarını sanmaktadır. Halbuki dershaneler, koşullarına göre, yıllık 1500 TL'den başlayan rakamlarla hizmet vermektedir.

Ancak verilen hizmet ekonomik olarak ölçülemeyecek kadar büyüktür. Dershaneler öğrencileri sınava hazırlamanın yanında hayata da hazırlamaktadır. Ayrıca dershaneler fakir öğrencilere gerekli kontenjanı sağlayarak gereğini yapmaktadır.

Sektördeki binlerce çalışan, çoğu kez gün yüzü görmeden, dışarıdaki havanın durumundan bile habersiz inanılmaz bir fedakârlıkla hizmet vermektedir.

Ancak 1,5 yıldır dershanelerin sürekli olarak toplum önüne *zararlı kurumlarmış gibi* atılmaları kabul edilebilir değildir. Dershaneler kumarhane ve benzeri yerler gibi zararlı kurumlar mıdır?

Dershaneler hiç kimseyi kendilerini tercih etmesi için zorlamamaktadır. Dershaneler emek verip emeğinin karşılığını istemektedir.

Dershaneleri kapatmanız sınavları ortadan kaldırmayacaktır. Böyle olunca insanları yine sıralayacaksınız. Bunun için birileri daha önde olabilmek adına, iyi üniversitelerin iyi bölümlerini kazanabilmek için özel olarak hazırlanma ihtiyacı hissedecektir. O zaman özel olarak farklı yöntemlere başvuracaktır.

Bu durum ifade edildiğinde okullarda ve Halk Eğitim Merkezlerinde kurs açılacağını iddia ediyorsunuz. O zaman dershane anlayışına karşı değilsiniz demektir. Bu bir çelişki değil midir?

Yeni yasaya göre dershanelerde çalışan öğretmenleri (belli bir yaşa kadar)mülakatla istihdam edeceğinizi iddia ediyorsunuz. Kriteriniz ne olacak?

Yıllardır KPSS'yle boğuşan aday öğretmenlerin hakları ne olacak, bu gençlere de haksızlık yapmış olmayacak mısınız?

Sayın Bakan, dershanelerin, hafta sonları öğrencilerin kendilerine zaman ayırması noktasında engel teşkil ettiğini iddia etmektedir.

Hâlbuki okullarda öğretmeni olmayan bir sürü zorunlu seçmeli dersleri, başka derslerle takviye ederek çocukları zorla okulda tutma ile zamanlarını ellerinden almıyor musunuz?

Dershanelerin kapanarak okullaşmasını veya dönüşümünü iddia etmektesiniz. Bu durumun öğrenciye yıllık maliyetinin dershane maliyetinin kaç katı olacağının farkında mısınız?

Dershaneye bir iki yıl giden öğrenci ekonomik olarak zorlanıyorsa en az 4 yıl özel okula gidecek öğrencinin velisi bu ekonomik tablonun altından nasıl kalkacaktır?

Kaldı ki özel okula gitmek sınavı ortadan kaldırmayacağı için mutlaka ek bir hazırlığa ihtiyaç duyulacaktır. Özel okulların kontenjanı %40 boşken yeni özel okullar, var olanların durumunu olumsuz yönde etkileyecektir. Güzide özel okullardaki öğrencilerinin tümü dershanelere gitmektedir. O halde yapılan, sapla samanı karıştırmak değil midir?

Dershane öğretmenlerinin bir kısmı istihdam etseniz bile geriye kalanı ve diğer çalışanları ne yapacaksınız? Bu kurumlarda binlerce hizmetli, binlerce sekreter, binlerce güvenlik elemanı, kaloriferci, binlerce kantin işçisi çalışmaktadır.

Atıl duruma gelecek olan dershanelerdeki sıra, sandalye, mefruşatın ekonomik kaybını hesapladınız mı? Dershane sahipleri sözleşmelerinin feshi durumunda uğrayacakları kira, yayın ve benzeri zararları nasıl karşılayacaklar, bir kısmının vergi ve SSK borçlarının ne olacağını hesap ettiniz mi?

Dershanelerin kendiliğinden kapanması da mümkün değildir. Okullardaki eğitimin farklılık arz etmesi, ölçme değerlendirmelerdeki yanlışlıklar; sınavsız bir üst okula girişi mümkün kılmamaktadır.

O halde sınavdan vazgeçemezsiniz, insanların anayasal haklarını devlet olarak korumalısınız. Beş yıldızlı otelleri ihtiyaç olmadığı halde açık tutuyorsanız, dershaneleri ihtiyaç olduğu için kapatamazsınız.

DÜNYADA DERSHANELER NASIL ÇALIŞIYOR?

Amerika, dershanelerden hizmet alımı yapıyor;

ABD' de dershaneler, 17 farklı sınav için öğrenci yetiştiriyor. ABD'deki dershanelerin en büyüğü olan 'Kaplan'ın ABD' de ve dünya genelinde 1000 şubesi var. Şirketin cirosu 1 milyar doları aşıyor. Devlet dershanelerden hizmet alıyor. 'Testing Center'lar okullara test göndererek binalarını dershane olarak kullanıyor.

Japonya'da 10 milyon öğrenci sınavlara *'Juku' dahazırlanıyor;*

Japonya'da devlet üniversiteleri kendilerine başvuran öğrencilerin tamamını alacak kapasitede olmasına rağmen ortalama 10 milyon öğrenci 'Juku' denilen dershanelere devam ediyor. 39 bin ilk ve ortaokul sayısı bulunan ülkede 49 bin civarında dershane bulunuyor. Öğretmenlerin yüzde 30'u dershanelerde çalışıyor.

Güney Kore'deki dershane sayısı 37 bin;

Güney Kore'de devletin eğitim kurumlarının dışında özel derslere katılım oranı ilkokul düzeyinde 85, ortaokul düzeyinde 71, lise düzeyinde ise yüzde 58. İlkokul ve ortaöğretim düzeyindeki 7 milyon öğrencinin yaklaşık 5 milyonu, sayıları 37 bine ulaşmış dershanelere giderek eğitimleri takviye çalışmalara katılıyor.

Yunanistan'da dershaneye gidenlerin oranı yüzde 90;

Bir Avrupa Birliği ülkesi olan Yunanistan'da lise 2. ve 3. Sınıf öğrencilerine yönelik çalışmalar yapan 2 bin 300 dershane bulunuyor. Lise 2. sınıfta bulunan öğrencilerin yüzde 60'ı, lise son sınıf öğrencilerinin ise yüzde 90'ı dershanelere gidiyor. Bu eğitim merkezlerinde 20 bin öğretmen çalışıyor. Yılda ortalama 200 bin öğrenciye ders veriliyor.

Almanya'da ek ders hizmeti veriyorlar;

10 milyon öğrencisi olan Almanya'da ek ders hizmetlerinin yüzde 25'ini dershaneler oluşturuyor. Ülkede 'nachhilfe' adıyla faaliyet gösteren 3200 kuruluş var. VINN ve BIN isimli iki ayrı dershaneler birliği var.

YENİ DERSHANE YASASI;

"Çeşitli Kurslar" tanımı değiştirilerek, bu kursların ortaöğretime veya yükseköğretime giriş sınavlarına hazırlık niteliğinde olmamak kaydıyla; kişilerin sosyal, sportif, kültürel ve mesleki alanlarda bilgi, beceri dil, yetenek ve deneyimlerini geliştirmek, isteklerine göre serbest zamanlarını değerlendirmek amacıyla faaliyet gösterebilecekleri hükme bağlanıyor.

Öğrenci etüt merkezleri, 12 yaş ve altındaki öğrencilere yönelik olarak faaliyet gösterecek şekilde yeniden düzenlenecek.

Dershaneler ile öğrenci etüt eğitim merkezlerinde eğitim personeli olarak çalışan ve sigorta primi ödenmiş çalışma süresi 1 Ocak 2014 tarihi itibariyle en az altı yıl olanlar, KPSS'ye girme şartı aranmaksızın bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde yapılacak sözlü sınavlarda başarılı olmak kaydıyla memur kadrolarına atanabilecekler.

Kanuna göre, dershaneler ve öğrenci etüt eğitim merkezlerinde çalışan ve emeklilik, yaşlılık, malullük aylığı almayan eğitim personeli, gerekli şartları taşımaları halinde öğretmen unvanlı memur kadrolarına atanabilecek. Atamalarda, KPSS şartı aranmayacak, sözlü sınavda başarılı olmak yeterli sayılacak.

Kadro ve ihtiyaçlar dikkate alınmak suretiyle, belirlenen hizmet bölge ve hizmet alanlarında istihdam edilecek eğitim personeli, sağlık özrü hariç 4 yıl süreyle başka bir yere atanamayacak.

Bakanlıkta istihdam edilenleri, ayrıldıkları özel eğitim kurumlarından kıdem tazminatı talep edemeyecek.

Dönüşüm sürecinin bitiminde, dönüşme talebinde bulundukları örgün eğitim kurumunun taşıması gereken şartları karşılayamayanların kurum açma izinleri iptal edilerek faaliyetlerine son verilecek.

Bu durumdaki kurumlardan, teşvik uygulamaları kapsamında yararlandıkları eğitim ve öğretim desteği, istisna, muafiyet ve haklar ile diğer teşviklerin parasal tutarının, ilgili teşvikten yararlandırılma tarihinden itibaren hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte bir ay içerisinde ödenmesi yapılacak tebligatla ilgililerden istenecek.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal olan dershaneler ile bu kanunla yapılan düzenlemelere göre gerekli dönüşümü tamamlamayan öğrenci etüt eğitim merkezleri, eğitim öğretim faaliyetlerine 1 Eylül 2015' e kadar devam edebilecek.

Bu yasal düzenlemenin sonunda şimdiden başlayan yüzlerce koçluk, eğitim danışmanlığı ve özel ders merkezleri talep patlaması yaşayacak sınavlara hazırlık merdiven altına taşınacaktır. Bu şekilde gayrı yasal çalışan birimlerin takibi ve teftişi mümkün olmayacağı gibi devletin katma değer ve vergi kaybı büyük rakamlara mal olacaktır.

Yasada ataması yapılacak eğitim personeli iççin konulan şartlara çalışanların en fazla %5'i uyabileceğinden mağduriyet hat safhaya ulaşacaktır.

Dönüşüm için ortaya konulan şartların için boş olduğu gibi dönüşmek istemeyen kurumlarla ilgili hiçbir ifade bulunmamaktadır.

Bu anlamda dershaneler yasası Anayasa ve Ticaret hukukuna aykırı olduğu kanaatindeyiz. Dolayısı ile sürecin Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi boyutu ile yeni bir şekil alacağına inanıyoruz

RAKAMLARLA DERSHANE GERÇEĞİ

YILLAR	DERSHANE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
2003-2004	2.568	1.152.792
2004-2005	2.984	1.352.590
2005-2006	3.570	1.595.215
2006-2007	3.986	1.847.830
2007-2008	4.031	2.124.190
2008-2009	4.262	2.032.498
2009-2010	4.193	2.025.459
2010-2011	4.099	2.128.688
2011-2012	3.961	2.102.370
2012-2013	3.858	2.207.716

DERSHANE SEKTÖR SAYILARI (2013-2014)			
SINIF	MEVCUT	"DERSHANE-YE GİDEN"	"DERSHANEYE GİDEN %"
12	739.148	550.000	60,9
11	821.190	281.224	34,2
10	927.700	92.824	10,0
9	1.257.109	49.944	4,0
8	1.212.604	528.968	43,6
7	1.423.043	262.416	18,4
6	1.501.565	117.340	7,8
SINAVA GİREN LİSE			
MEZUNU	600.206	325.000	54,1
TOPLAM	8.482.565	2.207.716	26.0

3.858 DERSHANEDEN OKUL OLMAK İÇİN ŞARTLARI UYGUN OLAN VE MEB'E MÜRACAAT EDEN DERSHANE SAYISI 283

TÖDER ÜYESİ BAZI DERSHANELERİN 2011-2012 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ORTALAMA ÖĞRENCİ ÜCRETLERİ		
ŞUBE ADI	Yıllık Ücret Ortalaması	Aylık Taksit Ödemesi
İzmir	2.756,06 TL	229,67 TL
İstanbul Beşiktaş	2.687,26 TL	223,94 TL
Bursa	2.114,71 TL	176,23 TL
Antalya	1.816,45 TL	151,37 TL
Mersin	1.603,30 TL	133,61 TL
Rize	1.551,55 TL	129,30 TL
Elazığ	1.493,05 TL	124,42 TL
Nevşehir	1.333,79 TL	111,15 TL
Ağrı	1.033,91 TL	86,16 TL
Adıyaman	970,60 TL	80,88 TL
Silopi	932,35 TL	77,70 TL
Afyon Şuhut	917,98 TL	76,50 TL
Yerköy	876,00 TL	73,00 TL
Adıyaman Kahta	780,29 TL	65,02 TL
Konya Ereğli	680,74 TL	56,73 TL
Karaman	622,04 TL	51,84 TL

İPEK YOLU'NDA KÜLTÜR BİRLİĞİNİN YENİDEN TESİSİ VE EĞİTİM

Ömer KIZIL

İpek Yolu'nda dağlar, denizler ve çöller aşılarak yapılan yolculukta izlenen rota Anadolu toprakları veya Suriye çölü aşılarak Fırat'a, buradan da Part ülkesi, Baktirya üzerinden Pamir yaylasına varıyor, tarım çukuru vahadan vahaya aşıldıktan sonra Gobi çölüne, oradan da Çin seddine ve Sarı ırmağa ulaşılıyordu.[1] Türk yurtlarından geçen bu güzergah bir çok yan kol ile beslenirdi. Bu yan kolların da bir çoğu Türk yurtlarını birbirine bağlaması bakımından önemlidir.

Farklı Türk boyları, İpek yolu hakimiyeti için pek çok kez tek bir Türk Kağanı'nın sancağı altında birleşmeyi kabul etmişlerdir. Bu siyasi işbirliğine ek olarak İpek yolu üzerinde hareket halinde bulunan tüccarlar ve seyyahlar farklı Türk boy ve obaları arasında kültürel alışverişin de ortaya çıkmasını sağlamıştır. Öyle ki aralarında yüzlerce kilometre olmasına ve hiçbir iletişim aracı olmamasına rağmen Türk çocukları aynı masallarla büyümüşlerdir.

Aynı siyasi teşkilat altında yaşama durumunu, hakim olunan coğrafyaları birbirine bağlayan ticaret yollarının yarattığı olumlu etki ve sonuçlar ile birleştirince hemen hemen kültürel birliktelik sağlanmıştır. 1338 yılında Fransisken rahibi Pascal de Victoria, Kuman dilinin bütün Orta Asya'ya yayılan, Çin'e kadar her yerde anlaşılan bir "dil" olduğunu yazmaktadır. Bu bakımdan İpek yolu, kitlesel insan yaşamı açısından büyük güçlükler barındıran bozkırları, kültürel açıdan birbirine bağlama işlevi görmesi bakımından Türk milleti için önemli tarihi bir unsurdur.

Yüzlerce yıl sonra oturdukları bozkırlardan kalkarak batıya doğru yürüyüşe geçen halkların rotası yine İpek yolu olmuş ve Türkler, Mezopotamya ile Anadolu'ya girmişlerdir. Selçuklu devleti ve akabinde onun mirasını devralan Osmanlı devletinin izlediği fetih siyasetini şekillendiren yegane unsur yine İpek yolu olmuştur. Özellikle Sultan II. Mehmet'in izlediği fetih politikası bu hususta bize önemli ipuçları verecektir; İstanbul (M.s. 1453), Trabzon (M.s. 1461), Kırım (M.s. 1475) ve Ege adaları gibi fetih yurtlarının tümü ticaret yolları üzerinde yer alan önemli durak noktalarıdır.

Bu fetih hareketleri ile Anadolu ve kuzeyindeki Karadeniz ticaret sahası Türk kontrolüne girmiş oluyordu. Sultan I. Selim'in Suriye ve Mısır'ı fethi tüm doğu Akdeniz ve Mısır limanlarının Osmanlı devletinin kontrolüne girmesini sağlarken; İpek ve Baharat yolu üzerinde doğu ile batıyı ayıran bir Türk seti meydana gelmiş oluyordu.

1 Sedillot, Rene, Dünya Ticaret Tarihi. Cep Yayınevi., *s.116.*

Bu durum ilk etapta Osmanlı Türkleri açısından olumlu bir mali ortam sunsa da uzun vadede Türk milleti için olumsuz neticeler doğurmuş olabilir. Zira 16. yüzyılın ilk yarısından sonra Türk kontrolüne giren İpek yolu ve Baharat yoluna, Avrupalıların alternatif ticaret yolu arayışları gerçekten de bu ticaret yollarının önce önemini azaltmış sonra ortadan kalkmasını sağlamıştır.

İpek yolunun önemini kaybetmesi Osmanlı Türkleri için olumsuz ekonomik sonuçlar doğurduğu gibi Türkistan Türkleri açısından da olumsuz ekonomik sonuçlar doğurmuştur. Ancak Türkistan Türklerinin bir diğer dezavantajı uçsuz bucaksız bozkırları birbirine bağlayan kültür taşıyıcısı köprülerini kaybetmiş olmalarıdır. Bu tarihten sonra Türkistan Türkleri, her birisi kendi bulundukları mahallerde yerleşmiş çok büyük olmayan muhtelif fırkalara bölünmüş ve bu fırkalar arasındaki kültürel alışverişi kaybetmiştir.

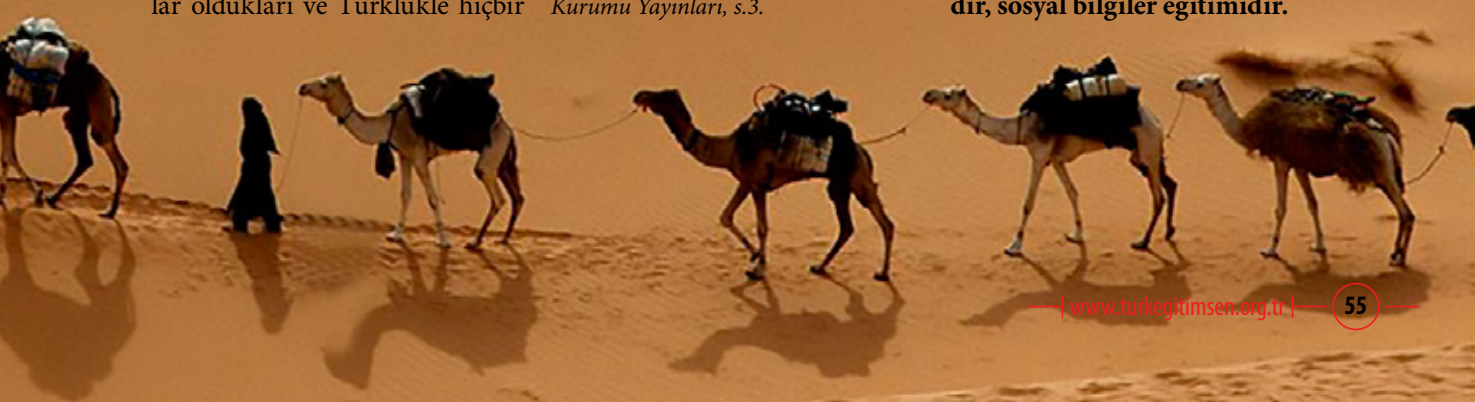
19 . yüzyılın muhtelif devirlerinde devletlerarası hukuku hiçe sayan Rus Çarlığı, Türkistan topraklarını işgal ederek "böl ve yönet"sistemini uygulamış; bu bölgede yaşayan Türklerin, Türk milletinin bölünmez birer parçası olduğu fikrinden uzaklaşmaları için her türlü idari, eğitimsel ve kültürel baskıyı uygulamıştır. Bu baskılar sonucunda Sovyetler Birliğinde Türk yerine; "Özbek", "Kazak", "Kırgız", "Türkmen", "Azeri" vb. boy, hanedan, bölge adları ile hitap edilmiş ve kendilerine birbirinden ayrı halklar oldukları ve Türklükle hiçbir alakaları olmadıkları fikri aşılanmıştır.[2] Rusların böl-yönet politikaları o kadar derin yaralar açmıştır ki; bugün bile Kırgızistan ile Özbekistan arasındaki anlaşmazlıkların varlığını mümkün kılmıştır.

Bugün, Türkistan'ın kendi içerisinde sergilediği bölünmüşlük ve Türkistan ile Anadolu arasındaki kültürel uzaklaşmanın ortadan kaldırılması için kullanılabilecek yegane metotlardan birisi eğitimdir. Bugün Türk nüfusunun yaygın olarak görüldüğü Anadolu ve Türkistan coğrafyalarında çocuklara verilen tarih eğitimi ne yazık ki müşterek bir anlayıştan yoksundur. Özellikle Türkistan'da kurulan bağımsız Türk devletlerinin bazılarında çok yakın zamana kadar **Anadolu Türklüğünün tarihindeki karakterler ve devletler barbar, istilacı ve sömürgeci olarak gösterilmekte idi.** Konu ile ilgilenenler Anadolu'da yaşayan halklar ile Türkistan'da yaşayan halklar arasındaki akrabalığı pek ala bilirler. Lakin kara propagandanın ve asimilasyonun etkisine maruz kalmış milyonlarca insan, ne yazık ki bu bilincin uzağında yer almaktadır. Bunun pek çok tarihi ve kültürel sebebi vardır. Ancak bütün bunları bir yana bırakırsak, bugün bu problemi ortadan kaldırmakta kullanılabilecek yegane faktörün yine eğitim olduğunu görürüz. Çok değil 100-150 yıl öncesine kadar Çarlık Rusya'sının, 25-30 yıl öncesine kadar Sovyet Rusya'nın kullandığı güç de temelde aynı idi; eğitimdi. Nikolay İlminsky'nin Türkistan'da konuşulan Türk dilini sistematik bir şekilde parçalayarak lehçelere dil hüviyeti kazandırmak işinde kullandığı yegane silah eğitimdi. Bu öyle bir saldırı ki; Kırgızlar şimdi bile yükseköğretimi büyük ölçüde kendi dilleriyle yapamamaktadır.

Bugün Nikolay İlminsky **yok. Ama ruhu Türkistan üzerinde dolaşıyor olsa gerek ki, bu sorun devam ediyor. Bugün millet olarak bize düşen ise** İlminsky'nin **ruhunun yerine Gaspıralı'nın ruhunu koymaktır. Sorunun temelinde, esasında aynı dili konuşan insanlara verilen eğitimin farklı perspektiflerden sunuluyor olması yatmaktadır. Milleti millet yapan dil ve ortak tarihtir. Öyleyse Semerkant'ta Türk dediğimizde, Kaşgar'da** Türk dediğimizde, Bakü'de Türk dediğimizde, Konya'da, İstanbul'da Türk dediğimizde aynı metaforun zihinlerde vücut bulmasının ön koşulu; ortak dil ve tarih eğitimidir.

İpek yolu, yüzlerce yıl boyunca Türk hamilerine ev sahipliği yapmış olan; kültürlerin bir arada yaşayabilmesini, sentez yaratabilmesini sağlayan tarihi bir zamktır, yapıştırıcıdır. Öyleyse ipek yolunun üzerine teşkil olunmuş olduğu Türkistan, Azerbaycan ve Anadolu coğrafyalarını tekrardan kültürel olarak diriltebilmenin bugünkü yolu; yine ticaret gibi **iktisadi unsurların yanında bir de eğitimdir. Bu eğitim ortak dil eğitimidir, tarih eğitimidir, sosyal bilgiler eğitimidir.**

2 Saray, M. (1999). Yeni Türk Cumhuriyetleri Tarihi, Ankara: *Türk Tarih Kurumu Yayınları, s.3.*

Kahrolsun Cahiliyye Canavarları

Süleyman PEKİN
Türk Eğitim-Sen 1 No'lu Şube Başkanı

" Yolsuzluk yapanların vay haline! " (Mutaffiifîn 1)

Noel Baba geyiğini eleştirme hakkını çeyrek asırlık **cihad** geleneği sayan halkımız kul halkının, kamu malının, tüyü bitmemiş yetimin parasının harman edilmesine seyirci. "**Doğrusu siz kokuşmuş bir halksınız.**" (A'raf 81)

Neydi bir zamanlar iddiamız: **Müslüman** çalmaz-çırpmaz. Koyun İmam - Hatipliyi kasaya, gerisini düşünmeyin. Alnı secde görenden zarar gelmez. Neymiş; "**Para hırsıyla kendi yaptıklarına; bu Allah'tandır diyenlerin vay haline! Üstlendikleri vebalden dolayı onların vay haline!**" (Bakara 79)

Sade **Cumhuriyet** tarihinin değil **Türk tarihinin en büyük** ve **en kapsamlı yolsuzluğu** olmuş; adam hala **İsrail** komplosu, **Amerikan** operasyonu diyor. Ya, bu zamana kadar kiminleydiniz? Ya, bizim sağduyulu (!) halkımız **65 senedir** hangi dış operasyonun aleyhinde oy kullandı? Menderes'ten bu yana langırt köy sandığından kimler, nasıl çıktı?

"**Rüşvet alan da, veren de malumdur.**" diyordu hadis, hani? İşinize gelince Sahih-i Buharî, işinize gelmezse sakıncalı râvi.. Yoksa siz; "**Mal, mülk, kalabalık hepsi bizde.. Bize azap mazap sökmez!**" (Sebe 35) mi diyorsunuz? Ve niçin "**Önünüze gelene merhametsiz zorbalar gibi saldırıyorsunuz!**" (Şuara 130)

'Allah ile Aldatmak' bu değil mi? Yaşar Nuri'nin kitaplaştırdığı tek **Maun Suresi**'ne baksak hangi türküyü tercih ederdik; "Hangi bağın bağbanısan, gülüsen"i mi yoksa "Hangi dinin bağlısısan, kulusan"ı mı? Bu ne menem bir azgınlık?

Fetva tekniğiyle; **Zeyd**'in biri falan şahıs hakkında "**Allahu Teâla'nın bütün vasıflarını toplamış bir liderdir**" dese müşrik (Allah'a ortak koşmuş) olur mu? El cevap: Olur!

Zeyd'in bir başkası "**Sayın falankese dokunmak bile inanın bence ibadettir**" derse Allah indinde kulluk yalnız O'na (iyyakena'büdü) ve yardım yalnız O'ndan (ve iyyakenesta'in) yapılacağından/isteneceğinden yine müşrik olmuş olur mu? El cevap: Olur!

Bu kez **Amr**'ın biri "**Falanca Allah yolunun bekçisidir. O'nu üzmek Allah'ı üzmektir. Sevenlerini üzmek de aynıdır**" dese şirk koşmuş/müşrikleşmiş olur mu? El cevap: Olur!

Siz bu Zeyd'leri, Amr'leri ve Falanca - Filankesleri iyi biliyorsunuz. Hem dindarlığınızı ispatlamak için oy veriyor hem de **Din-i Mübin-i İslam**'a resmen su katarak onun bir **şirk dini** haline gelmesine sebep oluyorsunuz. Oysa **İslam**, menfaat aracı olarak şahısların putlaştırılmalarına **isyanın adıdır**. "Lâ ilahe" ve "Lâ şerike" ile başlayan sloganlarımız kalplerimizi yatıştıran en baş zikirdir.

Bir zamanlar bizim **Müslüm** dinlememize bile 'isyan müzikleri de Allah'a isyan gibi algılanabilir' diyerekten ruhsat vermeyenler şimdi **şirket ortağı** (şerik-i şirket) mı, **şirket yöneticisi** (amir-i şirket) mi oldular? **Fıkıh** (İslam hukuku) usulüyle **avâmın** (alttakiler) şirk seanslarına **havâss** (üsttekiler) göz yumarsa onların hükmü nedir ey cemaat; diye soralım mı, sormayalım mı?

Abdullah b. Sebe'ler, **Müseylime'tü-l Kezâb**'lar ve **Hasan bin Sabbah**'lar gırla geziyor. Arif Nihat Asya'nın şiiri gibi: "**Ebu Leheb ölmedi ya Muhammed / Ebu Cehil kıtalar dolaşıyor**".

İslam'a girdikten sonra **Müslümanların** bu **Câhiliyye** bataklığına girme **merakları** neden? Yoksa "**temel içgüdü**" ahanda bu mu? Din diye yaşadığımız **Arap şekilciliği** eninde-sonunda **Arap putperestliğine** de bulaştı mı?

Haşhaşîler varmış.. **Müslüman Müslüman'a** tuzak kurmazmış hatta hiç kimseye kurmazmış.. Öyleyse **12** yıllık AKP döneminde **kim hala Müslüman** kalabildi?

1053 doğumlu ve **Emin Zarrab**'la ilişkili **Hasan Sabbah**'ı kime benzetebiliriz? Siyasî hareketinin başlangıcı olan **İsfahan**, **İstanbul** mudur? **Mısır**'da temas kurduğu **Bedr'ül Cemalî**, **İhvân-ı Müslimîn** hareketi midir? Ve **Ak Parti, Alamut Kalesi midir?**

Başka sorular da var: **İngilizce** 'assassinate' suikast ve **Fransızca** 'anasin' katil anlamlarına geldiğine göre memâlikimizde şimden geru siyasi cinayetler beklemeli miyiz? Bu '**Müslüman Müslümana ne yapar**' kısmına mı giriyor?

Başka sorum yok **Hâkim Bey**. Giderayak bir de slogan atabilir miyim acaba? Tabi sizin için mahzuru yoksa..

Tebbet yedâ Cahiliyye!